

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

ΣΧΟΛΗ: ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

**ΤΜΗΜΑ: ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ &
ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

"ΠΡΟΕΞΟΦΛΗΣΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ - ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΠΡΟΕΞΟΦΛΗΜΑ"

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ

ΒΑΘΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ

ΓΡΕΒΕΝΙΩΤΗ ΜΑΡΙΑ - ΕΛΕΝΗ

ΚΑΤΣΙΔΗΜΑ ΓΕΩΡΓΙΑ

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ 2007

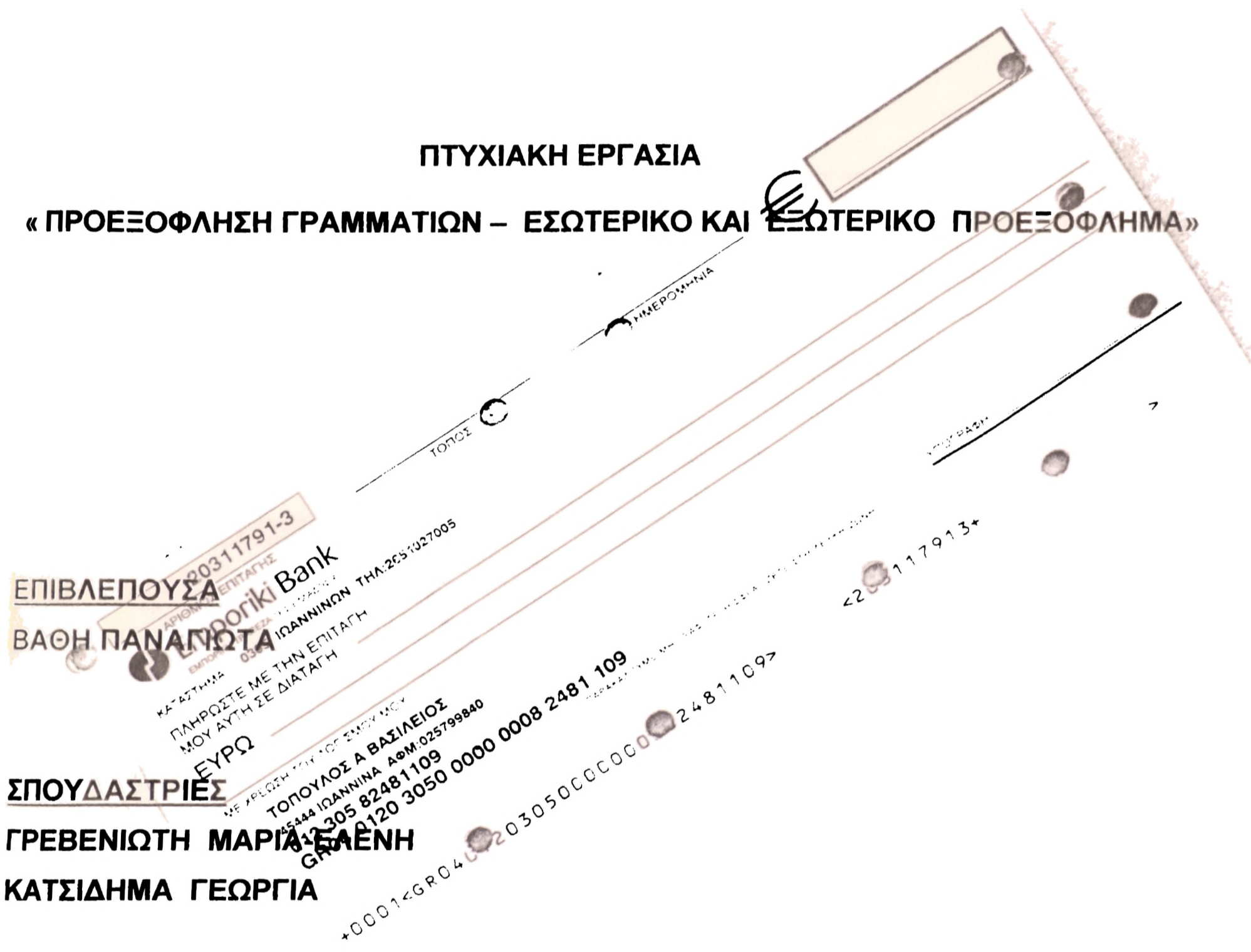
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

ΣΧΟΛΗ : ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ: ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ &
ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

« ΠΡΟΕΞΟΦΛΗΣΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ – ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΠΡΟΕΞΟΦΛΗΜΑ »

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ
ΓΡΕΒΕΝΙΩΤΗ ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ
ΚΑΤΣΙΔΗΜΑ ΓΕΩΡΓΙΑ

ΤΕΙ. ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
 ΒΑΙΘΩΚΗ
 ΕΙΣΦΥΛΛΟ 1029

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....σελ. 7

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ-ΕΠΙΤΑΓΕΣ.....σελ. 9

1.1 ΒΑΣΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΙ.....σελ.9

1.2 ΠΡΟΕΞΟΦΛΗΣΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ.....σελ.12

1.3 ΕΠΙΤΑΓΕΣ.....σελ. 14

1.4 ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ.....σελ. 64

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΠΡΟΕΞΟΦΛΗΣΗ.....σελ.79

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....σελ.94

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....σελ.95

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η εργασία αυτή έχει ως σκοπό να παρουσιάσει τους τρόπους προεξόφλησης γραμματίων και τις διαφορές μεταξύ εσωτερικού και εξωτερικού προεξοφλήματος. Δηλαδή το πώς γίνεται η εξόφληση γραμματίων μεταξύ του οφειλέτη και του πιστωτή. Επίσης αναλύουμε τις διαδικασίες εξόφλησης που χρησιμοποιούμε στις μέρες μας, δηλαδή τις επιταγές.

Βασική επιδίωξη της εργασίας αυτής είναι να τονίσουμε το ρόλο των πιστωτικών τίτλων καθώς και την εξέλιξή τους από την στιγμή της εμφάνισής τους μέχρι και σήμερα.

Οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν καθώς και η προσφορά μαζί με το ενδιαφέρον που υπήρχε από την επιβλέπουσα καθηγήτρια κα Βάθη Παναγιώτα συνετέλεσαν στο να ολοκληρωθεί η παρούσα πτυχιακή εργασία, που ευελπιστούμε να αποτελεί ένα κατανοητό αντικείμενο μελέτης για τους μελλοντικούς αναγνώστες της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ -ΕΠΙΤΑΓΕΣ

1.1 ΒΑΣΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΙ

Είναι γεγονός ότι, στις εμπορικές συναλλαγές, η εξόφληση μιας χρηματικής υποχρεώσεως δεν γίνεται πάντοτε «τοις μετρητοίς». Κατά την αγορά, ο αγοραστής δεν μπορεί συνήθως να καταβάλλει αμέσως στον πωλητή το αντίτιμο της αξίας σε μετρητά. Ο πωλητής (πιστωτής), για να εξασφαλίσει την απαίτησή του, υποχρεώνει τον αγοραστή (χρεώστη) να υπογράψει ένα ειδικό νομικό έγγραφο, με το οποίο να μπορεί στο μέλλον να εισπράξει από τον αγοραστή το οφειλόμενο χρηματικό ποσό.

Ο Νόμος 5325 του 1932 έχει καθιερώσει δύο τύπους τέτοιων εγγράφων: α) Το «**Γραμμάτιο εις διαταγήν**» και β) τη «**Συναλλαγματική**». Το Γραμμάτιο συντάσσεται και υπογράφεται από τον οφειλέτη, ο οποίος υπόσχεται να πληρώσει ορισμένο χρηματικό ποσό, σε ορισμένο τόπο και χρόνο. Στο Γραμμάτιο υπάρχουν δύο πρόσωπα: α) Ο **εκδότης**, δηλαδή ο χρεώστης (οφειλέτης) και β) ο **πιστωτής** δηλαδή αυτός που θα εισπράξει το χρηματικό ποσό, το οποίο είναι γραμμένο στο Γραμμάτιο.

Στην καθημερινή πρακτική, σπάνια χρησιμοποιείται το Γραμμάτιο. Στις εμπορικές συναλλαγές χρησιμοποιείται συνήθως η **Συναλλαγματική**. Η Συναλλαγματική είναι έγγραφο, το οποίο υπογράφει ο πιστωτής- ο οποίος ονομάζεται Εκδότης – και με αυτό δίνει εντολή στον οφειλέτη – ο οποίος ονομάζεται Αποδέκτης- να πληρώσει στον κομιστή του εγγράφου (ή για λογαριασμό του), σε ορισμένο τόπο και χρόνο, το ποσό που είναι γραμμένο στη συναλλαγματική.

Το γραμμάτιο και η συναλλαγματική είναι **πιστωτικοί τίτλοι**, εκδίδονται συνήθως κατά την αγορά εμπορευμάτων με πίστωση ή για την τακτοποίηση αμοιβαίων υποχρεώσεων και χρησιμοποιούνται πλέον σαν μέσα πληρωμών αντικαθιστώντας το χαρτονόμισμα.

Ο Νόμος 5325/1932 έχει εξομοιώσει το γραμμάτιο και τη συναλλαγματική και η διαφορά τους είναι τυπική: Το γραμμάτιο εκδίδεται από τον οφειλέτη και αποτελεί υπόσχεσή του να πληρώσει τον πιστωτή του, σε ορισμένο τόπο και χρόνο, το χρηματικό ποσό που αναγράφεται στο γραμμάτιο, ενώ η συναλλαγματική εκδίδεται από τον πιστωτή (εκδότη), ο οποίος δίνει εντολή στον οφειλέτη (αποδέκτη) να πληρώσει, σε ορισμένο τόπο και χρόνο, το ποσό που είναι γραμμένο στη συναλλαγματική.

Οι παραπάνω πιστωτικοί τίτλοι, για να είναι έγκυροι, πρέπει να περιέχουν ορισμένα τυπικά και ουσιαστικά στοιχεία που προβλέπει ο Νόμος 5325/1932, δηλαδή: τη λέξη «Συναλλαγματική» ή «Γραμμάτιο εις διαταγήν», την εντολή για πληρωμή ορισμένου χρηματικού ποσού, τη χρονολογία και τον τόπο πληρωμής, το ποσό (αριθμητικώς και ολογράφως), τις υπογραφές του εκδότη και του αποδέκτη και το προβλεπόμενο από το Νόμο χαρτόσημο, το οποίο είναι συνήθως ενσωματωμένο στην συναλλαγματική και το γραμμάτιο.

Η μεταβίβαση μιας συναλλαγματικής(ή γραμματίου) από ένα έμπορο σε μια τράπεζα (ή από ένα πρόσωπο Σε άλλο πρόσωπο) γίνεται με ειδική νομική πράξη, η οποία ονομάζεται οπισθογράφιση και γίνεται στην οπίσθια όψη της συναλλαγματικής (ή του γραμματίου) από τον εκδότη (ή τον τυχόντα κομιστή), σύμφωνα με τον ακόλουθο τύπο:

«Αντ' εμού πληρώσατε στον κ. Χ. Κ»

Αθήνα, 20 Ιουλίου 2000

(Υπογραφή) Α. Ανδρέου

Για να καταβάλει ο αναγνώστης τη διαφορά που υπάρχει μεταξύ των δύο νομικών εγγράφων, παραθέτουμε έντυπα «Γραμματίου εις διαταγήν» και «Συναλλαγματικής», τα οποία χρησιμοποιούνται σήμερα στις εμπορικές συναλλαγές.

Όπως είπαμε πιο πάνω, αν και δεν υπάρχει καμιά ουσιαστική νομική διαφορά μεταξύ του Γραμματίου εις διαταγήν» και «Συναλλαγματικής», εντούτοις, στην πράξη χρησιμοποιούνται, κατά κανόνα, οι Συναλλαγματικές και σπανιότερα τα Γραμμάτια, γιατί οι Συναλλαγματικές έχουν δύο υπογραφές (την υπογραφή του εκδότη και την υπογραφή του αποδέκτη) πράγμα απαραίτητο για την προεξόφληση τους πριν από την λήξη τους.

Στις εμπορικές συναλλαγές, τα «Γραμμάτια εις διαταγήν» και οι «Συναλλαγματικές» αναφέρονται συνήθως με το κοινό όνομα: **Εμπορικά**

Γραμμάτια ή απλώς **Γραμμάτια**. Στα επόμενα, όταν χρησιμοποιούμε τη λέξη «γραμμάτια» θα εννοούμε και τις συναλλαγματικές και τα γραμμάτια εις διαταγήν.

Για την πλήρη κατανόηση του μηχανισμού των εμπορικών γραμματίων, παραθέτουμε μια συνηθισμένη οικονομική πράξη, η οποία γίνεται καθημερινώς μεταξύ των εμπόρων και των πελατών τους. Το χρηματικό ποσό που είναι γραμμένο στη συναλλαγματική καλείται **ονομαστική αξία** (Nominal Value or Maturity Value) της συναλλαγματικής. Η ημέρα κατά την οποία πρέπει να πληρωθεί η συναλλαγματική ονομάζεται **λήξη** (Maturity date) της συναλλαγματικής.

Με βάση αυτά, μπορούμε να δώσουμε τους εξής ορισμούς:

- **Ονομαστική (ή μέλλουσα) αξία** μιας συναλλαγματικής, είναι το ποσό που είναι γραμμένο στην συναλλαγματική και πρέπει να πληρωθεί κατά τη λήξη της συναλλαγματικής.
- **Παρούσα αξία** μιας συναλλαγματικής(ή γραμματίου) είναι το ποσό που πρέπει να πληρωθεί σε μια οποιαδήποτε χρονική στιγμή πριν από την λήξη της συναλλαγματικής.
- **Προεξόφλημα** είναι το ποσό που κρατάει η τράπεζα κατά την προεξόφληση. Ειδικότερα:
  - **Εξωτερικό προεξόφλημα** είναι ο τόκος της ονομαστικής αξίας μιας συναλλαγματικής.
  - **Εσωτερικό προεξόφλημα** είναι ο τόκος της παρούσας αξίας μιας συναλλαγματικής.

Η εξωτερική προεξόφληση, αν και είναι άδικη για τον έμπορο, ο οποίος δίνει τις συναλλαγματικές στην τράπεζα για προεξόφληση, εντούτοις εφαρμόζεται στις τράπεζες. Σε όλες τις χώρες της Ευρώπης –εκτός από την Αγγλία και την Ολλανδία– και στην Ελλάδα, **οι τράπεζες εφαρμόζουν την εξωτερική προεξόφληση**. Βασική προϋπόθεση και στα δύο είδη προεξόφλησης είναι ότι ισχύει η θεμελιώδης ισότητα:

$$\text{Ονομαστική Αξία} = \text{Παρούσα αξία} + \text{Προεξόφλημα}$$

Αν παρατηρήσουμε με τα σύμβολα:

K = Ονομαστική αξία συναλλαγματικής

A = Παρούσα αξία με εξωτερική προεξόφληση

E = Εξωτερικό προεξόφλημα

E_1 = Εσωτερικό

A_1 = παρούσα αξία με εσωτερική προεξόφληση

τότε η μεν έννοια της εξωτερικής προεξόφλησης αποδίδεται με την ισότητα:

$$A = K - E$$

Η δε έννοια της εσωτερικής προεξόφλησης αποδίδεται με την ισότητα:

$$A_1 + E_1 = K$$

Το επιτόκιο με το οποίο γίνεται η προεξόφληση των συναλλαγματικών (ή και γραμματίων) από τις εμπορικές τράπεζες, ονομάζεται **προεξοφλητικό επιτόκιο** (Discount rate). Το ύψος του προεξοφλητικού επιτοκίου καθορίζεται από την Τράπεζα της Ελλάδος. Σήμερα, τα προεξοφλητικά επιτόκια υπάγονται στις διατάξεις των «ελεύθερα καθοριζομένων επιτοκίων», δηλαδή η Νομισματική επιτροπή της Τράπεζας της Ελλάδος έχει καθορίσει ένα τουλάχιστο επιτόκιο, το οποίο ονομάζεται **βασικό επιτόκιο** (σήμερα 24%), πάνω στο οποίο η κάθε τράπεζα προσθέτει ένα ακόμη μικρό ποσοστό, το οποίο λέγεται περιθώριο και συνθέτει το τελικό προεξοφλήσεως.

Οι τράπεζες, κατά την προεξόφληση συναλλαγματικών και γραμματίων, εκτός από το προεξόφλημα, κρατάνε διάφορες προμήθειες, εισπρακτικά, ταχυδρομικά και τον Ειδικό Φόρο Κύκλου Εργασιών (Ε.Φ.Τ.Ε), ο οποίος αντικατέστησε το Φόρο κύκλου Εργασιών.

Για τον υπολογισμό των τοκοφόρων ημερών, υπάρχουν διάφορες συνήθειες, οι οποίες αποβαίνουν προς το συμφέρον των τραπεζών. Γενικά ισχύουν τα εξής:

α) Για την προεξόφληση συναλλαγματικών και γραμματίων, οι εμπορικές τράπεζες υπολογίζουν ως **τοκοφόρες ημέρες: Την ημέρα που γίνεται η προεξόφληση συν την ημέρα της λήξης συν τις παρεμβαλλόμενες ημέρες συν 2 εργάσιμες ημέρες μετά την λήξη της συναλλαγματικής.**

β) Ποσό που χορηγείται από μια τράπεζα, φέρνει τόκο από την ημέρα που χορηγήθηκε από την Τράπεζα. Ποσό που κατατίθεται σε μια τράπεζα φέρνει τόκο την επόμενη ημέρα.

1.2 ΠΡΟΕΞΟΦΛΗΣΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ

Στις μέρες μας βλέπουμε πως οι εμπορικές συναλλαγές πλέον δεν γίνονται μόνο με μετρητά, διότι οι αγοραστές πολλές φορές δεν έχουν την δυνατότητα να

εξοφλήσουν αμέσως. Επομένως τους δίνεται η δυνατότητα να εξοφλήσουν μετά από κάποιο χρονικό διάστημα σε γραμμάτια ή, όπως αλλιώς λέγεται συναλλαγματική. Δηλαδή αγοράζει κάποιος με πίστωση και υπογράφει ένα έγγραφο όπου αναφέρει μία συγκεκριμένη ημερομηνία που πρέπει να εξοφλήσει το χρέος του.

Έτσι κάποιος μπορεί να υπογράψει ένα γραμμάτιο ή μια συναλλαγματική που αναγράφεται επάνω το πιστωτικό ποσό και ημερομηνία καταβολής του. Όμως υπάρχει διαφορά μεταξύ του γραμματίου και της συναλλαγματικής. Το γραμμάτιο είναι υπόσχεση του οφειλέτη προς τον πιστωτή ότι την συγκεκριμένη ημερομηνία θα εξοφλήσει το χρηματικό ποσό. Ενώ η συναλλαγματική είναι η εντολή του πιστωτή απέναντι στον οφειλέτη ότι θα τον πληρώσει την συγκεκριμένη ημερομηνία. Αν ο οφειλέτης δεν εξοφλήσει την συγκεκριμένη ημερομηνία τότε ο πιστωτής είτε έχει γραμμάτια είτε συναλλαγματική έχει δικαίωμα να τον πάει δικαστικώς και να διεκδικήσει τα χρήματά του. Αυτό συμβαίνει επίσης και για τις Τράπεζες.

Για τις Τράπεζες τώρα ισχύουν περίπου τα ίδια πράγματα, μόνο που αλλάζουν οι όροι. Δηλαδή το ποσό που είναι γραμμένο στην συναλλαγματική όπου πρέπει να πληρωθεί ονομάζεται ονομαστική αξία. Επίσης το ποσό που πρέπει να πληρωθεί οποιαδήποτε χρονική στιγμή πριν από την ημερομηνία που αναγράφεται στην συναλλαγματική λέγεται παρούσα αξία. Επειδή όμως η τράπεζα κρατάει και κάποιο ποσό επιπλέον για την εξόφληση του ποσού αυτό λέγεται προεξόφλημα.

Συνεχίζοντας, λοιπόν θα λέγαμε ότι σύμφωνα με τα παραπάνω οι τράπεζες εφαρμόζουν την εξωτερική προεξόφληση πράγμα που είναι μειονέκτημα για τον οφειλέτη αφού δίνει περισσότερα χρήματα. Με βάση όμως το κεφάλαιο που δίνει η τράπεζα βάζει και κάποιο τόκο, όπως προαναφέραμε, όπου ονομάζεται προεξοφλητικό επιτόκιο. Το επιτόκιο καθορίζεται από την Νομισματική Επιτροπή της Ελλάδας το οποίο είναι το επιτόκιο που επιβαρύνει τον οφειλέτη η τράπεζα τον υποχρεώνει να πληρώσει και κάποια έξοδα. Αυτά τα έξοδα μπορεί να είναι ο Ειδικός Φόρος Τραπεζικών Εργασιών, ταχυδρομικά έξοδα, προμήθειες κ. α.

Για την προεξόφληση συναλλαγματικής και γραμματίου οι Τράπεζες υπολογίζουν την ημέρα που γίνεται η προεξόφληση συν την ημέρα της λήξης συν τις προβλεπόμενες ημέρες συν 2 μέρες μετά την λήξη της, όπου είναι οι Τοκοφόρες ημέρες. Επίσης το ποσό που χορηγείται από την τράπεζα φέρνει τόκο από την ημέρα που χορηγήθηκε.

Ακόμα θα πρέπει να αναφέρουμε ότι πολλές φορές ο οφειλέτης επειδή δεν μπορεί να πληρώσει την συναλλαγματική κατά την λήξη της, αναγκάζεται να εκδώσει

μια καινούργια συναλλαγματική για την κάλυψη της παλιάς συναλλαγματικής η οποία έληξε και δεν πληρώθηκε. Αυτή η συναλλαγματική καλείται ως επισυναλλαγματική που έχει πραγματική αξία την ημέρα λήξης της παλιάς συναλλαγματικής ίση με την ονομαστική αξία αυτή.

Τέλος θα λέγαμε ότι όταν ένας πιστωτής προσκομίζει στην τράπεζα συναλλαγματικές οφειλετών για την προεξόφληση τότε καταχωρούνται τα στοιχεία τους σε ένα ειδικό πινάκιο προεξόφλησης. Όμως σήμερα αυτό έχει αρχίσει να καταργείται γιατί η διαδικασία του είναι δύσκολη και χρονοβόρα με αποτέλεσμα να καθυστερούν άλλες εργασίες πιο σημαντικές.

1.3 ΕΠΙΤΑΓΕΣ

Η επιταγή είναι ένα αξιόγραφο που παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον, δεδομένου ότι η συχνότητα εμφάνισής της στις μέρες μας είναι τεράστια και για το λόγο αυτό είμαστε όλοι εξοικειωμένοι με τον ένα ή με τον άλλο τρόπο με αυτήν. Όλοι μας, από την ιδιότητά μας και μόνο ως τραπεζικοί υπάλληλοι, διατηρούμε λογαριασμούς, τους οποίους κινούμε με επιταγές και λιγότερο ή περισσότερο γνωρίζουμε από τη συνήθη τραπεζική πρακτική τι προβλέπει ο νόμος σχετικά με την πληρωμή ή μη πληρωμή της. Ακόμα, η αγορά έχει καθιερώσει την επιταγή ως το προσφορότερο μέσο συναλλαγής, γεγονός που έχει σαν αποτέλεσμα η συναλλαγματική που, ως αξιόγραφο προσομοιάζει στην επιταγή, να χρησιμοποιείται λιγότερο, αλλά και να μην αξιοποιείται όσο αξιοποιείται πλέον η επιταγή.

Επιπλέον, η επιταγή είναι το αξιόγραφο που εμφανίζεται στη συντριπτική πλειοψηφία των τραπεζικών συναλλαγών είτε αυτές οι συναλλαγές αφορούν απλές καταθέσεις είτε κίνηση κεφαλαίων σε ευρώ και ξένα νομίσματα είτε χρηματοδοτήσεις, στις οποίες οι επιταγές προσφέρονται ως εξασφαλίσεις με τη μορφή ενεχύρων.

Στην ενότητα αυτή, θα εξετάσουμε αφενός το νομικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η επιταγή και αφετέρου πως αντιμετωπίζουμε το εν λόγω αξιόγραφο στην καθημερινή τραπεζική πρακτική.

Τα κεφάλαια που συνθέτουν την ενότητα αυτή είναι τα εξής:

ΓΕΝΙΚΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΠΙΤΑΓΗΣ

Η επιταγή που για μας είναι γνωστή λόγω της αυξημένης συχνότητας κυκλοφορίας της τα τελευταία χρόνια, προβλέπεται από το νόμο 5960/1933, ως θεσμός ωστόσο ισχύει στην Ευρώπη από τον 17^ο αιώνα. Την εποχή εκείνη, οι

τράπεζες, που στην πραγματικότητα ήταν οι ίδιοι οι τραπεζίτες (οι χρυσοχόοι), δέχονταν για φύλαξη τα κάθε μορφής νομίσματα από τους πελάτες τους και στη συνέχεια, σε περίπτωση ανάληψης, δέχονταν έγγραφες οδηγίες από αυτούς να αποδώσουν στους ίδιους ή σε άλλους (κομιστές) όλο ή μέρος του ποσού που είχαν αποδεχθεί για φύλαξη.

Με τον τρόπο αυτό, διευκολύνθηκε η κυκλοφορία του χρήματος με λογιστική στην πραγματικότητα μορφή, αφού με τις έγγραφες οδηγίες τους οι καταθέτες δεν θα ήταν απαραίτητο να μετακινούν χρήμα με τη μορφή των πολύτιμων μετάλλων, που την εποχή εκείνη χρησιμοποιούνταν ως νομίσματα.

Οι λόγοι που επέβαλαν την καθιέρωση της επιταγής ήταν:

*Η ακάλυπτη επιταγή συνιστά ποινική ευθύνη, σε αντίθεση με την απλήρωτη συναλλαγματική που συνιστά αστική ευθύνη.

*Η επιταγή δεν χαρτοσημαίνεται, ενώ η συναλλαγματική, προκειμένου να ήταν έγκυρη, θα έπρεπε να είναι νόμιμα χαρτοσημασμένη. Ήδη αυτό όπως αναφέρθηκε στο κεφάλαιο της Συναλλαγματικής καταργήθηκε από 01/01/2002.

Η καθιέρωση, ωστόσο, των μεταχρονολογημένων επιταγών ως υποκατάστατο των συναλλαγματικών είχε σαν συνέπεια την απώλεια εσόδων για το Δημόσιο. Για το λόγο αυτό, με το νόμο 1957/1991 επετράπη στις τράπεζες να ενεχυριάζουν προς ασφάλεια απαιτήσεών τους μεταχρονολογημένες επιταγές, με την προϋπόθεση όμως ότι θα εισπράττεται χαρτόσημο 0,25% υπέρ του Δημοσίου πλέον 20% ΟΓΑ, σύνολο δηλαδή 0,3% επί του ποσού επιταγών.

Θα πρέπει, βέβαια, να σημειωθεί ότι ο νόμος αυτός δεν αναιρεί το νόμο 5960/1933 που δεν προβλέπει την έννοια της μεταχρονολογημένης επιταγής. Έτσι, η ύπαρξη μεταχρονολογημένων επιταγών που ενεχυράζονται από τις τράπεζες είναι μια ιδιομορφία που συμβαίνει σε ελάχιστες χώρες.

Δεν μπορεί να αμφισβητήσει κανείς και από ιστορικής απόψεως, επομένως, την τεράστια εξυπηρέτηση που παρέχει η επιταγή από την εποχή που πρωτοεμφανίστηκε, με τη μορφή που αναφέραμε προηγουμένως μέχρι σήμερα, δεδομένου ότι μέσω αυτής έχει ελαχιστοποιηθεί η κίνηση χρήματος σε μετρητά.

Δεδομένου ότι στην καθημερινή πρακτική η επιταγή καταλαμβάνει, όπως ήδη αναφέρθηκε, τον κύριο όγκο των τραπεζικών συναλλαγών και μέσω αυτής φυσικά και νομικά πρόσωπα διακινούν τεράστια χρηματικά ποσά, στην ενότητα αυτή, πρόκειται να γνωρίσουμε κατά το δυνατών καλύτερα όσα θέματα αφορούν την

επιταγή και εγκυμονούν κινδύνους τόσο για τα συμφέροντα της πελατείας μας όσο και των ίδιων των τραπεζών.

Έτσι, στη συνέχεια θα προχωρήσουμε στην ανάλυση της επιταγής αφενός ως προς όλα τα στοιχεία της ως αξιόγραφου, και αφετέρου ως προς τα εμπλεκόμενα με τις υπογραφές τους μέρη.

Ως αξιόγραφο, όμως, πώς θα μπορούσαμε να ορίσουμε την επιταγή;

Η **επιταγή** είναι έγγραφο συντεταγμένο σύμφωνα με ορισμένο από το νόμο τύπο, με το οποίο κάποιο πρόσωπο (εκδότης), δίνει την εντολή στην τράπεζα (πληρωτή), όπως με την εμφάνιση του εγγράφου αυτού καταβάλει ορισμένο χρηματικό ποσό (συνήθως από το λογαριασμό του σ' αυτήν) στο δια του ίδιου του εγγράφου νομιμοποιούμενο πρόσωπο προς είσπραξη(κομιστή).

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να σημειωθεί ότι η έκδοση επιταγή αποτελεί σύμφωνα με το νόμο εμπορική πράξη, όπως άλλωστε συμβαίνει και με την συναλλαγματική, η έκδοση της δηλαδή λειτουργεί ως εμπορική πράξη, ανεξάρτητα από την ιδιότητα των συναλλασσόμενων μερών(αν δηλαδή είναι έμποροι ή όχι.)

Σε ότι αφορά τώρα τα μέρη που εμπλέκονται στην επιταγή, αυτά μπορεί να είναι:

- Ο **εκδότης**, όπου είναι αυτός που εκδίδει την επιταγή και την υπογράφει.
- Η τράπεζα στην οποία δίνει την οδηγία να πληρώνει το συγκεκριμένο ποσό με χρέωση του λογαριασμού που τηρεί κοντά της και είναι ο **πληρωτής**, και τέλος
- Ο **δικαιούχος ή κομιστής**, υπέρ του οποίου ο εκδότης δίνει την οδηγία να του πληρωθεί το ποσό.

Επίσης πρέπει να αναφέρουμε ότι η επιταγή μπορεί να είναι αξιόγραφο :

- ✓ **Ιδιωτικό**, δηλαδή να εκδίδεται από ιδιώτη και όχι από μια επιχείρηση.
- ✓ **Αναιτιώδες**, όταν δεν αναφέρει την αιτία της έκδοσης της επιταγής.
- ✓ **Συστατικό**, επειδή με την σύσταση του εγγράφου και μόνο θεμελιώνεται αντίστοιχο δικαίωμα.
- ✓ **Ενοχικό**, σε περίπτωση μη πληρωμής της επιταγής λόγω ανεπαρκούς υπολοίπου στο λογαριασμό του εκδότη, ο δικαιούχος ή κομιστής έχει την απαίτηση και είναι σε θέση να επιδιώξει δικαστικά με βάση την επιταγή τη χρηματική του ικανοποίηση

✓ **Χρηματογράφο**, όταν εκφράζεται με χρήμα, παράλληλα όταν δε λειτουργεί ανεξάρτητα από τη σχέση που δημιούργησε την ύπαρξη της. Αυτό σημαίνει ότι ακόμη και αν ο εκδότης την επομένη επανερχόταν με μετρητά, προκειμένου να τακτοποιήσει το λογαριασμό του και να πάρει πίσω την επιταγή του, ο δικαιούχος ή κομιστής, σε περίπτωση κακοπιστίας θα μπορούσε να κρατήσει και τα μετρητά αλλά και την επιταγή και να επιδιώξει την είσπραξή της. Στην περίπτωση αυτή βεβαία ο αγοραστής θα ήταν σε θέση να στραφεί κατά του δικαιούχου ή κομιστή, δια της δικαστικής οδού, η επιταγή όμως εν τω μεταξύ θα έχει ήδη πληρωθεί στο δικαιούχο, γεγονός που οφείλεται στην ανεξαρτησία της επιταγής ως χρεογράφου.

✓ **Εις διαταγή του δικαιούχου**, όταν ο αγοραστής σε αυτήν οφείλει το ποσό. Δεν αποκλείεται ωστόσο ο εκδότης να εκδώσει την επιταγή στον κομιστή, γεγονός που θα καταστήσει την κυκλοφορία της επιταγής ευχερέστερη, αφού ο δικαιούχος θα είναι σε θέση να τη δώσει σε οποιοδήποτε δικό του άτομο να την εισπράξει για λογαριασμό του.

ΠΟΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΝΤΑΙ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΑΓΗΣ

Η σχέση του εκδότη της επιταγής με την τράπεζα όπου αυτός τηρεί λογαριασμό βασίζεται σε μια προηγούμενη συμφωνία μεταξύ των μερών. Η συμφωνία αυτή είναι **σύμβαση** στην πραγματικότητα, κατά την οποία η τράπεζα, ως πληρωτής, αναλαμβάνει την υποχρέωση να πληρώνει τις επιταγές του πελάτη της με χρέωση του υπολοίπου του ειδικού λογαριασμού (όψεως ή τρεχούμενου) που έχει ανοίξει ο πελάτης κοντά της και διατηρεί τις καταθέσεις του. Πρόκειται επομένως για μια ακόμη σύμβαση, με βάση την οποία ο πελάτης είναι σε θέση να έχει καταρχήν καρτέ επιταγών στα χέρια του και στην συνέχεια να εκδίδει από αυτό επιταγές με χρέωση του λογαριασμού του.

Οι προϋποθέσεις επομένως για την έκδοση της επιταγής είναι:

- Προηγούμενη σύμβαση, μεταξύ της τράπεζας και του πελάτη της που τηρεί κοντά της λογαριασμό, με βάση την οποία η τράπεζα με τη χορήγηση του καρτέ των επιταγών σιωπηρά αναλαμβάνει έναντι του καταθέτη την υποχρέωση να εξοφλεί, κάτω βέβαια από ορισμένες προϋποθέσεις που είτε θέτει η ίδια είτε προβλέπονται από το νόμο τις επιταγές που εκδίδονται από αυτόν.

- Προηγούμενη τοποθέτηση κεφαλαίων (πρόβλεψη) σε συγκεκριμένη τράπεζα και σε συγκεκριμένο είδος λογαριασμού, για τον οποίο η τράπεζα είναι σε θέση να χορηγήσει καρνέ επιταγών.

Στο σημείο αυτό, θα πρέπει ωστόσο να τονίσουμε ότι καρνέ επιταγών η τράπεζα μπορεί να χορηγήσει και σε πελάτη της ο οποίος δεν τηρεί κοντά της λογαριασμό καταθέσεων, έχει ωστόσο στη διάθεσή του πιστώσεις λόγω χρηματοδοτήσεων με εγκεκριμένο πιστωτικό όριο που δεν έχει ακόμα χορηγηθεί. Στις περιπτώσεις αυτές, αντί να αναλαμβάνει τα υπόλοιπα του κάθε φορά με αναλήψεις από το πιστωτικό του υπόλοιπο.

Με τη σύμβαση που υπογράφεται μεταξύ του πελάτη και της τράπεζας για την έκδοση και πληρωμή των επιταγών δημιουργούνται, όπως ήδη αναφέρθηκε, υποχρεώσεις εκτός από την τράπεζα και στον εκδότη, ο οποίος όταν εκδίδει επιταγές θα πρέπει να διαθέτει ισόποσο υπόλοιπο (κάλυψη) στο λογαριασμό του. Ο νόμος όμως προβλέπει ότι ακόμη και στη περίπτωση κατά την ημερομηνία έκδοσης ή πληρωμής της η επιταγή δεν είναι άκυρη, το γεγονός όμως αυτό δημιουργεί ευθύνες για τον εκδότη αρχικά και τυχόν οπισθόγραφους σε περίπτωση μεταβίβασης στη συνέχεια.

Μέχρι το σημείο αυτό εξετάσαμε την επιταγή γενικά, δηλαδή τι είναι η επιταγή, και ποιος είναι ο ρόλος που παίζει στις συναλλαγές, το είδος της ως αξιόγραφο, καθώς επίσης και με βάση ποιες σχέσεις επιτρέπεται η έκδοσή της.

Στη συνέχεια, θα εξετάσουμε ποια στοιχεία ανευρίσκονται στο σώμα της επιταγής και πως αυτά καθορίζουν την πορεία της,

ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΤΑΓΗΣ

Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως η επιταγή ως αξιόγραφο περιβάλλεται συγκεκριμένο τύπο και κατά συνέπεια περιλαμβάνει στοιχεία που αναφέρονται, όπως και στη συναλλαγματική, ως αναγκαία **τυπικά στοιχεία**, απαραίτητα δηλαδή για την εγκυρότητα του συγκεκριμένου αξιογράφου.

Στην επιταγή ακόμη είναι δυνατόν να συναντήσουμε και στοιχεία τα οποία δεν κρίνονται αναγκαία από τον νόμο για την εγκυρότητα του αξιογράφου, επιτρέπεται ωστόσο η αναγραφή τους και μάλιστα θεωρείται και καθοριστική για την πληρωμή της επιταγής. Τα στοιχεία αυτά είναι τα **προαιρετικά στοιχεία** της επιταγής ή όπως αλλιώς ονομάζονται οι ρήτρες της επιταγής.

Επιπλέον, είναι πιθανόν στο σώμα της επιταγής να αναφέρονται και στοιχεία τα οποία όχι μόνον δεν θεωρούνται καθοριστικά αλλά αντίκεινται στο νόμο, με αποτέλεσμα σε περίπτωση αναγραφής τους να καθιστούν την επιταγή άκυρη.

ΤΑ ΤΥΠΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΤΑΓΗΣ

Στο άρθρο 1 του νόμου 5960/1933 περί επιταγής, ως επιταγή ορίζεται το αξιόγραφο που περιέχει:

- 1. την ονομασία επιταγή**
- 2. την απλή και καθαρή εντολή πληρωμής ορισμένου ποσού**
- 3. το όνομα του τόπου πληρωμής**
- 4. τη σημείωση του τόπου πληρωμής**
- 5. τη σημείωση της χρονολογίας και του τόπου εκδόσεως της επιταγής**
- 6. την υπογραφή αυτού που εκδίδει την επιταγή (εκδότη)**

Είναι προφανές ότι τα ορισμένα από το νόμο πιο πάνω στοιχεία είναι αυτά που καθιστούν τον τίτλο νομικά έγκυρο και αποδεκτό. Πρόκειται επομένως για τα τυπικά στοιχεία της επιταγής, η έλλειψη των οποίων έχει ως αποτέλεσμα την ακυρότητα του συγκεκριμένου αξιογράφου.

Ας δούμε όμως κάθε ένα αναγκαίο τυπικό στοιχείο ξεχωριστά για να σχολιάσουμε σχετικά .

1. Η ονομασία επιταγή

Θεωρείται το πανηγυρικό στοιχείο του συγκεκριμένου αξιογράφου και θα πρέπει να αναγράφεται στην ίδια γλώσσα με την οποία είναι γραμμένα και τα υπόλοιπα στοιχεία της επιταγής. Η θέση στην οποία καταγράφεται η εν λόγω ονομασία, καθώς επίσης και τυχόν προσδιορισμοί της επιταγής που ενημερώνουν για το είδος της (π.χ. τραπεζική, ταξιδιωτική επιταγή κ.λ.π.) δεν επηρεάζουν κατά κανένα τρόπο την εγκυρότητα του εγγράφου. Σε ό,τι αφορά γενικότερα τη γλώσσα στην οποία αναγράφεται και η ονομασία επιταγή, αλλά και τα λοιπά στοιχεία του τίτλου, αυτή

μπορεί να είναι και η διάφορη της γλώσσας που ομιλείται στον τόπο έκδοσης της επιταγής.

Η ονομασία επιταγή θεωρείται απαραίτητο τυπικό στοιχείο, δεδομένου ότι αφενός διαφοροποιεί το συγκεκριμένο αξιόγραφο από άλλα παρεμφερή (π.χ. συναλλαγματική) και αφετέρου ενημερώνει τον εκδότη και τα άλλα εμπλεκόμενα μέρη για τις ευθύνες που αναλαμβάνουν με την έκδοση και κυκλοφορία αντίστοιχα του εγγράφου αυτού.

2. η απλή και καθαρή εντολή πληρωμής ορισμένου ποσού

Στην πραγματικότητα πρόκειται για την οδηγία του εκδότη της επιταγής που θα πρέπει να ακολουθήσει ο πληρωτής προς τον οποίο απευθύνεται. Η οδηγία αυτή, προκειμένου να είναι έγκυρη, θα πρέπει να είναι σαφής, να μην επιδέχεται δηλαδή διαφορετικές κατά περίπτωση ερμηνείες και να μην περιλαμβάνει όρους, προϋποθέσεις ή αιρέσεις που να αναιρούν την οδηγία του εκδότη για την εν λόγω πληρωμή.

Υπάρχει το ενδεχόμενο να αναγράφονται στην επιταγή όροι από τους οποίους να μην εξαρτάται η εντολή πληρωμής. Στην περίπτωση αυτή, οι όροι είναι αποδεκτοί και η επιταγή έγκυρη. Θα πρέπει βέβαια οι όροι αυτοί να μην αντίκεινται σε άλλες απαγορευτικές διατάξεις, όπως είναι για παράδειγμα ή για λόγους προστασίας του εθνικού νομίσματος καθιέρωση των πληρωμών στην Ελλάδα σε ΕΥΡΩ, οπότε για συναλλαγή εντός Ελλάδος δεν επιτρέπεται για παράδειγμα η έκδοση επιταγής σε Δολάρια.

Ένας από αυτούς τους όρους που επιτρέπονται και είναι πιθανόν να συναντήσουμε σε μια επιταγή είναι αυτός της απαγόρευσης ανάκλησης της επιταγής, της δυνατότητας δηλαδή του εκδότη να αποποιηθεί το δικαίωμα του να ανακαλέσει εκ των υστέρων την έκδοση της επιταγής του.

3. Το όνομα εκείνου που πρόκειται να πληρώσει (το όνομα του πληρωτή)

Ο πληρωτής είναι ένας από τα τρία καταρχήν εμπλεκόμενα μέρη στην έκδοση της επιταγής. Το όνομα του επομένως θα πρέπει να αναγράφεται απαραίτητα στο σώμα της επιταγής, προκειμένου ο δικαιούχος ή κομιστής της να είναι σε θέση να γνωρίζει από ποιόν θα εισπράξει το αναγραφόμενο ποσό. Ειδικά στις επιταγές εσωτερικού ορίζεται από το νόμο ότι ο πληρωτής είναι οπωσδήποτε τράπεζα ή άλλο

νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου που ασκεί τραπεζικές εργασίες και στο οποίο ο εκδότης της επιταγής τηρεί το λογαριασμό του (π.χ. Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο, Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων).

Στο σημείο αυτό, θα πρέπει να τονίσουμε ότι αρκεί η αναγραφή του ονόματος του πληρωτή ακόμη και αν το πρόσωπό του δεν είναι υπαρκτό. Επιπλέον, η αναγραφή του ονόματος του πληρωτή δεν τον καθιστά υπεύθυνο για την πληρωμή της επιταγής, δεδομένου ότι πώς ορίζεται από το σχετικό νόμο, σε καμία περίπτωση δεν εξομοιώνεται ο πληρωτής της επιταγής με τον πληρωτή της συναλλαγματικής που είναι και αποδέκτης της και κατά συνέπεια ο κύρια υπεύθυνος για την πληρωμή.

Η θέση στην οποία αναγράφεται το όνομα του πληρωτή δεν είναι προκαθορισμένη, συνηθίζεται, όμως, στην τραπεζική πρακτική να είναι στην εμπρόσθια όψη της επιταγής, κάτω και αριστερά ή σπανιότερα πάνω και αριστερά.

4. Η σημείωση του τόπου πληρωμής

Ο τόπος πρέπει να αναγράφεται στην επιταγή για να γνωρίζει ο δικαιούχος ή κομιστής πού θα εμφανίσει την επιταγή του για να πληρωθεί. Ο τόπος πληρωμής αναγράφεται συνήθως δίπλα στο όνομα του πληρωτή. Σε περίπτωση που αναγράφονται περισσότεροι του ενός τόποι πληρωμής, η επιταγή δεν θεωρείται άκυρη όπως συμβαίνει με τη συναλλαγματική, αλλά ως τόπος πληρωμής εκλαμβάνεται αυτός που αναγράφεται δίπλα στο όνομα του πληρωτή είτε σημειώνεται σε εμφανές σημείο. Ο τόπος πληρωμής, ως τυπικό στοιχείο, δεν είναι αναντικατάστατο, με αποτέλεσμα η έλλειψη του να μην επιφέρει την ακυρότητα της επιταγής. Έτσι, σε περίπτωση μη αναγραφής του τόπου πληρωμής, ως τέτοιος θεωρείται ο τόπος έκδοσης της επιταγής.

Ο τόπος πληρωμής, εκτός από το ειδικό βάρος που έχει στην επιταγή ως τυπικό στοιχείο, έχει σημασία και για την προθεσμία εμφάνισης της επιταγής, αφού οι προθεσμίες για την εμπρόθεσμη εμφάνιση ποικίλλουν ανάλογα με τον τόπο πληρωμής της κάθε επιταγής.

5. Η σημείωση του χρόνου και του τόπου έκδοσης της επιταγής

Ποιες συμβάσεις προηγούνται της έκδοσης της επιταγής

Πρόκειται στην πραγματικότητα για δύο διαφορετικά τυπικά στοιχεία, τα οποία αναφέρονται μαζί στη νόμιμη έκδοση της επιταγής.

Ο χρόνος έκδοσης της επιταγής έχει ιδιαίτερη σημασία για θέματα όπως

1. Η δικαιοπρακτική καταρχήν ικανότητα του εκδότη την οποία θα πρέπει να διαθέτει ο υπογράφων κατά την ημερομηνία έκδοσης.

2. Η προθεσμία εμφάνισης της επιταγής για πληρωμή δεδομένου ότι αυτή ξεκινά να "τρέχει" από τη χρονολογία έκδοσης.

3. Οι προθεσμίες παραγραφών των αξιώσεων που πηγάζουν από τη μη πληρωμή επιταγής και έχουν ως εκκίνηση τη χρονολογία έκδοσης της επιταγής.

Ειδικότερα, η ημερομηνία και ο χρόνος κατά τον οποίο εκδίδεται μια επιταγή είναι δυνατόν να αναγράφονται στην επιταγή κατά το συνήθη τρόπο και όχι με συγκεκριμένο τύπο. Σε μια επιταγή που εκδίδεται στις 17 Ιουλίου 2002, ο χρόνος ο χρόνος έκδοσης είναι δυνατόν να αναφερθεί ως 17.7.2002 είτε ως 17 η Ιουλίου 2002 κ.ο.κ Επίσης, είναι δυνατόν να μην αναγραφεί η αληθινή ημερομηνία έκδοσης της επιταγής "ακούσια ή εκούσια" στον τίτλο γεγονός που δεν επηρεάζει την εγκυρότητα του αξιογράφου.

Η επιταγή, ωστόσο, που φέρει περισσότερες από μία ημερομηνίες έκδοσης καθώς και η επιταγή που φέρει ανύπαρκτη ημερομηνία έκδοσης θεωρούνται άκυρες, δεδομένου ότι στην μεν πρώτη περίπτωση δημιουργείται σύγχυση ως προς το σαφή χρόνο έκδοσης, στη δε δεύτερη περίπτωση η ανύπαρκτη ημερομηνία ισοδυναμεί με παντελή έλλειψη ημερομηνίας έκδοσης.

Στην καθημερινή πρακτική, είναι σύνηθες να μην αναγράφεται η αληθής ημερομηνία έκδοσης της επιταγής, αλλά η ημερομηνία κατά την οποία τα μέρη επιθυμούν να πληρωθεί η επιταγή. Αυτό βέβαια έχει σαν αποτέλεσμα οι επιταγές να μεταχρονολογούνται και για το λόγο αυτό η επιταγή, αν και είναι μέσο πληρωμής, όπως άλλωστε προβλέπεται και από το σχετικό νόμο, αποβαίνει μέσο πίστης και χρησιμοποιείται αντί της συναλλαγματικής με συνέπεια να εκπίπτει το χαρτόσημο, αφού η επιταγή καταρχήν ως μέσο πληρωμής δεν χαρτοσημαίνεται.

Παρόλα αυτά, η επιταγή θα πρέπει να πληρώνεται με την εμφάνισή της και επομένως ακόμα και στη περίπτωση της μεταχρονολόγησης, αν εμφανιστεί νωρίτερα για πληρωμή, ο δικαιούχος είναι σε θέση να διεκδικήσει την πληρωμή της, παρότι αυτό αντίκειται στα συναλλαγματικά ήθη, στη συμφωνία που έχει κάνει με τον

εκδότη της επιταγής. Στα θέματα που αφορούν τη μεταχρονολογημένη επιταγή όμως θα αναφερθούμε αναλυτικότερα στη συνέχεια σε συγκεκριμένο κεφάλαιο.

Σε ότι αφορά τώρα τον τόπο πληρωμής της επιταγής, που αποτελεί και αυτός μαζί με τη χρονολογία τυπικό στοιχείο, απαιτείται από το νόμο προκειμένου να αποδεικνύεται ο τόπος κατάρτισης της σύμβασης(που έχει σαν αποτέλεσμα την έκδοση της επιταγής) μεταξύ εκδότη και δικαιούχου.

Στην περίπτωση που δεν αναφέρεται ο τόπος έκδοσης, αυτός αναπληρώνεται από τον τόπο που αναφέρεται δίπλα στο όνομα εκδότη. Ακόμα, στην περίπτωση που αναφέρονται περισσότεροι του ενός τόποι έκδοσης, η επιταγή καθίσταται άκυρη, ενώ όταν αναγράφονται λανθασμένος ή ψευδής τόπος έκδοσης, δεν θίγεται η εγκυρότητα του αξιογράφου.

6. Η υπογραφή του εκδότη

Είναι το τυπικό στοιχείο που ενεργοποιεί στην ουσία το αξιόγραφο. Χωρίς την ύπαρξη της υπογραφής, το αξιόγραφο θεωρείται ότι δεν έχει συσταθεί, στην πραγματικότητα δηλαδή δεν υπάρχει καθόλου, αφού ο εκδότης που δίνει τη εντολή για πληρωμή δεν έχει θέσει **ιδιοχείρως** την υπογραφή του.

Προκειμένου η υπογραφή του εκδότη να είναι ισχυρή, θα πρέπει:

- **Να είναι ιδιόχειρη και να τοποθετείται στο τέλος του κειμένου της επιταγής (για το λόγο αυτό αναφέρεται και ως υπό-γραφή), ώστε να αποκλείεται η περίπτωση προσθήκης άλλων στοιχείων από άλλους εμπλεκόμενους στην επιταγή. Το μηχανικό μέσο γενικά αποκλείεται διότι προκαλεί την ακυρότητα του αξιόγράφου, και μόνο κατόπιν ειδικής άδειας είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθεί (π.χ στις συντάξεις Δημοσίου).**
- **Να περιλαμβάνει τι ονοματεπώνυμο, προκειμένου για φυσικά πρόσωπα, και την επωνυμία, προκειμένου για νομικά πρόσωπα.**

Σε ότι αφορά τον ίδιο τον εκδότη τώρα και προκειμένου η υπογραφή του να επιφέρει τις συνέπειες που απορρέουν από την επιταγή, αυτός θα πρέπει κατά την υπογραφή να διαθέτει πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα, όπως άλλωστε και όλοι οι υπογράφοντες την επιταγή, γεγονός που έχουμε συναντήσει ήδη και στη συναλλαγματική. Αυτό συμβαίνει επειδή με την υπογραφή του ο εκδότης δηλώνει τη

βούλησή του να πληρωθεί συγκεκριμένο ποσό σε ορισμένο δικαιούχο ή στον κομιστή, δίνοντας στον πληρωτή τη σχετική εντολή- οδηγία.

Επιπλέον, είναι δυνατόν να τεθεί η υπογραφή του εκδότη και με αντιπρόσωπο.

Στην καθημερινή τραπεζική πρακτική, ο κίνδυνος να ελλείπουν τα τυπικά στοιχεία της επιταγής περιορίζεται σημαντικά, δεδομένου ότι το σύνολο σχεδόν των επιταγών που κυκλοφορούν εμφανίζονται με τη μορφή των προτυπωμένων εντύπων των τραπεζών.

Σε περίπτωση ωστόσο έλλειψης ενός ή και περισσότερων τυπικών στοιχείων, το κατάστημα στο οποίο εμφανίζεται η επιταγή για πληρωμή δεν πληρώνει και επιστρέφει την επιταγή στον κομιστή.

Μέχρι το σημείο αυτό αναφέραμε τα αναγκαία- τυπικά στοιχεία της επιταγής, χωρίς τα οποία είτε η επιταγή να είναι άκυρη είτε το αξιόγραφο ενδεχομένως να μην είναι επιταγή και κατά συνέπεια να μην καλύπτεται από το σχετικό νόμο.

Είναι σκόπιμο εδώ όμως και προκειμένου να θυμηθούμε και τον τύπο της συναλλαγματικής να συγκρίνουμε ως προς τα τυπικά τους στοιχεία τα δύο αξιόγραφα: τη συναλλαγματική με την επιταγή

Οι σημαντικότερες ομοιότητες και διαφορές της επιταγής με τη συναλλαγματική ως προς τα τυπικά τους στοιχεία

Ομοιότητες

Για να θεωρηθούν επιταγή και συναλλαγματική έγκυρα αξιόγραφα απαιτείται:

1. Η πανηγυρική αναφορά του είδους τους στο κείμενο του τίτλου.
2. Η απλή και καθαρή εντολή πληρωμής ορισμένου ποσού.
3. Το ονοματεπώνυμο του πληρωτή.
4. Ο τόπος πληρωμής.
5. Ο τόπος και χρόνος έκδοσης.
6. Η υπογραφή του εκδότη.

Διαφορές

1. Στη συναλλαγματική ο πληρωτής έχει την κύρια και βασική ευθύνη εφόσον προηγουμένως την έχει αποδεχθεί, γεγονός που δεν συμβαίνει στην επιταγή, όπου ο πληρωτής δεν απαιτείται να αποδεχθεί την πληρωμή, ούτε άλλωστε έχει και την ευθύνη για την πληρωμή της.

2. Στην επιταγή δεν απαιτείται καθορισμός δικαιούχου και είναι δυνατόν να εκδοθεί στον κομιστή. Αυτό δεν επιτρέπεται στη συναλλαγματική που είναι

ονομαστικό αξιόγραφο και η αναγραφή ρήτρας "εις τον κομιστή" καθιστά άκυρο το αξιόγραφο.

3. Στη συναλλαγματική, εκτός από ημερομηνία έκδοσης, αναφέρεται και ημερομηνία λήξης, γεγονός που δεν ισχύει για την επιταγή, διότι, ακόμα και αν μεταχρονολογήθηκε κατά την έκδοση, θεωρείται ότι πληρώνεται με την εμφάνισή της. Η διαφορά αυτή οφείλεται επίσης στο γεγονός ότι η συναλλαγματική είναι στην πραγματικότητα μέσο πίστης και όχι μέσο πληρωμής, όπως η επιταγή. Πολλές φορές ακούμε βέβαια να λέγεται ότι "η επιταγή λήγει". Η έκφραση αυτή δεν είναι δόκιμη, συνηθίζεται όμως επειδή στην πράξη η επιταγή έχει υποκαταστήσει σε μεγάλο βαθμό τη συναλλαγματική και ως μέσο πίστης.

4. Στην επιταγή, αν αναφέρονται περισσότεροι του ενός τόποι πληρωμής, λαμβάνεται υπόψη ένας από αυτούς, αυτός που είναι σε εμφανές σημείο ή έχει σημειωθεί πρώτος, ενώ κάτι τέτοιο επιφέρει την ακυρότητα της συναλλαγματικής.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΟΜΟΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΕΠΙΤΑΓΗΣ - ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΤΥΠΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ			
ΟΙΟ	ΤΥΠΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ	ΕΠΙΤΑΓΗ
	Πανηγυρική αναφορά	ΝΑΙ	ΝΑΙ
	Απλή και καθαρή εντολή πληρωμής	ΝΑΙ	ΝΑΙ
	Ονοματεπώνυμο πληρωτή	ΝΑΙ	ΝΑΙ
	Τόπος πληρωμής	ΝΑΙ	ΝΑΙ
	Τόπος και χρόνος έκδοσης	ΝΑΙ	ΝΑΙ
	Υπογραφή εκδότη	ΝΑΙ	ΝΑΙ
ΔΙΑΦΟΡΕΣ	Ευθύνη πληρωτή	ΝΑΙ	ΌΧΙ
	Καθορισμός δικαιούχου	ΝΑΙ	ΌΧΙ
	ημερομηνία λήξης	ΝΑΙ	ΌΧΙ
	Περισσότεροι του ενός τόποι πληρωμής	ΝΑΙ	ΌΧΙ

Στη συνέχεια θα εξετάσουμε τι συμβαίνει στην περίπτωση κατά την οποία λείπουν από την επιταγή κάποια ή κάποιο από τα τυπικά στοιχεία που έχουμε αναφέρει μέχρι αυτό το σημείο.

Ατελής και λευκή επιταγή

Προκειμένου να γίνουν καλύτερα αντιληπτές οι έννοιες της ατελούς και της λευκής επιταγής θα εξετάσουμε τρεις περιπτώσεις.

Στην περίπτωση του εντύπου, από το οποίο λείπει η ονομασία της επιταγής, είναι δυνατόν ο δικαιούχος να ικανοποιηθεί με το ποσό, για το οποίο ο εκδότης έχει δώσει στην τράπεζα εντολή χρέωσης του λογαριασμού του.

Αυτό βέβαια θα πραγματοποιηθεί μόνο αν το έντυπο, που θεωρώντας ότι είναι επιταγή υπέγραψε ο εκδότης, εκληφθεί από την τράπεζα στην οποία τηρεί το λογαριασμό του ως εξουσιοδότηση χρέωσης του λογαριασμού του και όχι βέβαια ως επιταγή, διότι ως τέτοιο αξιόγραφο είναι άκυρο.

Με βάση το έντυπο αυτό, λοιπόν, η τράπεζα είναι σε θέση, κάνοντας έλεγχο και της ομοιότητας της υπογραφής του πελάτη της ενδεχομένως ύστερα από τηλεφωνική επικοινωνία μαζί του, να χρεώσει το λογαριασμό του και να πληρώσει το δικαιούχο.

Έτσι, είναι γενικότερα δυνατόν μια άκυρη επιταγή να μετατρέπεται, εφόσον πληρεί τις ανάλογες προϋποθέσεις, είτε σε άλλο αξιόγραφο και να πληρωθεί στο δικαιούχο είτε απλώς σε αφηρημένη υπόσχεση χρέους, με βάση την οποία ο δικαιούχος είτε πληρωθεί ή σε περίπτωση μη πληρωμής να επιδιώξει δικαστικά την ικανοποίησή του.

Στην περίπτωση που λείπει η υπογραφή του εκδότη ή σε κάθε περίπτωση αυτού που δίνει την εντολή ή υπόσχεται την πληρωμή, δεν υφίσταται καμία υποχρέωση σε βάρος του πληρωτή του ποσού που αναγράφεται, οπότε έχουμε την περίπτωση της ατελούς επιταγής.

Ατελής επιταγή είναι αυτή από την οποία λείπει ένα ή περισσότερα τυπικά στοιχεία, με αποτέλεσμα την ακυρότητά τους.

Στην περίπτωση του Ι. Τυπικού, έχουμε σαφώς ατελείς επιταγές, δεδομένου ότι λείπουν τα ποσά, τα οποία θα έδινε ο εκδότης να πληρωθούν στο

δικαιούχο, εκκρεμεί ωστόσο η συμπλήρωσή τους, δεδομένου ότι προηγήθηκε συμφωνία των μερών, συμφωνία δηλαδή μεταξύ εκδότη και δικαιούχου.

Έτσι, αν τα ποσά συμπληρωθούν, ο δικαιούχος δεν θα αντιμετωπίσει πρόβλημα στην πληρωμή του, διότι στην πραγματικότητα επρόκειτο για **Λευκές επιταγές**, οι οποίες όμως συμπληρώθηκαν και κατά συνέπεια θεωρούνται αναδρομικά έγκυρες (δηλαδή από την ημερομηνία έκδοσής τους.)

Λευκές επιταγές, επομένως, είναι οι επιταγές που εκδίδονται ατελείς αρχικά αλλά στη συνέχεια, με βάση τη συμφωνία των μερών, αφού συμπληρωθούν, θεωρούνται αναδρομικά έγκυρες.

Μέχρι το σημείο αυτό είδαμε τις ατελείς και λευκές επιταγές ως επιταγές από τις οποίες λείπουν ένα ή περισσότερα τυπικά στοιχεία.

Στη συνέχεια, θα δούμε τι συμβαίνει στις περιπτώσεις που στις επιταγές υπάρχουν, εκτός από τα απαραίτητα τυπικά στοιχεία που προβλέπονται από το νόμο, και άλλα στοιχεία που ονομάζονται ρήτρες.

Ρήτρες που απαντώνται στην επιταγή

Οι εκτός τυπικών στοιχείων αναφερόμενες στις επιταγές σημειώσεις, ονομάζονται ρήτρες και όπως στις συναλλαγματικές διακρίνονται σε:

- ❑ Ρήτρες που επιτρέπονται από το νόμο
- ❑ Ρήτρες που θεωρούνται ως μη γραφείσες και
- ❑ Ρήτρες που απαγορεύονται ή με την αναγραφή τους καθιστούν το αξιόγραφο άκυρο

- ❑ Ειδικότερα οι **ρήτρες που επιτρέπονται** από το νόμο είναι:
  - ✓ Αυτές που ορίζουν συγκεκριμένο όνομα δικαιούχου ή λήπτη , δεδομένου ότι η επιταγή σε αντίθεση με τη συναλλαγματική είναι δυνατόν να εκδοθεί και σε διαταγή του κομιστή.
  - ✓ Αυτές που καθιστούν την επιταγή δίγραμμη, δηλαδή, αποκλείουν την κυκλοφορία της, επειδή απαγορεύουν τη μεταβίβαση της από το δικαιούχο ή κομιστή σε τρίτο.

- ✓ Αυτές που αναφέρουν ρητά τη χρέωση συγκεκριμένου λογαριασμού σε ορισμένη τράπεζα με το κείμενο « από το λογαριασμό μου με αριθμό.....στην τράπεζα.....».
- ✓ Αυτές που αναφέρουν τη φράση « χωρίς τη σύνταξη διαμαρτυρικού».
- ✓ Αυτές που αναφέρουν εκτός από την τράπεζα ως πληρωτή και το κατάστημα στο οποίο ο εκδότης επιθυμεί να πραγματοποιεί η πληρωμή με χρέωση του λογαριασμού του.
- ✓ Αυτές που αναφέρονται στο νόμισμα στο οποίο θα πληρωθεί η επιταγή που μπορεί να είναι και διάφορο του τοπικού, στο βαθμό βέβαια που αυτό επιτρέπεται στο εσωτερικό. Κλασικό παράδειγμα αποτελούν περιπτώσεις κατά τις οποίες ο λογαριασμός τηρείται στο εσωτερικό από ναυτιλιακές εταιρίες που έχουν τη δυνατότητα, εφόσον τα έσοδα τους αποδεδειγμένα προέρχονται από το εξωτερικό και είναι σε συνάλλαγμα, να πραγματοποιούν πληρωμές στους ναυτικούς τους σε συνάλλαγμα στην Ελλάδα.
- ✓ Αυτές που ορίζουν η επιταγή να πληρωθεί στην κατοικία τρίτου προσώπου, το οποίο δεν είναι ούτε ο πληρωτής ούτε ο δικαιούχος , πρέπει όμως σε κάθε περίπτωση να είναι τραπεζίτης, διαφορετικά η ρήτρα θεωρείται ως μη γραφείσα.
- ✓ Αυτές που αναφέρουν τη φράση «πληρωτέα σε λογαριασμό» με αποτέλεσμα η επιταγή να μην μπορεί να εξοφληθεί σε μετρητά, αλλά να τακτοποιηθεί με λογιστικό διακανονισμό, δηλαδή με πίστωση του λογαριασμού του κομιστή.
  - **Οι ρήτρες** που θεωρούνται από το νόμο **ως μη γραφείσες** και κατά συνέπεια κατά την πληρωμή δεν λαμβάνονται υπόψη, ενώ συγχρόνως δεν επηρεάζουν και την εγκυρότητα του τίτλου, είναι:
    - ✓ Η ρήτρα που αναφέρει λέξη στην επιταγή και μάλιστα διάφορη της ημερομηνίας έκδοσης. Η ρήτρα αυτή δεν λαμβάνεται υπόψη αφού, όπως έχουμε ήδη αναφέρει , η επιταγή, ως μέσον πληρωμής, πληρώνεται άμεσα με την εμφάνιση της στην πληρώτρια τράπεζα και επομένως δεν τίθεται θέμα λήξης, όπως συμβαίνει με την συναλλαγματική που είναι μέσο πίστης.
    - ✓ Η ρήτρα που αναφέρει πληρωμή τόκων σε περίπτωση μη έγκαιρης πληρωμής του ποσού.
    - ✓ Η ρήτρα που αναφέρεται στην απαλλαγή του εκδότη από την ευθύνη του σε περίπτωση μη πληρωμής της επιταγής από την πληρώτρια τράπεζα.

✓ Η ρήτρα που αναφέρει ότι η πληρωμή θα γίνει στην κατοικία τρίτου, όταν ο τρίτος αυτός δεν είναι τράπεζα, που σύμφωνα με το νόμο είναι εξ ορισμού πληρωτής της επιταγής, που εκδίδεται με χρέωση λογαριασμού που τηρείται στην Ελλάδα.

✓ Η ρήτρα που αναφέρει ότι θα πρέπει να γίνει αποδοχή της επιταγής.

□ **Οι ρήτρες, τέλος, που απαγορεύονται, επειδή με την αναγραφή τους προκαλούν την ακυρότητα του αξιογράφου είναι:**

✓ Η ρήτρα που προκαλεί σύγχυση, με αποτέλεσμα η εντολή πληρωμής ορισμένου ποσού σε συγκεκριμένο δικαιούχο να μην είναι απλή και καθαρή.

✓ Η ρήτρα με την οποία ορίζονται στη επιταγή περισσότεροι του ενός πληρωτές, δεδομένου ότι αφενός από το νόμο προβλέπεται ένας πληρωτής στην επιταγή αφετέρου δημιουργείται σύγχυση για το ποιος τελικά θα πληρώσει την επιταγή στον δικαιούχο.

✓ Η ρήτρα με την οποία αναιρείται στην πραγματικότητα η επιταγή ως αξιόγραφο, όπως για παράδειγμα η αναγραφή «εντολή» στο κείμενο του τίτλου.

✓ Η ρήτρα που αφορά τον τόπο και χρόνο έκδοσης, δηλαδή η προσθήκη και άλλου τόπου και χρόνου έκδοσης, που επίσης δημιουργεί σύγχυση, αφού δεν θα είναι σαφής η προθεσμία εμφάνισης, οι προθεσμίες παραγράφων κτλ.

Μέχρι το σημείο αυτό εξετάσαμε τι συνέπειες προκαλούνται σε βάρος μιας επιταγής, όταν από αυτήν λείπουν κάποιο ή κάποια από τα τυπικά της στοιχεία, καθώς επίσης και ποια επιπλέον στοιχεία είναι δυνατόν να συναντήσουμε στην επιταγή και πως αυτά την επηρεάζουν ανάλογα με το περιεχόμενό τους.

Στη συνέχεια θα εξετάσουμε πως μεταβιβάζεται μια επιταγή, πως δηλαδή είναι δυνατόν να εμπλακούν και περισσότερα των τριών προσώπων, που είδαμε αρχικά ότι εμπλέκονται κατά την έκδοσή της.

ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΑΓΗΣ

Στην επιταγή ως αξιόγραφο, όπως και στη συναλλαγματική άλλωστε, είναι δυνατόν να εμπλακούν και άλλοι εκτός από τον εκδότη, τον πληρωτή και το δικαιούχο – κομιστή, γεγονός που συμβαίνει όταν η επιταγή μεταβιβάζεται, και με τον τρόπο αυτό ξεκινά η κυκλοφορία της.

Όπως έχουμε ήδη αναφέρει , η επιταγή αντικαθιστά τα μετρητά και χρησιμοποιείται ως μέσο πληρωμής με μεγάλη πλέον ευχέρεια. Για το λόγο αυτό , η επιταγή 'αλλάζει χέρια ' , κυκλοφορεί δηλαδή , όπως και τα χαρτονομίσματα και αυτό συμβαίνει όταν μεταβιβάζεται από τον αρχικά κατονομαζόμενο δικαιούχο ή κομιστή σε τρίτο και από τον τρίτο σε τέταρτο κ.ο.κ.

Η **μεταβίβαση** επομένως είναι πράξη με την οποία η επιταγή κυκλοφορεί και σε χέρια νέων δικαιούχων μέχρι να καταλήξει στον πληρωτή της.

Η μεταβίβαση στην επιταγή γίνεται **με οπισθογράφηση, παράδοση ή εκχώρηση.**

Ο συνηθέστερος βέβαια στην πράξη τρόπος μεταβίβασης μιας επιταγής είναι η οπισθογράφηση, δεδομένου ότι ως τυπική δικαιοπραξία πραγματοποιείται με την υπογραφή του αρχικού δικαιούχου πάνω στην επιταγή ή σε πρόσθεμά της και την παράδοσή της σ' αυτόν. Με την οπισθογράφηση ακόμα μεταβιβάζεται, εκτός από το ίδιο το αξιόγραφο, και η απαίτηση που απορρέει από αυτό , γεγονός που δεν συμβαίνει στην εκχώρηση, στην περίπτωση που δεν παραδοθεί άμεσα και η επιταγή.

Ειδικότερα, η επιταγή εκδόθηκε ή οπισθογραφήθηκε '**στον κομιστή**' , ανώνυμα δηλαδή, τότε μεταβιβάζεται με απλή παράδοση, δεδομένου ότι οποιοσδήποτε μπορεί να την εμφανίσει για πληρωμή στην τράπεζα που τηρεί ο εκδότης το λογαριασμό του.

Στην περίπτωση που η επιταγή εκδόθηκε ή οπισθογραφήθηκε **σε διαταγή** συγκεκριμένου δικαιούχου, τότε μεταβιβάζεται είτε με οπισθογράφησης της εκ μέρους του κατονομαζόμενου δικαιούχου και παράδοση της σε τρίτο νέο δικαιούχο είτε με εκχώρηση και παράδοση.

Στην περίπτωση, τέλος, που η επιταγή εκδόθηκε αυστηρά **ονομαστική**, με τη ρήτρα δηλαδή **όχι εις διαταγή** , τότε μεταβιβάζεται με εκχώρηση και παράδοση, χωρίς να αποκλείεται και η οπισθογράφηση, που αν πραγματοποιηθεί ισοδυναμεί με εκχώρηση.

Ο νόμος προβλέπει ότι, σε περίπτωση θανάτου του δικαιούχου η επιταγή περιέρχεται στα χέρια αυτού που αποδεικνύει τη νομιμοποίησή του με βάση τα κληρονομικά του δικαιώματα.

Από όσα αναφέρθηκαν μέχρι το σημείο αυτό σχετικά με την μεταβίβαση της επιταγής, προκύπτει ότι στο συγκεκριμένο αξιόγραφο είναι δυνατόν να υπάρξουν πολλοί , άπειροι θεωρητικά, δικαιούχοι. Αυτό σημαίνει ότι, με τις συνεχείς

μεταβιβάσεις και πριν η επιταγή καταλήξει στον πληρωτή , εμπλέκονται και νέα πρόσωπα , τα οποία ευθύνονται έναντι των προηγούμενων τους με βάση τη σχέση – σύμβαση μεταξύ τους που προκάλεσε την έκδοση ή την οπισθογράφιση της επιταγής.

Σε ότι αφορά ωστόσο τον πληρωτή, την τράπεζα εν προκειμένω, η εκ μέρους του οπισθογράφιση προς άλλο δικαιούχο, καθιστά την επιταγή **άκυρη**, δεδομένου ότι ο νομοθέτης δεν θέλει τον πληρωτή να είναι συγχρόνως και ο δανειστής και κατά συνέπεια δεν αναγνωρίζει την ευθύνη του από επιταγή. Η οπισθογράφιση όμως **προς τον πληρωτή** έχει την έννοια ότι η επιταγή εμφανίζεται σ' αυτόν προκειμένου και μόνο να εξοφληθεί ή να καλύψει ως ενέχυρο προηγούμενη χρηματοδότηση.

Στην καθημερινή τραπεζική πρακτική, είναι δυνατόν να συναντήσουμε, και μάλιστα συχνά, το φαινόμενο κατά το οποίο μία επιταγή να εμφανίζεται σε κατάσταση της πληρώτριας τράπεζας, διάφορο αυτό που τηρείται ο λογαριασμός, για να πληρωθεί. Στις περιπτώσεις αυτές, εξαιρετικά, ο νόμος προβλέπει ότι επιτρέπεται η οπισθογράφιση προς το κατάστημα αυτό, προκειμένου η επιταγή να καταλήξει για είσπραξη στο κατάστημα όπου τηρείται λογαριασμός για εξόφληση.

Αντίθετα από τον πληρωτή, ο οποίος δεν επιτρέπεται να οπισθογραφήσει την επιταγή, αλλά μόνο να την εξοφλήσει, ο εκδότης είναι σε θέση να οπισθογραφήσει την επιταγή που εξέδωσε είτε ως αρχικός δικαιούχος, στην περίπτωση που την εξέδωσε σε επιταγή του είτε ως οπισθογράφος , στην περίπτωση που η επιταγή επανήλθε στα χέρια του με κάποιο τρόπο, δεδομένου ότι ούτως ή άλλως ευθύνεται από την επιταγή αυτή.

Η **οπισθογράφιση**, τέλος, για να επιφέρει τα αποτελέσματα της μεταβίβασης και της ευθύνης των εμπλεκόμενων με αυτήν μερών, θα πρέπει να είναι **απλή και καθαρή**, όπως θα πρέπει να είναι και η εκ μέρους του εκδότη εντολή πληρωμής ορισμένου ποσού στο δικαιούχο.

Αυτό σημαίνει, για παράδειγμα, ότι η οπισθογράφιση τμήματος του ποσού της επιταγής την καθιστά άκυρη.

Μέχρι το σημείο αυτό είδαμε ποιοι εμπλέκονται καταρχήν στην έκδοση της επιταγής καθώς επίσης και ποιοι στη συνέχεια, όταν δηλαδή η επιταγή ξεκινά την κυκλοφορία της πριν καταλήξει στον πληρωτή.

Ωστόσο στην επιταγή, όπως και στην συναλλαγματική, είναι δυνατόν να ληφθεί η τριτεγγύηση κάποιου, επιπλέον όσων εμπλεκόμενων ήδη αναφέρθηκαν.

ΤΡΙΤΕΓΓΥΗΣΗ

Στην επιταγή προστέθηκε εκτός από τους τρεις κύριους πρωταγωνιστές (τον εκδότη, το δικαιούχο και τον πληρωτή) και ένας τέταρτος , που έρχεται να προσδώσει ασφάλεια, στην πραγματικότητα, στην επικείμενη πληρωμή της επιταγής. Το πρόσωπο αυτό εγγυάται με την υπογραφή του την πληρωμή της επιταγής και είναι δυνατόν την εγγύηση του αυτή να προσφέρει είτε υπέρ του εκδότη της επιταγής είτε υπέρ του ή των οπισθογράφων της.

Η τριτεγγύηση, λοιπόν, στην επιταγή είναι η πράξη εκείνη με την οποία άλλο πρόσωπο, διάφορο των εμπλεκομένων με την επιταγή, δηλώνει με την υπογραφή του ότι θα καλύψει την υποχρέωση που απορρέει από αυτήν την περίπτωση που δεν καλυφθεί από τους αρχικά ενεχομένους.

Η τριτεγγύησης στην επιταγή είναι δυνατόν να δοθεί από οποιονδήποτε, με εξαίρεση την πληρώτρια τράπεζα, κάτω από μία βασική προϋπόθεση που έχουμε συναντήσει και στη συναλλαγματική και κρίνουμε σκόπιμο να υπενθυμίσουμε και εδώ :

Για να επιφέρει τα εγγυητικά της αποτελέσματα, η τριτεγγύηση θα πρέπει ο τριτεγγυητής να διαθέτει τη δικαιοπρακτική ικανότητα που προβλέπει ο νόμος, να μην έχει δηλαδή τεθεί σε δικαστική ή νόμιμη απαγόρευση και να είναι ενήλικος.

Η τριτεγγύηση στην επιταγή είναι δυνατόν να δοθεί υπέρ αυτών που ευθύνονται για την πληρωμή της και είναι:

- ο εκδότης
- ο ή οι οπισθογράφοι

Στην περίπτωση που δεν αναφέρεται για λογαριασμό τίνος δίνεται η τριτεγγύηση, αυτή λογίζεται ότι δίνεται για λογαριασμό του εκδότη. Το ίδιο συμβαίνει και όταν ο τριτεγγυητής υπογράφει απλώς, χωρίς άλλη αναφορά ονόματος στην μπροστινή όψη της επιταγής.

Θα πρέπει να σημειωθεί, πάντως, ότι η τριτεγγύηση στην επιταγή δεν απαιτείται να είναι πανηγυρική, να αναφέρεται δηλαδή σαφώς η ονομασία “τριτεγγύηση υπέρ”. Επίσης, στην τριτεγγύηση της επιταγής είναι δυνατόν να συμπεριλαμβάνονται όροι και αιρέσεις, όπως άλλωστε συμβαίνει και στην τριτεγγύηση της συναλλαγματικής.

Είναι ακόμα δυνατόν να γίνει μερική τριτεγγύηση που θα πρέπει βέβαια να αναφέρεται σαφώς πάνω στην επιταγή.

Σε ότι αφορά την ευθύνη του τριτεγγυητή, ως εμπλεκόμενου στην πληρωμή της επιταγής, αυτή είναι ίδια με την ευθύνη εκείνου υπέρ του οποίου δόθηκε.

Στην περίπτωση κατά την οποία η επιταγή είναι άκυρη, λόγω έλλειψης ή προβλήματος στα τυπικά της στοιχεία η τριτεγγύηση, είναι και αυτή άκυρη, με αποτέλεσμα την απαλλαγή του τριτεγγυητή από τις ευθύνες του. Δεν ισχύει, ωστόσο, το ίδιο και ο τριτεγγυητής ευθύνεται με βάση την αρχή της αυτοτέλειας των υπογραφών, στην περίπτωση που για κάποιο λόγο δεν είναι δυνατόν να αναζητηθεί ευθύνη στο πρόσωπο εκείνου υπέρ του οποίου τριτεγγυήθηκε.

Από όσα αναφέρθηκαν παραπάνω, προκύπτουν μεγάλες ομοιότητες της τριτεγγύησης της επιταγής με την τριτεγγύηση που έχουμε συναντήσει στη συναλλαγματική. Οι ομοιότητες αυτές σχετίζονται με τα είδη της τριτεγγύησης (ρητή, σιωπηρή, καλυμμένη), τις διαφορές τριτεγγύησης και απλής εγγύησης, τις προϋποθέσεις της τριτεγγύησης (δικαιοπρακτική ικανότητα του τριτεγγυητή) και ευθύνη του τριτεγγυητή με βάση την αρχή της αυτοτέλειας των υπογραφών.

Υπάρχει ωστόσο και μία ουσιαστική διαφορά, που συνίσταται στο πρόσωπο αυτού υπέρ του οποίου δίνεται η τριτεγγύηση ή που δίνει την τριτεγγύηση:

Δεν είναι δυνατόν να δοθεί τριτεγγύηση από την πληρώτρια τράπεζα ούτε να ληφθεί τριτεγγύηση για λογαριασμό της ως πληρωτή.

Αυτό συμβαίνει διότι, όπως έχει αναφερθεί και στην οπισθογράφηση, ο νομοθέτης δεν προέβλεψε με κανένα τρόπο να απορρέει από την επιταγή ευθύνη κατά της πληρώτριας τράπεζας.

Μέχρι το σημείο αυτό είδαμε εκτός από τον εκδότη, να εμπλέκονται στην επιταγή και να ευθύνονται σχετικά και οι από οπισθογράφηση δικαιούχοι, καθώς επίσης και ο τριτεγγυητής.

Στη συνέχεια, θα δούμε τι συμβαίνει όταν η επιταγή εμφανίζεται στην πληρώτρια τράπεζα από τον κομιστή – τελευταίο δικαιούχο, σε περίπτωση πολλαπλών μεταβιβάσεων, για να πληρωθεί.

ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΑΓΗΣ ΓΙΑ ΠΛΗΡΩΜΗ

1. Νομιμοποίηση δικαιούχου

Προκειμένου ο κατονομαζόμενος αρχικός ή εξ οπισθογραφήσεως δικαιούχος ή σε κάθε περίπτωση ο κομιστής της επιταγής να εισπράξει το ποσό της επιταγής, θα πρέπει να αποδείξει στην πληρώτρια τράπεζα ότι νομιμοποιείται σχετικά.

Πιο συγκεκριμένα για να αποδείξει την νομιμοποίηση του:

- **Ο εις διαταγή δικαιούχος από οπισθογράφηση**, θα πρέπει να αποδείξει από την ταυτότητα του και την τακτικότητα των προηγούμενων της δικής του οπισθογραφήσεων

- **Ο κομιστής (επί ανώνυμης επιταγής)**, θα πρέπει να αποδείξει την ταυτότητά του και να προσκομίσει την επιταγή που έχει περιέλθει στην κατοχή του και τέλος

- **Ο αναγραφόμενος στην επιταγή δικαιούχος** θα πρέπει να αποδείξει επίσης με επίσημο τρόπο την ταυτότητά του, όπως άλλωστε απαιτείται σε κάθε περίπτωση βέβαια να προσκομίσει την επιταγή.

Έτσι, προκειμένου για φυσικά πρόσωπα και ειδικότερα:

- για τους Έλληνες κατοίκους Ελλάδος, απαιτείται η προσκόμιση του δελτίου ταυτότητας ή ελληνικού διαβατηρίου
- για τους Έλληνες του εξωτερικού, το προξενικό τους διαβατήριό
- για τους αλλοδαπούς μόνιμους κατοίκους Ελλάδος, η κάρτα του κέντρου αλλοδαπών και
- για τους αλλοδαπούς του εξωτερικού, το διαβατήριό ή η επίσημη ταυτότητα του κράτους.

Προκειμένου να διαπιστωθεί η ταυτότητα των νομικών προσώπων του εσωτερικού ή του εξωτερικού απαιτείται:

Η προσκόμιση των σχετικών νομιμοποιητικών τους εγγράφων , όπως είναι το καταστατικό και τυχόν τροποποιήσεις του, από τα οποία άλλωστε προκύπτει και ο νόμιμος εκπρόσωπος που υπογράφει για λογαριασμό τους, δημοσιεύσεις σε Φ.Ε.Κ. κτλ., ανάλογα με τη μορφή του νομικού προσώπου.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να σημειώσουμε ότι:

Ο πληρωτής (η πληρώτρια τράπεζα) ευθύνεται, αν πληρώσει κομιστή επιταγής, στην περίπτωση που γνώριζε ή από βαριά αμέλεια αγνοούσε την έλλειψη σχετικής του νομιμοποίησης.

Στις περιπτώσεις τέλος, που η επιταγή δεν εμφανίζεται στην τράπεζα από τον ίδιο τον κομιστή αλλά από αντιπρόσωπό του, η τράπεζα θα πρέπει εκτός από τον έλεγχο των στοιχείων του αντιπροσώπου να προβαίνει και σε έλεγχο της ύπαρξης νόμιμης αντιπροσώπευσης για την είσπραξη της επιταγής.

2. προθεσμία εμφάνισης της επιταγής

Προκειμένου η επιταγή ως αξιόγραφο να επιφέρει τις ευθύνες των εμπλεκόμενων μερών επί πληρωμής ή μη πληρωμής, θα πρέπει σύμφωνα με το νόμο να εμφανιστεί για πληρωμή μέσα σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, που αρχίζει να μετράει από την επόμενη ημέρα της ημερομηνίας έκδοσης.

Έτσι, ανάλογα με τον τόπο πληρωμής, ο νόμος διακρίνει τις παρακάτω προθεσμίες εμφάνισης:

- ⇒ 8 ημέρες, αν η επιταγή πληρώνεται στην ίδια χώρα όπου εκδόθηκε
- ⇒ 20 ημέρες, αν η επιταγή πληρώνεται σε άλλη χώρα της ίδιας ηπείρου με αυτήν στην οποία εκδόθηκε(η ίδια προθεσμία προβλέπεται και για τις επιταγές που εκδόθηκαν σε χώρες της Μεσογείου και πληρώνονται στην Ευρώπη)
- ⇒ 70 ημέρες, αν η επιταγή πληρώνεται σε χώρα άλλης ηπείρου από αυτήν στην οποία εκδόθηκε.

Θα πρέπει πάντως να σημειωθεί ότι, παρά τις προθεσμίες που προβλέπονται από τον ελληνικό νόμο περί επιταγής είναι καταρχήν μέσο πληρωμής και ως τέτοιο θεωρείται πληρωτέο εν όψει, πληρώνεται δηλαδή άμεσα στην

περίπτωση που υπάρχει στο λογαριασμό του εκδότη επαρκές υπόλοιπο. Έτσι, παρά τη συνηθέστατη στις μέρες μας χρήση της επιταγής και ως μέσου πίστης, πληρώνεται άμεσα με την εμφάνισή της και στην περίπτωση που έχει μεταχρονολογηθεί. Σε περίπτωση βέβαια εμφάνισης μεταχρονολογημένης επιταγής για πληρωμή, η πληρώτρια τράπεζα οφείλει, στο βαθμό που η ίδια δεν εμπλέκεται με ευθύνες ως προς την πληρωμή, να προστατεύσει τα συναλλακτικά ήθη, ενημερώνοντας εκδότη και δικαιούχο για την μεταχρονολόγηση, δεδομένου ότι η εμφάνιση μιας τέτοιας επιταγής για πληρωμή είναι δυνατόν να οφείλεται σε παραδρομή.

Οι προθεσμίες που αναφέρθηκαν δεν είναι δυνατόν να αλλοιωθούν, με βάση τη συμφωνία των συμβαλλόμενων μερών, εκτός από τις περιπτώσεις εκείνες των προ ή μεταχρονολογημένων επιταγών και πάλι μόνον όταν οι επιταγές δεν εμφανίζονται πριν την υποτιθέμενη ημερομηνία έκδοσης για πληρωμή.

Έτσι πολλές φορές ακούμε την φράση «η επιταγή λήγει...», αν και κάτι τέτοιο αντιβαίνει τον νόμο, επειδή έχει καθιερωθεί πλέον η επιταγή να λειτουργεί περισσότερο ως μέσον πίστης παρά ως μέσον πληρωμής, με αποτέλεσμα στις περιπτώσεις αυτές και η προθεσμία εμφάνισης, αλλά και η προθεσμία παραγραφής να επιμηκύνονται ανάλογα με την συμφωνία και την ανοχή των εμπλεκόμενων στην επιταγή μερών.

Οι προθεσμίες εμφάνισης της επιταγής ουσιαστικά έχουν προβλεφθεί για να ωθήσουν τον εις διαταγή ή κατονομαζόμενο δικαιούχο ή κομιστή της επιταγής να εκκαθαρίσει σύντομα, εντός δηλαδή αυτών των προθεσμιών, την επιταγή που έχει περιέλθει στην κατοχή του ή, σε περίπτωση μη πληρωμής της, να επιδιώξει δικαστικά την ικανοποίησή του. Είναι βέβαια πολύ πιθανό, η επιταγή να εφαρμοστεί εκπρόθεσμα και να πληρωθεί. Στην περίπτωση, όμως, που η επιταγή εμφανιστεί εκπρόθεσμα για πληρωμή και δεν πληρωθεί, ο δικαιούχος χάνει τα δικαιώματά του που προβλέπονται από το νόμο και απορρέουν από την επιταγή κατά των υπευθύνων. Οι υπεύθυνοι αυτοί, όπως θα δούμε σε επόμενο κεφάλαιο, είναι καταρχήν ο εκδότης, τυχόν τριτεγγυητής και τυχόν οπισθογράφοι, με τη σειρά που ο καθένας υπέγραψε έναντι του προηγούμενου από αυτόν.

Διευκρινίζουμε βέβαια, στο σημείο αυτό, ότι ο δικαιούχος ή κομιστής επιταγής που έχασε τα δικαιώματά του από την επιταγή ως αξιόγραφο, λόγω της μη εμπρόθεσμης εκ μέρους του εμφάνισής της αλλά και της μη πληρωμής, δεν χάνει εντελώς και το δικαίωμα να διεκδικήσει δικαστικά με άλλα μέσα την ικανοποίηση της

απαίτησής του βασιζόμενος κάθε φορά στη σχέση του με εκείνον που του μεταβίβασε την επιταγή. Ένας τέτοιος τρόπος ικανοποίησής του δικαστικά είναι αγωγή του αδικαιολόγητου πλουτισμού, που είδαμε και στη συναλλαγματική και θα εξετάσουμε και στην επιταγή σε επόμενο κεφάλαιο.

Σε ότι αφορά τις προθεσμίες εμφάνισης της επιταγής για πληρωμή, θα πρέπει να σημειωθεί, τέλος, ότι αυτές είναι δυνατόν να παραταθούν, λόγω ανυπέρβλητου κωλύματος που μπορεί να εμφανιστεί στο δικαιούχο ή κομιστή και δεν μπορεί να ξεπερνά τις 15 ημέρες.

3. Τόπος εμφάνισης για πληρωμή-Πληρωτής

Ο νόμος προβλέπει ότι για να είναι νόμιμη η εμφάνιση πρέπει να γίνει στον τόπο πληρωμής που αναγράφεται πάνω στην επιταγή. Για τις επιταγές που εκδίδονται στην Ελλάδα, έχουμε αναφέρει ότι πληρωτής όπως προβλέπεται από το νόμο είναι κατά κανόνα η τράπεζα. Επομένως, η επιταγή θα πρέπει να εμφανιστεί για πληρωμή στην τράπεζα που αναγράφεται σ' αυτήν και μάλιστα στο κατάστημα που τηρείται ο λογαριασμός του εκδότη, χωρίς να αποκλείεται η δυνατότητα στον κομιστή να την εμφανίσει και σε άλλο κατάστημα της ίδιας τράπεζας ή σε άλλη τράπεζα. Σε κάθε περίπτωση, ωστόσο, η τράπεζα στην οποία θα εμφανιστεί η επιταγή για πληρωμή, θα πληρώσει την επιταγή επί επαρκούς υπολοίπου ή θα βεβαιώσει τη μη πληρωμή επί ανεπαρκούς υπολοίπου στο λογαριασμό.

Η δυνατότητα αυτή, την οποία έχει ο δικαιούχος ή κομιστής μιας επιταγής να την εμφανίσει και μάλιστα εξίσου νόμιμα, εκτός από τον ίδιο τον πληρωτή και σε κατάστημα άλλης τράπεζας έχει προβλεφθεί από το νόμο με την ίδρυση των συμψηφιστικών γραφείων.

Τα συμψηφιστικά γραφεία, η σύστασή των οποίων είχε προβλεφθεί να πραγματοποιείται με βάση Προεδρικά διατάγματα, είναι τα γραφεία, οργανώσεις στην πραγματικότητα, στα οποία τα μέλη που είναι στην Ελλάδα, τράπεζες, ταχυδρομικά ταμιευτήρια, και το ταμείο Παρακαταθηκών και δανείων, εμφανίζουν ως κομιστές, καθημερινά, τις επιταγές που τους έχουν προσκομιστεί από πελάτες τους και σύρονται επί λογαριασμών που τηρούνται σε άλλες τράπεζες, για να πληρωθούν με αμοιβαίο συμψηφισμό μεταξύ των μελών.

Δεδομένου, όμως, ότι δεν έχουν εκδοθεί ακόμα στον τόπο μας σχετικά Προεδρικά Διατάγματα, τα γραφεία συμψηφισμού που λειτουργούν σήμερα στην

Ελλάδα και είναι στην Αθήνα, στον Πειραιά και στην Θεσσαλονίκη, βασίζονται σε συμβάσεις που έχουν καταρτιστεί μεταξύ των τραπεζών-μελών.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το πρώτο γραφείο συμψηφισμού λειτούργησε στην Ελλάδα, το 1929, με έδρα την Τράπεζα της Ελλάδος, η οποία, μεταξύ των άλλων εργασιών της, συμπεριέλαβε και την υποβοήθηση της λειτουργίας των συμψηφιστικών γραφείων.

Προκειμένου να διευκολύνεται η διαδικασία είσπραξης των επιταγών, όλες οι τράπεζες-μέλη διατηρούν λογαριασμούς στα γραφεία συμψηφισμού. Οι λογαριασμοί αυτοί των τραπεζών χρεώνονται ή πιστώνονται κατά περίπτωση, αναλόγως του αν για κάθε συγκεκριμένη επιταγή που εμφανίζει μία τράπεζα λειτουργεί ως πληρώτρια ή ως δικαιούχος του προϊόντος της επιταγής (κομίστρια).

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να σημειώσουμε ότι:

Τα γραφεία συμψηφισμού σήμερα έχουν σ' ένα μεγάλο βαθμό υποκατασταθεί από το Διατραπεζικό Ηλεκτρονικό Σύστημα Συμψηφισμού Επιταγών (Δ.Η.Σ.Σ.Ε.).

Το Δ.Η.Σ.Σ.Ε. είναι το σύστημα με το οποίο οι τράπεζες- μέλη, όταν παραλαμβάνουν από πελάτες τους επιταγές που σύρονται σε λογαριασμούς άλλων τραπεζών για κατάθεση ή για είσπραξη, συνδέονται ηλεκτρονικά και δεν χρειάζεται να στέλνουν τις επιταγές στα γραφεία συμψηφισμού για να πληρωθούν, αλλά έχουν τη δυνατότητα ταχύτατης επικοινωνίας μεταξύ τους για την εκκαθάριση και την πληρωμή των επιταγών σε πίστωση των πελατών τους, σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα.

Νομοθετική βάση του Δ.Η.Σ.Σ.Ε. αποτελεί το άρθρο 88 του νόμου 1969/1991 και η κοινή υπουργική απόφαση 6617/Β104/11/2/1992 που, μεταξύ των άλλων, επιτρέπουν την σφράγιση των ακάλυπτων επιταγών από τράπεζα διαφορετική από την πληρώτρια, επιτρέποντας, επίσης, τη με μηχανογραφικά μέσα ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των τραπεζών.

Τα λειτουργικά και χρηματοοικονομικά οφέλη από την υιοθέτηση του συστήματος είναι μεγάλα, γιατί πέραν του περιορισμού του κινδύνου απώλειας των επιταγών κατά τη διακίνησή τους, αποφορτίζονται σημαντικά τα γραφεία συμψηφισμού, και οι τράπεζες αποκτούν σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα τα κεφάλαιά τους.

Προκειμένου όμως μία επιταγή να εκκαθαριστεί μέσω του Δ.Η.Σ.Σ.Ε. θα πρέπει να είναι:

- **ως προς όλα τα τυπικά της στοιχεία εντάξει**
- **η πληρώτρια τράπεζα να είναι μέλος του Δ.Η.Σ.Σ.Ε.**
- **και γενικά η συναλλαγή να μην εγκυμονεί κινδύνους.**

Σε αντίθετη περίπτωση, η επιταγή θα πρέπει να εμφανιστεί στο κατάλληλο γραφείο συμψηφισμού.

- **Επίσης μέσω του Δ.Η.Σ.Σ.Ε. δεν αγοράζονται ιδιωτικές επιταγές άνω των ΕΥΡΩ 300,000-., που ανεξάρτητα από την ύπαρξη ή όχι υπολοίπου στους λογαριασμούς των εκδοτών, θα πρέπει να εμφανίζονται στα καταστήματα των τραπεζών όπου τηρούνται οι λογαριασμοί.**

Σε κάθε περίπτωση πάντως που εμφανίζεται για άμεση πληρωμή ή κατάθεση και πίστωση λογαριασμού μία επιταγή με πληρώτρια τράπεζα άλλη από την δική μας, θα πρέπει να είμαστε ιδιαίτερα προσεκτική και να ενημερώνουμε κατάλληλα τους πελάτες μας για τις προθεσμίες εμφάνισης, δεδομένου ότι ως τόπος εμφάνισης θεωρείται το γραφείο συμψηφισμού και όχι η τράπεζα στην οποία ο πελάτης εμφάνισε για κατάθεση την επιταγή του.

4. Προϋποθέσεις πληρωμής

Στα κεφάλαια που προηγήθηκαν αναφερθήκαμε στη νομιμοποίηση του δικαιούχου –κομιστή της επιταγής, καθώς επίσης και στην υποχρέωση του εμφάνισης της για πληρωμή μέσα σε συγκεκριμένη προθεσμία και σε συγκεκριμένο τόπο. Όλα αυτά αποτελούν στην πραγματικότητα προϋποθέσεις πληρωμής και θα πρέπει να ελέγχονται από τον πληρωτή, ο οποίος ευθύνεται, μόνον έναντι του εκδότη βέβαια, για την καλή έκβαση της επιταγής.

Εκτός όμως από αυτές τις προϋποθέσεις, ο πληρωτής θα πρέπει , πριν την πληρωμή, να ελέγξει:

- **τα τυπικά στοιχεία της επιταγής**
- **επαρκές υπόλοιπο του λογαριασμού**
- **τυχόν δήλωση ανακλήσεως της επιταγής.**

Στη συνέχεια θα εξετάσουμε τις προϋποθέσεις αυτές αναλυτικά:

Έλεγχος τυπικών στοιχείων

Η τράπεζα, πριν την πληρωμή, θα πρέπει να εξετάσει την επιταγή ως προς όλα τα τυπικά της στοιχεία. Πιο συγκεκριμένα, θα πρέπει να ελέγξει αν η επιταγή εκφράζει απλή και καθαρή εντολή πληρωμής ορισμένου ποσού σε ορισμένο δικαιούχο ή στον κομιστή, αν ο εκδότης νομιμοποιείται για την έκδοση της επιταγής, αν ο τόπος και ο χρόνος έκδοσης της επιταγής σε σχέση με την εμφάνιση της για πληρωμή είναι ο προβλεπόμενος, καθώς επίσης και αν ο πληρωτής και ο τόπος πληρωμής είναι οι κατάλληλοι και η επιταγή εμφανίζεται κατάλληλα.

Σε ότι αφορά ειδικότερα την υπογραφή του εκδότη, θα πρέπει να σημειώσουμε ότι ο πληρωτής οφείλει να ελέγξει την ομοιότητά της κάνοντας αντιπαραβολή της με αυτήν του δείγματος που τηρεί στα αρχεία του, εφόσον βέβαια ο κομιστής εμφανίζει την επιταγή στο κατάστημα όπου τηρείται ο λογαριασμός του εκδότη. Κατά τον έλεγχο αυτόν, η υπογραφή του εκδότη θα πρέπει να είναι όμοια με αυτήν του δείγματος, ώστε ο πληρωτής να εξασφαλίσει κατά το δυνατόν περισσότερο τον εκδότη-πελάτη του, αφού ο πληρωτής είναι η τράπεζα συνεργασίας του εκδότη, από περιπτώσεις πλαστογραφίας της επιταγής του.

Έλεγχος επαρκούς υπολοίπου

Είναι εύλογο και προφανές ότι για να πληρωθεί μία επιταγή, το υπόλοιπο του λογαριασμού θα πρέπει να καλύπτει το ποσό για το οποίο αυτή έχει εκδοθεί.

Επομένως, τηρουμένων και των υπολοίπων προϋποθέσεων, η επιταγή θα πρέπει να εξοφληθεί στον κομιστή, όταν περάσει από το λογαριασμό του εκδότη χωρίς πρόβλημα.

Υπάρχει όμως περίπτωση η επιταγή να μην καλύπτεται ολικά από το υπόλοιπο του λογαριασμού, αλλά μερικά.

Από το νομό προβλέπεται ότι ο πληρωτής μπορεί να πληρώσει μερικά την επιταγή, στο βαθμό δηλαδή που επιτρέπει το υπόλοιπο του λογαριασμού, και ο κομιστής στην περίπτωση αυτή δεν είναι σε θέση να αρνηθεί, διότι θα χάσει τα αναγωγικά δικαιώματα του που απορρέουν από την επιταγή έναντι των οπισθογράφων, τριτεγγυητή κτλ.

Τη δυνατότητα μερικής πληρωμής έχει, ωστόσο, μόνον ο πληρωτής και όχι οι υπόλοιποι που ευθύνονται από την επιταγή, το γεγονός όμως αυτό στην καθημερινή τραπεζική πρακτική έχει πολύ μικρή εφαρμογή, αφού οι τράπεζες ως πληρώτριες, αφού ελέγξουν την ύπαρξη του υπολοίπου, ή πληρώνουν το συνολικό ποσό ή αρνούνται παντελώς την πληρωμή.

Μέσω του συστήματος Δ.Η.Σ.Σ.Ε., ωστόσο, δεν είναι δυνατή η μερική πληρωμή της επιταγής. Εάν δεν υπάρχει στο λογαριασμό επαρκές διαθέσιμο υπόλοιπο, η επιταγή απορρίπτεται από το σύστημα αυτόματα, και η πληρώτρια τράπεζα θα πρέπει να εξουσιοδοτήσει την αγοράστρια να σφραγίσει την επιταγή. Ο κομιστής παρόλα αυτά έχει τη δυνατότητα να προσέλθει στο κατάστημα όπου τηρείται ο λογαριασμός της επιταγής και να απαιτήσει τη μερική πληρωμή της.

Θα πρέπει, επίσης, να σημειωθεί ότι στις περιπτώσεις ολικής πληρωμής της επιταγής η επιταγή παραδίνεται στον πληρωτή από το δικαιούχο-κομιστή στον οποίο εξοφλήθηκε, ώστε ο πληρωτής να είναι σε θέση να αποδείξει στον εκδότη την πληρωμή της.

Στις περιπτώσεις μερικής πληρωμής, ωστόσο, ο δικαιούχος-κομιστής δεν είναι υποχρεωμένος να παραδώσει στον πληρωτή την επιταγή, αν και οφείλει να βεβαιώσει στην ίδια την επιταγή, καθώς επίσης και σε εξοφλητική απόδειξη (ένταλμα πληρωμής) τη μερική καταβολή που του έγινε με αφορμή τη συγκεκριμένη επιταγή.

Έλεγχος ανακλήσεως της επιταγής που εμφανίζεται μετά την προβλεπόμενη προθεσμία εμφάνισης.

Από το νόμο περί επιταγής προβλέπεται ότι ο εκδότης μιας επιταγής είναι σε θέση να την ανακαλέσει, όταν για κάποιο λόγο δεν επιθυμεί την πληρωμή της από τον πληρωτή. Ο λόγος αυτός μπορεί να είναι η αθέτηση εμπορικής συμφωνίας, η υπεξαίρεση, η απώλεια ή η κλοπή της επιταγής κτλ.

Ανάκληση είναι το δικαίωμα του εκδότη να ζητήσει από την πληρώτρια τράπεζα, που τηρεί το λογαριασμό του, να μην πληρώσει τη συγκεκριμένη επιταγή, όταν αυτή εμφανιστεί για πληρωμή.

Το αίτημα του αυτό ο εκδότης θα πρέπει να υποβάλει εγγράφως στην τράπεζα με την οποία συνεργάζεται και απαραίτητα στο κατάστημα πληρωμής. Βασικό κριτήριο για την αποδοχή του αιτήματος θα πρέπει να αποτελεί η φερεγγυότητα του πελάτη και η αξιοπιστία των ισχυρισμών του, λαμβάνοντας, επιπροσθέτως, υπόψη τα έγγραφα που συνοδεύουν το αίτημα της ανάκλησης. Τέτοια έγγραφα μπορεί να είναι εξώδικα, μηνυτήριες αναφορές και άλλα, που κατά βάση αποδεικνύουν αντιδικία και όχι αδυναμία πληρωμής .

Το δικαίωμα ανάκλησης που παρέχει ο νόμος ωστόσο, ο εκδότης είναι σε θέση να το ασκήσει μετά την προθεσμία εμφάνισης της επιταγής.

Σε περίπτωση που ασκήσει νωρίτερα, τότε δεν ισχύει και δεν υποχρεώνει τον πληρωτή σε καμία περίπτωση να το κάνει δεκτό. Ο πληρωτής βέβαια στην περίπτωση ανάκλησης μέσα στην προθεσμία εμφάνισης της επιταγής έχει την διακριτική ευχέρεια είτε να πληρώσει την επιταγή χωρίς να λάβει υπόψη του το αίτημα του πελάτη είτε να μην πληρώσει, ακολουθώντας τις οδηγίες του εκδότη, γεγονός που εξαρτάται από την ιδιαίτερη σχέση συνεργασίας που έχει αναπτυχθεί μεταξύ της πωλήτριας τράπεζας και του ανακαλούντος πελάτη.

Επιπροσθέτως, αξίζει να σημειώσουμε ότι, πολλές φορές για λόγους προληπτικούς οι εκδότες, που θέλουν για κάποιους λόγους να ανακαλέσουν τις επιταγές τους, εμφανίζονται στην τράπεζα πολύ νωρίτερα από την εκπνοή της προθεσμίας εμφάνισης και υποβάλλουν τα αιτήματά τους. Στις περιπτώσεις αυτές η πληρώτρια τράπεζα θα πρέπει να ενημερώνει τους εκδότες ότι η δυνατότητα τους αυτή αφορά χρόνο μεταγενέστερο της προθεσμίας εμφάνισης και παρά το γεγονός

ότι το αίτημά τους υποβάλλεται νωρίτερα, η ανάκληση θα ισχύει μετά την παρέλευση της προθεσμίας εμφάνισης της επιταγής.

Σε κάθε περίπτωση όμως η τράπεζα ως πληρωτής, μετά την προθεσμία εμφάνισης, είναι υποχρεωμένη από το νόμο και έναντι του εκδότη, να αποδεχθεί την ανάκληση και να μην πληρώσει την επιταγή στον κομιστή που θα εμφανιστεί για πληρωμή.

Έτσι, ανάλογα με το επαρκές ή όχι υπόλοιπο στο λογαριασμό η τράπεζα στην οποία τηρείται ο λογαριασμός θα πρέπει να σφραγίσει, να βεβαιώσει δηλαδή στην πίσω όψη της επιταγής και κάτω από την τελευταία οπισθογράφιση ως εξής:

=> Επί επαρκούς υπολοίπου:

Η επιταγή αυτή
Εμφανίστηκε σήμερα
.....
για πληρωμή και δεν
πληρώθηκε, διότι έχει
ανακληθεί από τον εκδότη με
την από
.....
επιστολή του.

Τόπος-Ημερομηνία
Σφραγίδα Τραπεζικού
Καταστήματος
Υπογραφές

=> Επί ανεπαρκούς υπολοίπου:

Η επιταγή αυτή
Εμφανίστηκε σήμερα
.....
για πληρωμή και δεν
πληρώθηκε, διότι έχει
ανακληθεί από τον εκδότη με
την υπό
.....
επιστολή του, αλλά και
διότι δεν
υπάρχουν τα αντίστοιχα
διαθέσιμα κεφάλαια
του εκδότη.
Τόπος-Ημερομηνία
Σφραγίδα Τραπεζικού
Καταστήματος
Υπογραφές

Σε ότι αφορά τον κομιστή τώρα και τα δικαιώματά του που απορρέουν από τη μη πληρωμή σ' αυτόν μιας επιταγής που ανακλήθηκε από τον εκδότη της, αυτός έχει τη δυνατότητα να ζητήσει από την πληρώτρια τράπεζα την παραπάνω έγγραφη βεβαίωση της μη πληρωμής, λόγω ανακλήσεως πάνω στο σώμα της επιταγής, στην οποία στη συνέχεια μπορεί να χρησιμοποιηθεί προκειμένου να επιδιώξει αναγωγικά(από άλλους υπευθύνους από την επιταγή) ή και δικαστικά την ικανοποίησή του από τους ενεχομένους. Ο κομιστής, στην περίπτωση αυτή, θα πρέπει να αποδείξει τη νόμιμη και χωρίς ελάττωμα σχέση του είτε με τον εκδότη, αν είναι αυτός ο αρχικός δικαιούχος της επιταγής, ή με τον προηγούμενο οπισθογράφο, ώστε να επιτύχει την σε αυτόν πληρωμή.

Η τράπεζα, επομένως, πριν την πληρωμή θα πρέπει απαραίτητα να ελέγξει την ύπαρξη αιτήματος-δήλωσης ανάκλησης σε συνδυασμό με την ημερομηνία εμφάνισης της επιταγής, προκειμένου να διασφαλίζει τα συναλλακτικά ήθη, την καλή πίστη των συναλλαγών αλλά και το συμφέρον του εκδότη-πελάτη της, κρίνοντας αναλόγως κατά περίπτωση και γνωρίζοντας τις υποχρεώσεις της.

Μέχρι το σημείο αυτό είδαμε αναλυτικά όλες τις προϋποθέσεις πληρωμής μιας επιταγής στο δικαιούχο-κομιστή της. Στη συνέχεια θα εξετάσουμε τι συμβαίνει όταν μία καθ' όλα σύμφωνη με το νόμο επιταγή εμφανίζεται για πληρωμή, δεν υπάρχει όμως επαρκές υπόλοιπο στο λογαριασμό του εκδότη της,

5. Ακάλυπτη επιταγή

Ακάλυπτη είναι η επιταγή που εμφανίστηκε στον κατάλληλο τόπο και χρόνο από το νόμιμο κομιστή για πληρωμή, περιλάμβανε όλα τα στοιχεία και δεν πληρώθηκε από τον πληρωτή λόγω ανεπαρκούς υπολοίπου στο λογαριασμό του εκδότη.

Η ακάλυπτη επιταγή θα πρέπει επομένως να μην πάσχει από κανένα ελάττωμα, ως προς τις προϋποθέσεις πληρωμής της από τον πληρωτή, με εξαίρεση το επαρκές υπόλοιπο, προκειμένου ο κομιστής να έχει όλα τα δικαιώματα που

προβλέπονται από το νόμο κατά των υποχρέων από την επιταγή, όσων δηλαδή υπογράφουν πριν από αυτόν.

Προκειμένου ο κομιστής να ασκήσει τα δικαιώματά του, θα πρέπει να έχει την ίδια την επιταγή σφραγισμένη. Αυτό σημαίνει ότι η επιταγή, στην πίσω όψη της και κάτω από την τελευταία οπισθογράφηση, θα πρέπει να φέρει τη βεβαίωση της πληρώτριας τράπεζας ότι εμφανίστηκε σ' αυτήν η επιταγή κατάλληλα, ως προς τον τόπο και το χρόνο δηλαδή, και δεν πληρώθηκε λόγω ελλείψεως επαρκούς υπολοίπου.

Εκτός, όμως, από την υποχρέωση για την βεβαίωση του ανεπαρκούς υπολοίπου πάνω στο σώμα της ακάλυπτης επιταγής, (τη σφράγιση της) η πληρώτρια τράπεζα θα πρέπει να αναγγείλει την επιταγή αυτή και στο σύστημα **ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ**, όπου με ηλεκτρονικά μέσα διατηρούνται σε αρχεία τα στοιχεία όλων των ακάλυπτων επιταγών που έχουν εκδοθεί. Τα αρχεία αυτά τηρούνται, προκειμένου οι τράπεζες καταρχήν και οι ιδιώτες, στη συνέχεια, που έχουν πρόσβαση, να προφυλάσσονται από επισφαλείς συναλλαγές, οι τράπεζες δηλαδή να μην προβαίνουν σε χρηματοδοτήσεις ή να μην χορηγούν καρτέ επιταγών σε εκδότες ακάλυπτων επιταγών και οι ιδιώτες να μην συναλλάσσονται με επιταγές ή άλλα αξιόγραφα που έχουν εκδώσει αφερέγγυοι συνεργάτες τους.

Στην αναγγελία αυτή, στην οποία θα πρέπει να επισυνάπτεται φωτοτυπία και των δύο όψεων της επιταγής που σφραγίστηκε, η πληρώτρια τράπεζα θα πρέπει να αναφέρει τα στοιχεία του εκδότη, του δικαιούχου της επιταγής, καθώς επίσης και του κομιστή της ακάλυπτης επιταγής.

Σε περίπτωση που η επιταγή σφραγιστεί από την αγοράστρια τράπεζα (μέσω δηλαδή του συστήματος Δ.Η.Σ.Σ.Ε.), την αναγγελία αυτή κάνει προς το σύστημα **ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ** η πληρώτρια τράπεζα, η τράπεζα δηλαδή στην οποία τηρείται ο λογαριασμός του εκδότη.

Η έκδοση ακάλυπτης επιταγής θεωρείται από το νόμο ποινικό αδίκημα και μάλιστα κατά το παρελθόν ως αδίκημα διωκόμενου αυτεπάγγελτα. Οι πληρώτριες τράπεζες, δηλαδή, που σφράγιζαν την επιταγή, είχαν την υποχρέωση, εκτός από τη σχετική αναγγελία προς το σύστημα τήρησης στοιχείων **ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ**, να προβαίνουν και σε αναγγελία προς τον αρμόδιο εισαγγελέα της περιοχής κατοικίας του εκδότη, ο οποίος αυτεπάγγελτα και ανεξάρτητα από την ενδεχόμενη εκ των υστέρων πληρωμή ή μη της επιταγής δίωκε τον εκδότη για την έκδοση ακάλυπτης επιταγής.

Με το άρθρο 4 του νόμου 2408/96(ΦΕΚ Α104/4/96) διαφοροποιήθηκε η σχετική νομοθεσία, με αποτέλεσμα η ποινική δίωξη να ασκείται κατά του εκδότη ακάλυπτης επιταγής μόνο “κατ’ έγκληση” και όχι αυτεπαγγέλτως. Αυτό σημαίνει ότι ο κομιστής ακάλυπτης επιταγής, που σφραγίστηκε, είναι σε θέση να διώξει τον εκδότη με μηνυτήρια αναφορά του και να επιδιώξει τον κολασμό του. Το αξιόποιο της πράξης έκδοσης ακάλυπτης επιταγής, ωστόσο, αίρεται στην περίπτωση κατά την οποία ο εκδότης καταβάλλει το ποσό της επιταγής εκ των υστέρων στον κομιστή.

Με βάση το ισχύον καθεστώς, η επιταγή που εμφανίστηκε κατάλληλα και δεν πληρώθηκε σφραγίζεται, αναγγέλλεται σχετικά στο σύστημα ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ, στο οποίο όμως, αν και καταχωρίζονται τα στοιχεία του εκδότη στα δυσμενή, δεν υφίσταται υποχρέωση αναγγελίας στην εισαγγελία.

Δεδομένου ότι το φαινόμενο της έκδοσης ακάλυπτων επιταγών στις μέρες μας έχει πάρει τεράστιες διαστάσεις, που οφείλονται κυρίως στην γενικότερη κρίση της αγοράς, οι τράπεζες θα πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικές στην προσέκλυση νέων πελατών στους οποίους πρόκειται να χορηγήσουν δάνεια, να ανοίξουν τρεχούμενους λογαριασμούς ή όψεως που κινούνται σε επιταγές. Για το λόγο αυτό, και προκειμένου να διασφαλίζουν και τα δικά τους συμφέροντα, αλλά και την εικόνα τους στην τραπεζική αγορά, θα πρέπει, πριν την έναρξη της συνεργασίας τους με τους πελάτες τους, να συμβουλεύονται πάντα την μαύρη λίστα(BLACK LIST) του ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ, ενώ παράλληλα να χορηγούν με φειδώ τις επιταγές, σε εκδότες-πελάτες τους που δεν έχουν επαρκώς αποδείξει την αξιοπιστία τους.

Θα πρέπει στο σημείο αυτό να σημειώσουμε ότι οι εκδότες ακάλυπτων επιταγών, που συμπεριλαμβάνονται στην μαύρη λίστα του ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ, είναι δυνατόν να διαγραφούν, ύστερα από πρόταση των τραπεζών συνεργασίας των εκδοτών:

- **Μετά την πάροδο 12 μηνών, όταν σε διάστημα δώδεκα μηνών έχουν εκδώσει μέχρι δύο ακάλυπτες επιταγές συνολικού ποσού πάνω από ΕΥΡΩ 587.- και**
- **μετά την πάροδο 36 μηνών, όταν σε διάστημα δώδεκα μηνών έχουν εκδώσει περισσότερες από δύο ακάλυπτες επιταγές για ποσά που συνολικά ξεπερνούν τις ΕΥΡΩ 587.-**

Είναι δυνατόν επίσης να ζητηθεί η διαγραφή από το σύστημα και σε άλλες περιπτώσεις, όπως είναι για παράδειγμα η λανθασμένη αναγγελία η εκ των υστέρων πληρωμή ακάλυπτης επιταγής από τον εκδότη στον κομιστή.

Εκτός από τη σφράγιση της επιταγής, η βεβαίωση της μη πληρωμής της λόγω έλλειψης επαρκούς υπολοίπου είναι δυνατόν να πάρει και τη μορφή διαμαρτυρικού, με την έννοια που έχουμε συναντήσει και στη συναλλαγματική.

Και το διαμαρτυρικό, ωστόσο, για να έχει ισοδύναμα αποτελέσματα και να ενεργοποιεί τις ευθύνες των εμπλεκόμενων στην επιταγή μερών, θα πρέπει να έχει συνταχθεί μέσα στις προβλεπόμενες προθεσμίες εμφάνισης.

Σε κάποιες επιταγές είναι δυνατόν να δούμε τη ρήτρα «ανέδοξος επιστροφή» που έχει τα ίδια αποτελέσματα με αυτά που έχει επί συναλλαγματικής και είναι δυνατόν να τεθεί από τον εκδότη, τον οπισθόγραφο τον τριτεγγυητή. Στις περιπτώσεις αυτές, ο κομιστής απαλλάσσεται από το βάρος της σύνταξης διαμαρτυρικού ή βεβαίωσης περί μη πληρωμής και είναι με τον ίδιο τρόπο σε θέση να ασκήσει τα δικαιώματά του που απορρέουν από την επιταγή κατά των υπόχρεων, αφού βέβαια προηγουμένως εμφανίσει εμπρόθεσμα την επιταγή του για πληρωμή.

Μέχρι το σημείο αυτό, είδαμε πως επίσημα βεβαιώνεται η έλλειψη επαρκούς υπολοίπου στην επιταγή. Επειδή, όμως, έχουμε αναφερθεί και προηγουμένως σε επίσημη βεβαίωση που δίνεται από την τράπεζα στον κομιστή επιταγής, που έχει ανακληθεί από τον εκδότη της, είναι σκόπιμο εδώ να δούμε τις διαφορές ανάμεσα στη μία και την άλλη βεβαίωση.

- **Μετά την βεβαίωση μη πληρωμής της επιταγής, λόγω ανάκλησής της, δεν υφίσταται θέμα αναγγελίας στο σύστημα ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ, ενώ μετά τη βεβαίωση μη πληρωμής λόγω ανεπαρκούς υπολοίπου στο σώμα της επιταγής η πληρώτρια τράπεζα υποχρεούται σε αναγγελία στο σύστημα ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.**

- **Η σφράγιση επιταγής που έχει ανακληθεί δεν σημαίνει ότι η επιταγή είναι κατ' ανάγκην ακάλυπτη, ενώ η σφράγιση ακάλυπτης επιταγής προϋποθέτει απαραίτητα ανεπαρκές υπόλοιπο. Δεν αποκλείεται, δηλαδή, επιταγή που έχει ανακληθεί να είναι και ακάλυπτη, οπότε στις περιπτώσεις αυτές θα πρέπει να αναφέρονται και οι δύο λόγοι μη πληρωμής της επιταγής**

και αν πληρούνται και οι υπόλοιπες προϋποθέσεις η επιταγή να αναγγέλλεται στον ΤΕΙΡΕΣΙΑ ως ακάλυπτη. `

Μέχρι το σημείο αυτό είδαμε την έννοια της ακάλυπτης επιταγής και τις διαστάσεις που παίρνει η έκδοσή της.

Στη συνέχεια, θα εξετάσουμε ποιες είναι οι ευθύνες των μερών με τη σειρά που υπογράφουν στην επιταγή και ποια τα δικαιώματα του δικαιούχου-κομιστή που απορρέουν από την έκδοση ακάλυπτης επιταγής.

6. ΕΥΘΥΝΕΣ ΠΟΥ ΑΠΟΡΡΕΟΥΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΤΑΓΗ

Το άρθρο 44 του νόμου 5960/1933 περί της επιταγής αναφέρει ότι:

Πάντες οι εξ επιταγής υπόχρεοι ευθύνονται αλληλεγγύως ως προς τον κομιστή. Ο κομιστής δικαιούται να εναγάγει πάντα τα πρόσωπα ταύτα ατομικώς ή ομαδικώς μη υποχρεούμενος να τηρήσει την σειρά, καθ' ην είναι ούτοι υπόχρεοι. Το αυτό δικαίωμα έχει πās υπογραφεύς της επιταγής, ο οποίος επλήρωσεν αυτήν. Η αγωγή, η εγερθείσα καθ' ενός των υποχρέων δεν κωλύει την αγωγή κατά άλλων, καίτοι επομένων του αρχικώς εναχθέντος.

Είναι σαφές ότι ο νόμος θέλει όλους τους υπογράφοντες την επιταγή υπεύθυνους από αυτήν για το αναγραφόμενο ποσό.

Πιο συγκεκριμένα, όλοι όσοι υπογράφουν την επιταγή ευθύνονται για ολόκληρο το ποσό τη επιταγής και αναγωγικά έναντι εκείνου που πλήρωσε ή που υπέστη ζημία. Με την έννοια αυτή, κάθε ένας που υπογράφει έχει, σε περίπτωση που καταβάλει το ποσό στον κομιστή, δικαίωμα να απαιτήσει το ποσό από αυτόν που υπέγραψε πριν από αυτόν. Είναι φυσικό επόμενο ότι η ευθύνη με αυτόν τον τρόπο καταλήγει στον εκδότη, ο οποίος εξέδωσε και την επιταγή που δεν πληρώθηκε. Έτσι, υπεύθυνοι έναντι του κομιστή είναι ο εκδότης, ο τριτεγγυητής και οι οπισθογράφοι εναντίον των οποίων ο κομιστής που δεν ικανοποιήθηκε είναι σε θέση να αντιπαρατεθεί δικαστικά. Για να γίνει αυτό όμως θα πρέπει, όπως έχουμε αναφέρει και στη συναλλαγματική, να τηρηθούν από αυτόν **οι διατυπώσεις επιμέλειας** που στη προκειμένη περίπτωση είναι:

- η εμπρόθεσμη εμφάνιση της επιταγής
- η μη πληρωμή της και
- η σχετική περί μη πληρωμής της βεβαίωση του πληρωτή

Σημειώνεται βέβαια, ότι οι διατυπώσεις επιμέλειας δεν απαιτούνται όταν στην επιταγή έχει τηρηθεί η ρήτρα “ανέξοδος επιστροφή”, δεδομένου ότι η ίδια η ρήτρα δημιουργεί τεκμήριο ότι έγινε εμπρόθεσμα στον τόπο πληρωμής.

Στην περίπτωση που δεν τηρηθούν οι παραπάνω διατυπώσεις επιμέλειας, ο κομιστής εκπίπτει από τα αναλογικά του δικαιώματα που απορρέουν από την επιταγή κατά των υπευθύνων, ενώ παράλληλα επιτρέπεται στον εκδότη να ανακαλέσει την επιταγή, αφού η ανάκληση επιτρέπεται από το νόμο μόνο μετά την παρέλευση της προθεσμίας εμφάνισης.

Ο κομιστής, ωστόσο, διατηρεί τα δικαιώματά του και είναι σε θέση να διεκδικήσει την ικανοποίησή του βασιζόμενος όμως όχι πλέον στην επιταγή αλλά και στην υποκείμενη σχέση, στην αιτία δηλαδή που δημιούργησε την έκδοση ή την οπισθογράφησή της επιταγής και μπορεί να είναι είτε πώληση είτε δάνειο είτε μίσθωση κτλ., ενώ σε κάθε περίπτωση έχει στη διάθεσή του την αγωγή του αδικαιολόγητου πλουτισμού με την οποία επίσης, αν εξαντλήσει όλα τα άλλα μέσα, μπορεί να διεκδικήσει την πληρωμή του.

Επειδή όμως αναφερθήκαμε στα αναγωγικά δικαιώματα του κομιστή, αν και έχουμε αναφερθεί αντίστοιχα και στη συναλλαγματική, είναι σκόπιμο να υπενθυμίσουμε τι σημαίνει αναγωγή.

Η αναγωγή είναι το δικαίωμα του κομιστή ή αυτού που πλήρωσε τον κομιστή πριν από αυτόν να στραφεί εναντίον όλων όσοι υπογράφουν, μέχρι να ικανοποιηθεί με το ποσό της επιταγής .

Έτσι η αναγωγή διακρίνεται σε:

- αναγωγή του κομιστή ή με ευρεία έννοια “κατ’ εγγύηση” και
- αναγωγή αυτού που πλήρωσε με αναγωγή ή με τη στενή έννοια “προς απόδοση”.

Στην πρώτη περίπτωση, την αναγωγή κάνει ο νόμιμος κομιστής της επιταγής, ενώ στη δεύτερη, αυτός που πλήρωσε τον κομιστή της επιταγής.

Θα πρέπει να σημειωθεί, πάντως, ότι αυτός που έχει αναγωγικά δικαιώματα από την μη πληρωμή της επιταγής δεν υποχρεούται να στραφεί με τη σειρά κατά των υπόχρεων, αλλά έχει τη δυνατότητα να στραφεί **άρρυθμα ή αλματωδώς**, χωρίς δηλαδή να τηρήσει την σειρά των υπογραφών στην επιταγή. Με τον τρόπο αυτό είναι δυνατόν να ικανοποιηθεί γρηγορότερα, ειδικά αν γνωρίζει ποιος από τους υπόχρεους (προηγούμενους οπισθογράφους, τριτεγγυητές, εκδότης) είναι σε τέτοια οικονομική κατάσταση, ώστε να ικανοποιηθεί.

Τα αναγωγικά του δικαιώματα ο κομιστής μπορεί να τα ασκήσει **εντός έξι μηνών** από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας εμφάνισης της επιταγής, ενώ αυτός που πλήρωσε τον κομιστή ως αναγωγικά υπόχρεος έχει επίσης το διάστημα των έξι μηνών, αρχής γενομένης όμως την ημερομηνία που κατέβαλε στον κομιστή. Μετά τα διαστήματα αυτά οι αξιώσεις από τη επιταγή παραγράφονται και η ικανοποίηση των παραπάνω θεμελιώνεται είτε σε σχέση με βάση την οποία εκδόθηκε η επιταγή (αγοραπωλησία, μίσθωση, δάνειο, χρέος κτλ.) είτε στον αδικαιολόγητο πλουτισμό.

Το ποσό με το οποίο ευθύνονται οι υπόχρεοι από την επιταγή, όπως προβλέπεται από το νόμο είναι :

- **το ποσό της επιταγής**
- **οι τόκοι του ποσού της επιταγής, που υπολογίζονται με βάση τον ισχύοντα κάθε φορά νομίμου και εξ υπηρεσίας τόκο, για το διάστημα από την επόμενη ημέρα της εμφάνισης μέχρι την ημερομηνία πληρωμής και**
- **τα έξοδα σύνταξης διαμαρτυρικού (αν συντάχθηκε) ή άλλης ισοδύναμης βεβαίωσης, ειδοποιήσεων των υποχρεών κτλ.**

Στο σημείο αυτό, θα πρέπει να τονίσουμε ότι :

Όποιος πλήρωσε την επιταγή ως αναγωγικά υπόχρεος θα πρέπει, προκειμένου να αποδείξει την πληρωμή του, να ζητήσει να του παραδοθεί το σώμα της επιταγής, με βάση το οποίο θα είναι σε θέση να αξιώσει, σε

περίπτωση που υπογράφουν και άλλοι πριν από αυτόν, την ικανοποίησή του.

Όπως ήδη αναφέρθηκε, ο κομιστής επιταγής που δεν πληρώθηκε αν και την εμφάνισε εμπρόθεσμα και στον κατάλληλο τόπο (διατυπώσεις επιμέλειας), έχει τη δυνατότητα να στραφεί κατά των αναγωγικά υπευθύνων εντός 6 μηνών από την ημερομηνία που έληξε η προθεσμία εμφάνισης της επιταγής.

Επίσης αναφέρθηκε ότι, σε περίπτωση που ο κομιστής δεν τηρήσει τις διατυπώσεις επιμέλειας, χάνει τα δικαιώματά του εκ του αξιογράφου είναι σε θέση ωστόσο, να στραφεί δικαστικά, προκειμένου να ικανοποιηθεί, κατά εκείνου που μεταβίβασε την επιταγή με βάση την υποκείμενη μεταξύ τους σχέση. Έχει επίσης τη δυνατότητα να ασκήσει επικουρικά και την αγωγή του αδικαιολόγητου πλουτισμού.

Αγωγή αδικαιολόγητου πλουτισμού

Η αγωγή αδικαιολόγητου πλουτισμού είναι το επικουρικό δικαίωμα του κομιστή ή αυτού που ως αναγωγικά πλήρωσε τον κομιστή να διεκδικήσει δικαστικά την ικανοποίησή του σε περίπτωση που :

Έχασε τις προθεσμίες άσκησης των δικαιωμάτων του από την επιταγή, πέρασε, δηλαδή, το εξάμηνο που προβλέπεται από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας εμφάνισης για τον κομιστή και την ημερομηνία καταβολής για αυτόν που πλήρωσε τον κομιστή.

Την αγωγή του αδικαιολόγητου πλουτισμού μπορούν να την ασκήσουν οι δικαιούχοι μέσα σε μία **πενταετία**, που αρχίζει να μετράει από την ημερομηνία έκδοσης της επιταγής.

Σε ότι αφορά τη διακοπή της παραγραφής των αξιώσεων όσων ζημιώθηκαν από τη μη πληρωμή της επιταγής (του κομιστή δηλαδή εναντίον όλων όσων υπογράφουν πριν από αυτόν) ή την πληρωμή (του οπισθογράφου που πλήρωσε τον κομιστή και δικαιούται να στραφεί κατά των υπολοίπων που υπογράφουν πριν από αυτόν), ο νόμος προβλέπει ότι έχει αποτελέσματα μόνον για εκείνον που έγινε, χωρίς δηλαδή να επηρεάζει ο χρόνος που τρέχει και παραγράφει και τις ευθύνες όλων των υπολοίπων. Αν, δηλαδή, ο κομιστής εστράφη κατά του πρώτου από τους πέντε πριν από αυτόν οπισθογράφους και εξέδωσε διαταγή πληρωμής, επειδή αυτός ήταν ο πλέον ευκατάστατος και προσδοκούσε ότι θα ικανοποιηθεί, για αυτόν

και μόνον διακόπτεται η παραγραφή, ενώ για τους υπόλοιπους οπισθογράφους, εκδότη κτλ. Συνεχίζει να μετράει.

Μέχρι το σημείο αυτό είδαμε τις ευθύνες που απορρέουν για όλους όσους εμπλέκονται με τις υπογραφές τους στην επιταγή, καθώς επίσης και τα δικαιώματα του κομιστή επιταγής, δηλαδή πώς, κάτω από ποιες προϋποθέσεις και πότε αυτός μπορεί να τα ασκήσει.

7. ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΟΜΙΣΤΗ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΑΠΩΛΕΙΑΣ Ή ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΑΓΗΣ

Την περίπτωση της απώλειας ή καταστροφής του αξιόγραφου έχουμε συναντήσει και προηγουμένως στη συναλλαγματική.

Εκεί είδαμε ότι υπάρχει δυνατότητα δια της δικαστικής οδού, τίτλος που χάθηκε ή καταστράφηκε να κηρυχθεί ανίσχυρος.

Το ίδιο συμβαίνει και με την επιταγή, ο κομιστής της οποίας διατηρεί τα δικαιώματά του που απορρέουν από τον τίτλο που χάθηκε, εκλάπη ή καταστράφηκε, όταν δικαστικά επιδιώξει την έκδοση απόφασης.

Έχουμε αναφέρει ήδη ότι, για να πληρωθεί μία επιταγή από την πληρώτρια τράπεζα θα πρέπει να της παραδοθεί η ίδια η επιταγή. Το ίδιο συμβαίνει όταν ικανοποιείται ο κομιστής όχι από την τράπεζα, αλλά από αναγωγικά υπόχρεο, ο οποίος να αναζητήσει με την σειρά του την ικανοποίησή του θα πρέπει με την καταβολή, "χέρι με χέρι", να πάρει στην κατοχή του την επιταγή.

Για το λόγο αυτό, σε περιπτώσεις απώλειας, κλοπής ή καταστροφή της επιταγής, ο κομιστής θα πρέπει να αντικαταστήσει την επιταγή με ίσης αξίας τίτλο που να δίνει το δικαίωμα να ικανοποιηθεί.

Η αντικατάσταση της επιταγής επιτυγχάνεται με την έκδοση τελεσίδικης απόφασης η οποία ουσιαστικά υποκαθιστά πλήρως την επιταγή. Με την απόφαση αυτή ο κομιστής είναι σε θέση να απαιτήσει την πληρωμή κατά των υπόχρεων ως κατείχε τον ίδιο τον τίτλο.

Μέχρι το σημείο αυτό, εξετάσαμε αναλυτικά και σύμφωνα με το νόμο που προβλέπει την επιταγή ως αξιόγραφο, αναφερθήκαμε στις προϋποθέσεις κάτω από τις οποίες η επιταγή πληρώνεται στον κομιστή, καθώς επίσης και στο πως ευθύνονται τα εμπλεκόμενα μέρη και ποιες είναι οι αξιώσεις του κομιστή-δικαιούχου

που απορρέουν από την κατοχή της επιταγής που δεν πληρώθηκε. Επίσης, αναφερθήκαμε στο ρόλο του πληρωτή, που μας ενδιαφέρει άλλωστε και περισσότερο, αφού το ρόλο αυτό στην Ελλάδα διαδραματίζουν κυρίως οι τράπεζες και θίξαμε θέματα ακανθώδη, για τα οποία πρέπει να είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί λόγω των συνεπειών, που είναι δυνατόν προκληθούν από δική μας κακή εκτίμηση ή κακή πληροφόρηση σχετικά με την επιταγή και είναι δυνατόν να βλάψουν τα συμφέροντα της τράπεζας μας και των πελατών μας.

Έχοντας καλύψει όλα τα παραπάνω, που είναι και το πλαίσιο του νόμου άλλωστε περί επιταγής, θα περάσουμε στην συνέχεια σε ένα κεφάλαιο που έχει σκοπό να διακρίνει διαφορετικές μεταξύ τους ως προς το είδος του αξιογράφου, με τη μορφή που το συναντήσαμε σε προηγούμενα κεφάλαια.

8. ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΙΔΗ ΕΠΙΤΑΓΩΝ

Τις επιταγές μπορούμε να τις διακρίνουμε:

⇒ **ως προς τον εκδότη σε:**

- τραπεζικές επιταγές
- ιδιωτικές επιταγές
- επιταγές δημοσίου
- επιταγές Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ)
- ταχυδρομικές επιταγές

⇒ **ως προς το νόμισμα σε:**

- επιταγές συναλλάγματος (τραπεζικές, ιδιωτικές, ταξιδιωτικές)

⇒ **ως προς τη μορφή σε:**

- δίγραμμες και
- λογιστικές

και τέλος

⇒ ως προς τις ιδιαιτερότητες που είναι δυνατόν να εμφανίζουν σε σχέση με τα τυπικά τους στοιχεία σε:

- αλλοιωμένες (πλαστογραφημένες) και
- μεταχρονολογημένες

Ας εξετάσουμε όμως την κάθε μία επιταγή χωριστά για να σχολιάσουμε σχετικά.

⇒ Διάκριση επιταγών ως προς τον εκδότη

□ **Τραπεζικές επιταγές** είναι εκείνες που εκδίδονται από τράπεζες αλλά και πληρώνονται από τράπεζες. Οι επιταγές αυτές εκδίδονται από τις τράπεζες ύστερα από αίτημα των πελατών τους, οι οποίοι δεν είναι απαραίτητο να τηρούν κοντά σε αυτές λογαριασμό. Οι τραπεζικές επιταγές έχουν έναντι των υπολοίπων το συγκριτικό πλεονέκτημα της φερεγγυότητας, δεδομένου ότι ως εκδότη και πληρωτή έχουν την τράπεζα, την ίδια που εξέδωσε ή άλλη, στην οποία η εκδότη τηρεί λογαριασμό στο ίδιο ή σε άλλο νόμισμα, όταν πρόκειται για επιταγές συναλλάγματος, όπως θα δούμε παρακάτω.

Εκείνο που θα πρέπει να επισημάνουμε για τις τραπεζικές επιταγές είναι ότι δεν μπορούν να εκδοθούν στον κομιστή, όπως οι επιταγές γενικώς, επειδή με τον τρόπο αυτό θα αντικαθιστούσαν πλήρως τα χαρτονομίσματα, το εκδοτικό προνόμιο των οποίων έχει η Κεντρική Τράπεζα.

Μία άλλη ιδιαιτερότητα της τραπεζικής επιταγής είναι η δυνατότητα σφράγισής της σε περίπτωση ανάκλησης. Στους νομικούς κύκλους πάντως το θέμα αμφισβητείται, και για το λόγο αυτό, σε περιπτώσεις που ο δικαιούχος μιας τραπεζικής επιταγής απαιτήσει τη σφράγιση μιας τραπεζικής επιταγής της τράπεζας μας, που έχουμε ανακαλέσει, ύστερα από αίτημα του πελάτη μας, θα πρέπει πάντα να συμβουλευόμαστε προηγουμένως τις νομικές μας υπηρεσίες.

□ **Ιδιωτικές επιταγές** είναι εκείνες που εκδίδονται από ιδιώτες και πληρώνονται με χρέωση στο λογαριασμό τους, που τηρείται στην τράπεζα με την οποία συνεργάζονται.

Το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό των ιδιωτικών επιταγών είναι η επισφάλεια που παρουσιάζουν σε σχέση με τις συναλλαγές σε μετρητά ή με τραπεζικές επιταγές. Η χρήση τους ωστόσο είναι πολύ διαδεδομένη, αφού εξασφαλίζεται, σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό σε σχέση με τα μετρητά η ταχύτητα των συναλλαγών.

Στις ιδιωτικές επιταγές συγκαταλέγεται και **οι αμοιβαίες επιταγές** που είναι δύο επιταγές στις οποίες συμμετέχουν τα ίδια πρόσωπα με διαφορετικούς όμως ρόλους, δηλαδή ο εκδότης της μιας είναι ο δικαιούχος της άλλης και αντίστροφα.

Στις αμοιβαίες επιταγές υποκρύπτεται συνήθως συναλλαγή που έχει σαν στόχο την εξαπάτηση εκείνων στην κατοχή των οποίων τελικά θα περιέλθουν, διότι στην πραγματικότητα οι αμοιβαίες επιταγές καλύπτουν η μία την άλλη.

□ **Επιταγές Δημοσίου** είναι εκείνες που εκδίδονται από το Δημόσιο και αφορούν κυρίως την πληρωμή συντάξεων. Στις μέρες μας οι επιταγές αυτού του τύπου φθίνουν, δεδομένου ότι οι συνταξιούχοι πληρώνονται από τους λογαριασμούς τους στις τράπεζες με τις οποίες συνεργάζονται και τους οποίους οι δημόσιοι φορείς φροντίζουν να τροφοδοτούν.

□ **Επιταγές Νομικών Προσώπων δημοσίου Δικαίου** είναι εκείνες που εκδίδονται από τα νομικά πρόσωπα που ασκούν τραπεζική δραστηριότητα. Τέτοιες επιταγές είναι οι επιταγές του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων κτλ.

Είναι προφανές ότι για τις παραπάνω επιταγές δεν υπάρχουν επισφάλειες και για το λόγο αυτό προσομοιάζουν με τις τραπεζικές επιταγές και αντιμετωπίζονται ανάλογα στις συναλλαγές.

□ **Ταχυδρομικές επιταγές** είναι εκείνες που εκδίδονται από τα ταχυδρομεία με στόχο την κίνηση κεφαλαίων από τόπο σε τόπο (εντός Ελλάδος).

Στην πραγματικότητα πρόκειται για «κατ' ευφημισμό επιταγές» αφού, αν και είναι ονομαστικά, δεν είναι αξιόγραφα, δεν κυκλοφορούν από χέρι σε χέρι και παραμένουν στα χέρια του οφειλέτη. Χρησιμοποιώντας την τραπεζική ορολογία τις επιταγές αυτού του τύπου θα τις ονομάζαμε **εμβάσματα**, απλές δηλαδή εντολές εσωτερικού.

⇒ **Διάκριση των επιταγών ως προς το νόμισμα**

□ **Επιταγές συναλλάγματος** είναι εκείνες που εκδίδονται σε νόμισμα διάφορο του τοπικού. Οι επιταγές συναλλάγματος εκδίδονται σε οποιοδήποτε νόμισμα διαπραγματεύεται στην Ελλάδα αλλά και στις διεθνείς χρηματαγορές.

Οι επιταγές συναλλάγματος διακρίνονται και αυτές με την σειρά τους σε τραπεζικές και ιδιωτικές.

□ **Οι τραπεζικές επιταγές σε ξένο νόμισμα** εκδίδονται στην Ελλάδα από τις τράπεζες που εδρεύουν στο εσωτερικό και σύρονται επί λογαριασμών τους σε τράπεζες του εξωτερικού, προκειμένου να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες της πελατείας

τους. Είναι ευνόητο ότι οι επιταγές αυτές εκδίδονται ύστερα από αιτήματα πελατών, έναντι ΕΥΡΩ ή με χρέωση λογαριασμών συναλλάγματος που οι πελάτες τηρούν στις εκδότριες τράπεζες, ύστερα από σχετικούς ελέγχους ή έναντι δικαιολογητικών, εφόσον προβλέπεται από την Κεντρική Τράπεζα.

□ **Οι ιδιωτικές επιταγές σε ξένο νόμισμα** εκδίδονται στην Ελλάδα φυσικά ή νομικά πρόσωπα επί λογαριασμών τους όψεως, που τηρούν σε συνάλλαγμα σε τράπεζα που εδρεύει στο εσωτερικό. Τους λογαριασμούς αυτούς τηρούν με βάση Πράξεις Διοικητικού Τραπεζής Ελλάδος (Π.Δ.Τ.Ε), οι οποίες προβλέπουν και άλλα θέματα σχετικά με την λειτουργία τους.

Οι ιδιωτικές επιταγές συναλλάγματος είναι αυτές επισφαλείς σε σχέση με τις τραπεζικές επιταγές συναλλάγματος, γεγονός που καθίσταται εντονότερο όταν εμφανίζονται ιδιωτικές επιταγές συναλλάγματος επί λογαριασμών που τηρούνται στο εξωτερικό. Στις περιπτώσεις αυτές, βέβαια πρόκειται για επιταγές επί του εξωτερικού, ωστόσο επειδή ενδιαφέρει η προσέλκυση συναλλάγματος, πολλές φορές παραβλέπεται η επισφάλεια και οι επιταγές αυτές διαπραγματεύονται από τις τράπεζες του εσωτερικού, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη ο κίνδυνος επιστροφής της επιταγής λόγω ανεπαρκούς υπολοίπου.

Ένα άλλο είδος επιταγών είναι οι **ταξιδιωτικές επιταγές (travelers cheques)**, που υποκαθιστούν σε πολύ μεγάλο βαθμό τα ξένα τραπεζογραμμάτια, δεδομένου ότι ο ταξιδιώτης είναι σε θέση να τις προμηθευτεί από οποιαδήποτε τράπεζα του εσωτερικού ή του εξωτερικού, έναντι ΕΥΡΩ ή με χρέωση λογαριασμού του συναλλάγματος που τηρεί στην Ελλάδα ή το εξωτερικό και να τις εξαργυρώσει χωρίς κανένα πρόβλημα και επιφύλαξη εκ μέρους του πληρωτή, επίσης οπουδήποτε, χωρίς μάλιστα περιορισμούς ως προς την προθεσμία εμφάνισης. Ακόμη, οι ταξιδιωτικές επιταγές, αν υπογράφουν ενώπιον του ταμιά της τράπεζας που τις εξαργυρώνει από τον ίδιο που τις αγόρασε, πριν δηλαδή την οπισθογράφησή τους, θεωρούνται εγγυημένες, ενώ σε περιπτώσεις απώλειάς τους από τον κομιστή, ανακαλούνται και αντικαθίστανται ευκολότερα.

Οι ταξιδιωτικές επιταγές εκδίδονται από τράπεζες σε συνεργασία μεταξύ τους ή με συνεργασία με πιστωτικούς οργανισμούς (π.χ VISA), πριν ζητηθούν από τους ενδιαφερόμενους, στους οποίους διατίθενται σε οποιοδήποτε νόμισμα και οποιαδήποτε κλάση νομίσματος, όπως και τα μετρητά.

Οι ταξιδιωτικές επιταγές είναι ένα είδος επιταγών που εισάγεται από το εξωτερικό, για να προωθηθεί από τις ελληνικές τράπεζες στην αγορά που ζητά

τουριστικό συνάλλαγμα, αντί ξένων τραπεζογραμματίων. Επιπλέον, οι ταξιδιωτικές επιταγές εξαργυρώνονται από τις ελληνικές τράπεζες, όταν προσκομίζονται από Έλληνες ή αλλοδαπούς ταξιδιώτες. Έτσι, επειδή πρόκειται στην ουσία για επιταγές εξωτερικού, δεν εντάσσονται στις προβλέψεις του ελληνικού νόμου περί επιταγής.

⇒ **Διάκριση των επιταγών ως προς τη μορφή**

□ **Δίγραμμες επιταγές** είναι οι επιταγές που φέρουν δύο πλάγιες γραμμές στην μπροστινή όψη.

Η διγράμμιση στις επιταγές γίνεται από τον εκδότη ή τον τελευταίο κομιστή με στόχο να προστατεύσει αυτούς υπέρ των οποίων γίνεται και για το λόγο αυτό να σταματήσει η κυκλοφορία, δεδομένου ότι ο πληρωτής υποχρεώνεται να πληρώσει μόνον εκείνον τον οποίο αφορά η διγράμμιση.

Ειδικότερα διακρίνουμε δύο είδη δίγραμμων επιταγών:

- επιταγές με **γενική διγράμμιση**, όταν ανάμεσα στις δύο πλάγιες γραμμές δεν αναφέρεται όνομα, με αποτέλεσμα ο πληρωτής να δεσμεύεται να πληρώσει μόνο το συγκεκριμένο δικαιούχο ή κομιστή σύμφωνα με την επιθυμία του ή επιθυμία του εκδότη και

- επιταγές με **ειδική διγράμμιση**, όταν ανάμεσα στις δύο πλάγιες γραμμές αναφέρεται όνομα συγκεκριμένης τράπεζας στην οποία θα πρέπει να γίνει πληρωμή ή μέσω αυτής θα πιστωθεί ο λογαριασμός του πελάτη της.

Αξίζει να σημειώσουμε εδώ ότι οι επιταγές με γενική διγράμμιση είναι δυνατόν να μεταβιβαστούν και να πληρωθεί ο τελευταίος κομιστής από την πληρώτρια τράπεζα, με κριτήριο ότι είναι γνωστός από συνεργασία, γεγονός που διασφαλίζει τη συναλλαγή. Το ίδιο, ωστόσο, δεν επιτρέπεται στις επιταγές με την ειδική διγράμμιση, που είναι απολύτως δεσμευτική για την πληρώτρια τράπεζα, καθώς θα πρέπει να πιστώσει το λογαριασμό του πελάτη της, στον οποίο και αναφέρεται η διγράμμιση.

□ **Λογιστικές επιταγές** είναι εκείνες που στην μπροστινή τους όψη έχουν τη φράση «πληρωτέα μόνον σε λογαριασμό», που σημαίνει ότι το αντίτιμό τους θα πρέπει απαραίτητα να πιστωθεί σε λογαριασμό. Η παραπάνω φράση, με την έννοια αυτή, αποκλείει στην πληρώτρια τράπεζα την πληρωμή της σε μετρητά ή με λογιστικό συμψηφισμό. Σε περίπτωση παραβίασης του όρου που τίθεται με τη φράση αυτή, ο πληρωτής ευθύνεται για τυχόν ζημιά που προκλήθηκε μέχρι το ύψος του ποσού της επιταγής.

⇒ Διάκριση των επιταγών ως προς τις ιδιαιτερότητες που είναι δυνατόν να εμφανίζουν σε σχέση με τα τυπικά τους στοιχεία

□ **Αλλοιωμένες επιταγές** είναι εκείνες το κείμενο των οποίων έχει αλλοιωθεί μετά την έκδοσή τους, χωρίς τη σύμφωνη γνώμη του εκδότη.

Οι αλλοιώσεις στις επιταγές είναι δυνατόν να είναι ουσιώδεις ή επουσιώδεις και επέρχονται με τη μορφή διαγραφών, βελτιώσεων, με την προσθήκη ή σβήσιμο λέξεων ή αριθμών με ή χωρίς την αναγραφή άλλων στην θέση τους. Οι αλλοιωμένες επιταγές διαφέρουν από τις κατεστραμμένες, δεδομένου ότι οι τελευταίες είναι άκυρες αντικαθίστανται, όπως ήδη έχουμε αναφέρει, μόνο με τελεσίδικη δικαστική απόφαση. Ως κατεστραμμένες και άρα άκυρες θεωρούνται οι επιταγές, η αλλοίωση των οποίων είναι τέτοια ώστε ισοδυναμεί με καταστροφή (το κείμενο, για παράδειγμα, είναι σβησμένο και ξαναγραμμένο σε βαθμό που δεν διαβάζεται).

Είναι προφανές ότι η αλλοίωση με τη συγκατάθεση του εκδότη δεν δημιουργεί προβλήματα στην επιταγή, ειδικά όταν ο εκδότης της επιταγής έχει υπογράψει στα σημεία που έχει εκ των υστέρων επέμβει.

Σε ό,τι αφορά τις ευθύνες που απορρέουν από μία αλλοιωμένη επιταγή για τους υπογράφοντες σ' αυτήν, ο νόμος προβλέπει όσοι υπογράφουν μετά την αλλοίωση ευθύνονται μέσα στα πλαίσια του κειμένου της επιταγής ή των στοιχείων της που αλλοιώθηκαν. Όσοι υπογράφουν πριν από την αλλοίωση ευθύνονται μέσα στα όρια του αρχικού κειμένου.

Είναι αντικείμενο απόδειξης, επομένως, ποιος υπέγραψε, ποιο κείμενο και πότε, προκειμένου να καθοριστεί το πλαίσιο ευθύνης του καθενός από όσους υπογράφουν την επιταγή.

Η αναπλήρωση της υπογραφής του εκδότη συνιστά το αδίκημα της πλαστογραφίας, στην περίπτωση που γίνεται εκούσια και μάλιστα με δόλιο τρόπο. Στην περίπτωση αυτή, ο εκδότης είναι σε θέση να διώξει δικαστικά τον κομιστή, ακόμη και αν αυτός είναι καλής πίστης, προκειμένου να μην του πληρώσει τη νοθευμένη επιταγή του.

Στην τραπεζική πρακτική πολλές φορές συμβαίνει να εμφανίζονται επιταγές με εμφανείς αλλοιώσεις. Άλλες από τις επιταγές αυτές φέρουν τη μονογραφή του εκδότη ή τουλάχιστον μία μονογραφή που μοιάζει με το δείγμα υπογραφής του

εκδότη- πελάτη, ή αν δεν είναι, να προτιμάται η λύση της αποστολής της επιταγής για είσπραξη στο κατάστημα πληρωμής που μπορεί να επικοινωνήσει και με τον εκδότη.

Θα πρέπει, βέβαια, κάθε φορά να εξετάζεται και την ιδιαίτερη σχέση που έχει η τράπεζα με τον κομιστή της επιταγής, του οποίου η φερεγγυότητα, ακόμη και σε περίπτωση αλλοιώσεων της επιταγής που μας προσκομίζει, εγγυάται το καλό τέλος της συναλλαγής.

□ **Μεταχρονολογημένες επιταγές** είναι εκείνες που φέρουν μεταγενέστερη ημερομηνία της πραγματικής τους έκδοσης, με αποτέλεσμα να υφίστανται από το ρόλο τους ως μέσου πληρωμής και να λειτουργούν όπως οι συναλλαγματικές, δηλαδή ως μέσον πίστης.

Έχουμε επανειλημμένως αναφερθεί στη χρήση της επιταγής ως μέσου πληρωμής και στα πλεονεκτήματα της έναντι του αυτούσιου χρήματος.

Στις συναλλαγές όμως και στην καθημερινή πρακτική παρατηρούμε ότι τελικά η επιταγή πολύ λίγο χρησιμοποιείται ως μέσο πληρωμής και πολύ περισσότερο ως μέσο πίστης.

Για το λόγο αυτό σήμερα προβλέπεται, με νόμο που υποβλήθηκε από το Υπουργείο Οικονομικών και εγκρίθηκε από τη Βουλή το 1991(δημοσίευση Φ.Ε.Κ. 114 Α/19/7/91), προκειμένου μία μεταχρονολογημένη επιταγή να γίνει δεκτή κυρίως από τράπεζες ως εξασφάλιση χρηματοδότησης (ενέχυρο), θα πρέπει να χαρτοσημανθεί.

Η χαρτοσήμανση αυτή, ωστόσο, θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι δεν γίνεται στα σώματα των επιταγών, αλλά στο πινάκιο με το οποίο οι πελάτες εκχωρούν στην τράπεζα τις επιταγές τους.

Θα πρέπει όμως να σημειώσουμε, στο σημείο αυτό, ότι η χαρτοσήμανση αφορά τις μεταχρονολογημένες επιταγές που εμφανίζονται για ενεχύραση ή φύλαξη και όχι πληρωμή.

Όταν μία μεταχρονολογημένη επιταγή εμφανίζεται για πληρωμή, η μεταγενέστερη ημερομηνία της δεν λαμβάνεται υπόψη, διότι ως μέσον πληρωμής θεωρείται ότι είναι πληρωτέα « εν όψει και επί τη εμφανίσει», με αποτέλεσμα επί επαρκούς υπολοίπου να πληρώνεται, ενώ επί ανεπαρκούς να σφραγίζεται, γεγονός για λόγους προστασίας των συναλλακτικών ηθών.

Εκτός όμως από τη χαρτοσήμανση, με

Βάση το νόμο 2214/1994, στις επιταγές που εκδίδονται προκειμένου να διακανονιστούν επαγγελματικές συναλλαγές, ανεξάρτητα από το ύψος του ποσού, επιβάλλεται η εκ μέρους του εκδότη, του κάθε οπισθογράφου και του τελευταίου κομιστή **αναγραφή του Α.Φ.Μ.** Το ίδιο ισχύει και για τον εκδότη που εκδίδει επιταγή υπέρ του Δημοσίου για εξόφληση των υποχρεώσεών του προς αυτό.

Το πρόσθετο αυτό στοιχείο δεν διαφοροποιεί τις προβλέψεις του νόμου περί επιταγής (5960/1933) ως προς τα τυπικά στοιχεία της επιταγής, με αποτέλεσμα σε περίπτωση μη αναγραφής του να μην επιβαρύνονται οι ευθύνες των υπόχρεων από την επιταγή, αλλά να υφίστανται τις κυρώσεις του νόμου που προβλέπει την αναγραφή αυτή.

9. Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΤΑΓΩΝ ΑΠΟ ΤΙΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Καθημερινά εμφανίζονται στα γκισέ των τραπεζών εκατοντάδες επιταγές είτε για να πληρωθούν είτε για να κατατεθούν είτε για να δεχθούν ως ενέχυρο κτλ. Για το λόγο αυτό, θα πρέπει οι τράπεζες να διαθέτουν την ανάλογη θεωρητική κατάρτιση και να γνωρίζουν τι προβλέπει ο σχετικός περί επιταγής ελληνικός νόμος, τόσο για να προστατεύσει τα συμφέροντά της από τυχόν εμπλοκές όσο και για να πληροφορήσει ή και να προστατεύσει την πελατεία της ανάλογα.

Πολύ συχνά συμβαίνει, για παράδειγμα, να ρωτούν οι κομιστές επιταγών, πότε λήγουν οι προθεσμίες εμφάνισης των επιταγών που έχουν στα χέρια τους ή τι δικαιώματα έχουν σε περιπτώσεις μη πληρωμής. Συμβαίνει, επίσης, να ρωτούν πότε είναι έγκυρη μια επιταγή, τι περιπτώσεις θα έχουν αν εκδώσουν μία επιταγή που θα είναι ακάλυπτη.

Στην συνέχεια, θα εξετάσουμε κάποια ειδικότερα θέματα που συναντούμε κατά την αγορά και διακίνηση των επιταγών ανά τραπεζική υπηρεσία και πιο συγκεκριμένα:

- ❑ στις υπηρεσίες καταθέσεων
- ❑ στις υπηρεσίες χρηματοδοτήσεων

⇒ **στις υπηρεσίες καταθέσεων:**

- Κατά την αγορά- εξαργύρωση των επιταγών, οι τράπεζες θα πρέπει

να επιδεικνύουν ιδιαίτερη επιμέλεια, όσον αφορά το ευανάγνωστο και ευκρινές του κειμένου τους, να μην κάνουν δεκτές δηλαδή επιταγές φέρουν ξέσματα, διαγραφές ή αλλοιώσεις που δημιουργούν υπόνοιες πλαστότητας και αμφιβολίες εγκυρότητας. Επίσης, επιταγές μεγάλου ύψους ποσών θα πρέπει να αγοράζονται με επιφύλαξη, ιδιαίτερα όταν προσκομίζονται από άγνωστους κομιστές. Στην περίπτωση αυτή θα ήταν προτιμότερο ο κομιστής να οδηγείται να εμφανίζει την επιταγή του απευθείας στην πληρώτρια τράπεζα.

- Κατά την κατάθεση του προϊόντος της επιταγής άλλης τράπεζας, μεγάλη προσοχή θα πρέπει να δίνεται στα θέματα που αφορούν τη *valeur* (τοκοφόρο ημερομηνία) και τη δέσμευση των αντίστοιχων ποσών. Είναι δυνατόν τοκοφορίας και διαθεσιμότητας του προϊόντος των επιταγών να μη συμπίπτουν, σε έκτακτες για παράδειγμα περιστάσεις, όπως ο αποκλεισμός των οδών που είναι δυνατόν να καθυστερήσει τη διακίνηση των επιταγών, οπότε κάτω από ειδικές συνθήκες είναι δυνατόν να επιμηκυνθεί ή η *valeur*/και ο χρόνος δέσμευσης του προϊόντος.

- Οι διευθυντές των καταστημάτων θα πρέπει να χορηγούν καρτέ επιταγών με ιδιαίτερη φειδώ και προσοχή, ακόμη και μετά από έλεγχο διαπιστώνουν ότι οι πελάτες τους δεν αναφέρονται στα δυσμενή στοιχεία του συστήματος ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ. Τα κρούσματα των ακάλυπτων επιταγών καθημερινά πληθαίνουν, ενώ παράλληλα παράνομες συναλλαγές μπορεί να υποκρύπτονται στην διακίνηση των επιταγών.

Για τους λόγους αυτούς κατά τη χορήγηση του καρτέ των επιταγών θα πρέπει να διαπιστώνεται με κάθε πρόσφορο μέσο η ύπαρξη της επιχείρησης ή του ιδιώτη στη διεύθυνση που δήλωσε με επί τόπου επίσκεψη για παράδειγμα, με τη σύνταξη πληροφοριακού δελτίου εκ μέρους της τράπεζας, με προσκόμιση, ενδεχομένως, της άδειας έναρξης επαγγέλματος, με την επίδειξη ιδιωτικού συμφωνητικού μισθώσεως της επαγγελματικής στέγης κτλ.

Ειδικά για τα φυσικά πρόσωπα, ιδιώτες, στους οποίους χορηγείται καρτέ επιταγών επί τρεχούμενου λογαριασμού, θα πρέπει να τους γνωστοποιείται ότι απαγορεύεται η έκδοση για εμπορικούς σκοπούς.

- Τα καταστήματα, επίσης, θα πρέπει να παρακολουθούν την κίνηση των λογαριασμών των κατόχων και να εντοπίζουν ύποπτες καταστάσεις, όπως είναι για παράδειγμα ο αδικαιολόγητος αριθμός και το ύψος επιταγών σε σχέση με τον κύκλο εργασιών μιας επιχείρησης, όπως αυτός αναφέρεται στα λογιστικά της βιβλία. Θα πρέπει, επίσης, να ελέγχεται και η έκδοση επιταγών εις διαταγή ατόμων που ουδεμία

εμπορική σχέση έχουν με τον εκδότη τους, και δημιουργεί υπόνοιες για ξέπλυμα βρόμικου χρήματος.

- Τα καταστήματα θα πρέπει, επίσης, να σταθμίζουν και εισπράττουν το κόστος εξυπηρέτησης των λογαριασμών μηχανογραφικά, ανάλογα με την κίνηση που παρουσιάζουν, σε συνάρτησης με το μέσο ημερήσιο υπόλοιπό τους.

⇒ στις υπηρεσίες χρηματοδοτήσεων:

Στις υπηρεσίες χρηματοδοτήσεων η επιταγή παίζει ολοένα και μεγαλύτερο ρόλο.

Από τη χρονική στιγμή που η μεταχρονολογημένη επιταγή έγινε δεκτή στις τράπεζες θεωρήθηκε ισχυρότατο ρευστοποιήσιμο στοιχείο. Το μεγαλύτερο μέρος άλλωστε των χρηματοδοτήσεων σήμερα εξασφαλίζεται με ενέχυρα επιταγών.

Προκειμένου όμως να θεωρήσουμε τις επιταγές ως ισχυρά ρευστοποιήσιμα στοιχεία, θα πρέπει, όπως αναφέραμε και στις συναλλαγματικές:

Πέραν του ελέγχου των τυπικών στοιχείων, να ερευνήσουμε ιδιαίτερα τη φερεγγυότητα και πιστοληπτική ικανότητα του εκδότη αλλά και των υπολοίπων ενεχομένων.

Θα πρέπει ακόμη να αποδεικνύεται η εμπορικότητα της συναλλαγής με την προσκόμιση για παράδειγμα τιμολογίων.

Οι επιταγές που, κατά δήλωση των κομιστών, αφορούν προκαταβολές εμπορευμάτων θα πρέπει να προβληματίζουν στις τράπεζες και να τις καθιστούν επιφυλακτικές, διότι δε γνωρίζουν αν τελικά η συναλλαγή θα ολοκληρωθεί.

Επίσης, ενδελεχείς έλεγχοι θα πρέπει να πραγματοποιούνται, προκειμένου να προφυλάσσονται από κυκλώματα που ανταλλάσσουν επιταγές (αμοιβαίες επιταγές ή επιταγές ευκολίας). Το φαινόμενο αυτό έχει πάρει μεγάλες διαστάσεις και οι αρμόδιοι υπάλληλοι και στελέχη θα πρέπει να επαγρυπνούν και να συλλέγουν πληροφορίες για τους χρηματοδοτούμενους πελάτες τους με κάθε τρόπο.

Γενικά, η επιταγή θεωρείται δύσκολο αντικείμενο και απαιτεί εμπειρία και εξοικείωση. Είναι πάρα πολλές φορές που υπάλληλοι έχουν εκλυθεί να απολογηθούν για το ένα ή το άλλο θέμα που σχετίζεται με την επιταγή. η αγορά στις

μέρες μας έχει δικούς της κανόνες και οι τράπεζες καλούνται να αντιπαρέλθουν και να εξασφαλίσουν τα συμφέροντά τους.

Είναι βέβαια απαραίτητο να τονίσουμε ότι αν και οφείλουν οι τράπεζες να είναι ενημερωμένες για τις περίπλοκες περιπτώσεις, οφείλουν να συμβουλεύονται πάντα τις νομικές τους υπηρεσίες, οι οποίες και γνωρίζουν και θα χειριστούν την υπόθεση, αν υπάρξει εμπλοκή, σύμφωνα με την πολιτική της κάθε τράπεζας.

1.4 ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΝΟΜΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ

Αθήνα, 24 Δεκεμβρίου 2001

Εγκύκλιος

Κατηγορία : Οδηγίες Διάφορες

Αριθμός: 43.102

Αριθμός: 5.195

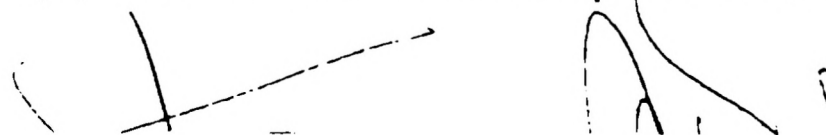
Θέμα: Κατάργηση του χαρτοσήμου επί συναλλαγματικών και γραμματίων σε διαταγή - Τυπικά στοιχεία των συναλλαγματικών και γραμματίων σε διαταγή.

1 -Σε συνέχεια της με αριθμό 42931/11.6.2001 εγκυκλίου της Διευθύνσεως μας, που αφορά συναλλαγματικές, σας γνωρίζουμε ότι με Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου (με ημερομηνία 21.12.2001-η δημοσίευση της οποίας αναμένεται) ΚΑΤΑΡΓΕΙΤΑΙ από 1.1.2002 το χαρτόσημο συναλλαγματικών και γραμματίων σε διαταγή.

Ως εκ τούτου καταργούνται και τα σχετικά έντυπα που εκδίδονται από το Υπ. Οικονομικών και κρίθηκε σκόπιμο να σας παραθέσουμε τα τυπικά στοιχεία που θα πρέπει απαραίτητως να περιέχουν η συναλλαγματική και το γραμμάτιο σε διαταγή για να είναι έγκυρα ως αξιόγραφα:

A.- ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ

- 1) την ονομασία «συναλλαγματική»
- 2) την απλή και καθαρή εντολή για πληρωμή ορισμένου ποσού
- 3) το όνομα εκείνου που οφείλει να πληρώσει (πληρωτής)
- 4) τη σημείωση της λήξεως
- 5) τη σημείωση του τόπου της πληρωμής
- 6) το όνομα εκείνου στον οποίο ή σε διαταγή του οποίου θα γίνει η πληρωμή
- 7) τη σημείωση της χρονολογίας και του τόπου της εκδόσεως της συναλλαγματικής και
- 8) την υπογραφή εκείνου που εκδίδει την συναλλαγματική (εκδότης).

Σας παραθέτουμε σχέδιο συναλλαγματικής που απεικονίζει τη μορφή καθώς και όλα τα τυπικά στοιχεία που θα πρέπει να έχουν οι συναλλαγματικές από 1.1.2002 για να είναι έγκυρες.

Λήξη την ..... 20.. ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ ΕΥΡΩ ΠΟΣΟ
Την ..... πληρώστε με την παρούσα μόνη συναλλαγματική σε
διαταγή .....
και στο Κατάστημα ..... της .....
..... το ποσό των ΕΥΡΩ .....
.....
(ολογράφως)

Δεκτή .....20....
(ημερομηνία)

.....20..
(τόπος-ημερομηνία)
Ο Εκδότης

Προς .....

Τριτεγγυώμαι υπέρ τ.....

.....
(ονοματεπώνυμο ή
επωνυμία αποδέκτη)
Όνομα πατέρα ή συζύγου.....
Οδός ..... αριθμ. ....
Τ.Κ..... Πόλη.....
ΑΦΜ ..... Αρ. Ταυτ..... »

.....
.....
(ονοματεπώνυμο-επωνυμία)

Β. ΓΡΑΜΜΑΤΙΟ ΣΕ ΔΙΑΤΑΓΗ

Το γραμμάτιο σε διαταγή διαφέρει από τη συναλλαγματική ως προς το ότι δεν προϋποθέτει τρία πρόσωπα, αλλά μόνο δύο: τον εκδότη, που υπόσχεται την πληρωμή και το λήπτη, προς τον οποίο απευθύνεται η υπόσχεση (πέρα από τα δύο αυτά πρόσωπα, είναι δυνατό στο γραμμάτιο σε διαταγή να εμφανίζονται άλλα πρόσωπα, όπως και στη συναλλαγματική, δηλαδή οπισθογράφοι, τριτεγγυητές και παρεμβαίνοντες).

Σας παραθέτουμε σχέδιο γραμματίου σε διαταγή που απεικονίζει τη μορφή καθώς και όλα τα τυπικά στοιχεία που θα πρέπει να έχουν τα γραμμάτια σε διαταγή από 1.1.2002 για να είναι έγκυρα:

Γραμμάτιο σε διαταγή ΕΥΡΩ .....

Λήξη την ..... 20....

Σε το παρόν γραμμάτιο σε διαταγή υπόσχομαι να πληρώσω στον ..... ή σε διαταγή
την ..... στην ....., το ποσό των ΕΥΡΩ ..... (ολογράφως).

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ Η ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΚΔΟΤΗ .....

..... 20..
(τόπος, ημερομηνία)
Ο εκδότης

Τριτεγγυώμαι υπέρ
Τ.. ..
.....

Όνομα πατέρα ή συζύγου

..... Αριθ. ....

..... Πόλη.....

..... Αρ. Ταυτ. ....

Για όσους έχουν ΑΦΜ) (Για όσους δεν έχουν ΑΦΜ)

.....
(υπογραφή εκδότη)

.....
(υπογραφή)

.....
(Ονοματεπώνυμο, Επωνυμία)»

ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΥΜΕ ΟΤΙ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΤΑΙ ΠΡΟΣΕΚΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΑΠΟ ΤΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙ Ο ΝΟΜΟΣ ΓΙΑ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΕΓΚΥΡΑ ΩΣ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ Η ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟ ΓΡΑΜΜΑΤΙΟ ΣΕ ΔΙΑΤΑΓΗ.

2.-Σας υπενθυμίζουμε ότι η προαναφερθείσα με αριθμό 42931/11.6.2001 Εγκύκλιός μας όριζε ότι μπορείτε να αποδέχεσθε και μετά την 2.1.2002 συναλλαγματικές σε Δραχμές, υπό την προϋπόθεση ότι αυτές έχουν εκδοθεί μέχρι και την 31.12.2001, αφού για το έγκυρο ή μη των συναλλαγματικών σημασία έχει η ημερομηνία έκδοσής τους και όχι η ημερομηνία λήξης τους.

Αυτονόητο είναι ότι συναλλαγματικές σε δραχμές με ημερομηνία έκδοσης μετά την 1.1.2002, ΔΕΝ ΘΑ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΔΕΚΤΕΣ.

3.-Το τελευταίο διάστημα παρατηρείται το φαινόμενο είτε :

α) να διαγράφεται στα σώματα των συναλλαγματικών η ένδειξη ΔΡΑΧΜΕΣ, τόσο στο ολογράφως όσο και στο αριθμητικό και να αντικαθίσταται με ΕΥΡΩ, είτε :

β) η ταυτόχρονη έκφραση του ποσού των συναλλαγματικών τόσο σε ΔΡΑΧΜΕΣ όσο και σε ΕΥΡΩ,

σας εφιστούμε την προσοχή ότι σ' αυτές τις περιπτώσεις θα πρέπει να υπάρχει μονογραφή ή υπογραφή τόσο από τον εκδότη (εάν πρόκειται περί νομικού προσώπου και η εταιρική επωνυμία - σφραγίδα) των συναλλαγματικών όσο και από τον αποδέκτη αυτών, για να είναι έγκυρες οι συναλλαγματικές.

4.- ΤΑ ΑΝΩΤΕΡΩ ΙΣΧΥΟΥΝ τόσο για τις συναλλαγματικές και τα γραμμάτια σε διαταγή που εκδίδονται στην Ελλάδα, όσο και για εκείνα που εκδίδονται στην αλλοδαπή.-

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΕ

ΑΡΤΕΜΗΣ ΚΥΡΙΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛ. Δ/ΝΤΗΣ Δ/ΝΣΗΣ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΤΣΑΜΑΔΟΥ

ΤΜΗΜΑΤΑΡΧΗΣ

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ & ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Αθήνα 9 Ιουνίου 1986

Κύριοι,

Παραθέτουμε το κείμενο της μελ.α.ε.δ. 37521/4501/9.6.86 Εγκυκλίου της Δ/σης Οργάνωσης - Τομέα Ανάλυσης, για ενημέρωση και εφαρμογή.

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΕ

Χ.ΦΙΛΙΠΠΑΤΟΣ

Γ.ΚΑΡΑΛΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ

ΤΟΜΕΑΣ ΑΝΑΛΥΣΕΩΣ

Αθήνα 9.6.86

Κατηγορία: Οδηγίες διάφορες
αριθ. 4501

Εγκύκλιος αριθ. 37521

τροποποίηση της διαδικασίας προεγγραφών, παράδοσης στους δικαιούχους και προεξόφλησης των Εντόκων Γραμματίων του η.ο.σίου.

Κύριοι,

Με την εγκύκλιο αριθ. 37310/457/6.2.86 δόθηκαν οδηγίες για τη διακίνηση και παρακολούθηση των Εντόκων Γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου που διαθέτονται από την Τράπεζά μας σε φυσικά και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου.

Επειδή η Τράπεζα της Ελλάδος με την από 19.5.86 αριθ. 441 εγκύκλιο της άλλαξε τη διαδικασία διάθεσης των Ε.Γ.Δ. στις Τράπεζες, εσωκοιούνται οι οδηγίες της πιο πάνω εγκυκλίου στα σημεία που αναφέρονται:

Στις προεγγραφές

Στην παραλαβή των Ε.Γ.Δ. από το Τμήμα Χρεογράφων και παράδοση τους στους πελάτες και

Στην προεξόφληση των τίτλων

ως εξής:

Προεγγραφές

Οι προεγγραφές θα γίνονται με τον τρόπο που αναφέρεται στην εγκύκλιο 37310/6.2.86 με τη διαφορά ότι σε κάθε προεγγραφόμενο θα παραδίδεται "ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΟ ΑΓΟΡΑΣ" όπως το συνημμένο υπόδειγμα, το οποίο θα πρέπει να φωτοτυπίσετε για τις ανάγκες σας. Το ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΟ ΑΓΟΡΑΣ θα αριθμείται και θα εκδίδεται σε δύο φύλλα από τα οποία το ένα θα παραδίνεται στον επενδυτή και το άλλο θα αρχειοθετείται προσωρινά, αφού πρώτα το υπογράψει ο πελάτης ότι παρέλαβε το πρωτότυπο.

Την τελευταία ημέρα κάθε μήνα και μετά τη μεταφορά των δεσμευμένων ποσών από τους λογαριασμούς καταθέσεων σε πίστωση του προσωρινού λογαριασμού.

ΠΙΣΤΩΣΗ

ΜΕΡΙΣ ΚΑΘ: 2110 ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΕΝΤΟΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ

ΜΕΡΙΣ ΒΟΗΘ: ΠΡΟΕΓΓΡΑΦΕΣ ΕΝΤΟΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ

- Εκδίδεται εγγραφή Μ.Η.Κ. 043 ΑΕ. 02-1221 προς το Τμήμα Χρεογράφων του Κεντρικού Καταστήματος για το σύνολο των προεγγραφών.

Στην εγγραφή αυτή θα αναγράφονται αναλυτικά το είδος και η ποσότητα των τίτλων που έχουν προπωληθεί κατά τον τρόπο που αναγράφονται στα ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΑ ΑΓΟΡΑΣ:

Τονίζεται ότι θα εκδίδεται και θα αποστέλλεται στο Τμήμα Χρεογράφων ΜΟΝΟ ΜΙΑ ΕΓΓΡΑΦΗ για το σύνολο των προπωλήσεων.

Με το φύλλο 5/6 της 043 θα χρεώνεται ο πιο πάνω προσωρινός λογαριασμός και έτσι θα μηδενίζεται, ενώ τα φύλλα 2-3-4/6 θα διαβιβάζονται στο Τμήμα Χρεογράφων.

Την ίδια ημέρα θα ενημερώνονται και οι Περιφερειακές Διευθύνσεις με τον τρόπο που προβλέπει η εγκύκλιος 37310/6.2.86.

Παραλαβή των Ε.Γ.Δ. από το Τμήμα Χρεογράφων και παράδοσή τους στους δικαιούχους.

Μετά την αλλαγή της διαδικασίας διάθεσης από την Τράπεζα της Ελλάδος τα Ε.Γ.Δ. δεν θα προεκτυπώνονται πλέον όπως γινόταν μέχρι σήμερα, αλλά θα εκτυπώνονται αφού ληφθεί υπ' όψη η συνολική ζήτηση.

Κατόπιν τούτου η παράδοση των τίτλων στην Τράπεζά μας από την Τράπεζα Ελλάδος θα γίνεται μετά την 25η του επόμενου μήνα. Έτσι το Τμήμα Χρεογράφων θα είναι σε θέση να στείλει τους τίτλους στα Καταστήματα μετά την 28η του επόμενου μήνα με τον τρόπο που προβλέπει η εγκύκλιος 37310/6.2.86.

Ευνόητο είναι ότι κατά την αποστολή των τίτλων το Τμήμα Χρεογράφων, δεν θα εκδίδει και δεν θα διαβιβάζει πλέον στα Καταστήματα χαφή ΜΗΚ 044, διότι θα έχει ήδη πιστωθεί με την εγγραφή ΜΗΚ 043 του έστειλαν τα Καταστήματα την τελευταία ημέρα του προηγούμενου μήνα, για το σύνολο των προπωλήσεων που έκαναν.

Τα Καταστήματα, αφού παραλάβουν τους τίτλους θα τους παραδίδουν ως δικαιούχους με επιστροφή και ακύρωση του Αποδεικτικού Αγοράς με υπογραφή βέβαια στη φυλλάδα προεγγραφών.

Το Αποδεικτικό Αγοράς, πριν την ακύρωσή του, θα συσχετίζεται με το αντίγραφό του, και στη συνέχεια θα αρχειοθετούνται και τα δύο σε ειδικό φάκελλο.

Προεξόφληση των Ε.Γ.Δ.

Η προεξόφληση των Ε.Γ.Δ. θα γίνεται με τον τρόπο που προβλέπει η εγκύκλιος 37310/6.2.86 με την διαφορά ότι δεν θα χρησιμοποιούνται πλέον οι πίνακες που δόθηκαν με την εγκύκλιο 37090/6.9.85 και είχαν σαν βάση το εμπορικό έτος (360 ημέρες), αλλά θα χρησιμοποιούνται οι συνημμένοι στην παρούσα πίνακες της Τράπεζας της Ελλάδος, που βασίζονται στο ημερολογιακό έτος (365 ημέρες).

Εύμφωνα με τους νέους πίνακες, στις προεξοφλήσεις Ε.Γ. θα γίνεται στο εξής και χαρτόσημο επί του προστίμου (ποινής) αναλυτικά αναγράφεται.

Κατόπιν τούτου στην εγγραφή ΜΗΚ 041 ΑΕ 01-1025 προς το Τμήμα Χρεογράφων θα αναγράφεται αναλυτικά:

- Το ποσό των χρεωστικών τόκων.
- Το ποσό της ποινής 6% .
- Το ποσό του Φ.Κ.Ε. επί της ποινής και
- Το ποσό του χαρτοσήμου επί της ποινής.

Το Τμήμα Χρεογράφων με τη λήψη της πιο πάνω εγγραφής και για τα ποσά της ποινής (6%), Φ.Κ.Ε. και χαρτοσήμου θα πιστώνει το λογαριασμό:

ΠΙΣΤΩΣΗ:

ΜΕΡΙΣ ΚΑΘ: 2910, ΠΡΟΣΩΡΙΝΟΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

ΜΕΡΙΣ ΒΟΗΘ: ΤΟΚΟΙ ΑΠΟ ΠΡΟΕΞΟΦΛΗΣΗ Ε.Γ.Δ. και όχι την μερίδα βοηθητικού "ΤΟΚΟΙ ΑΠΟ ΠΡΟΕΞΟΦΛΗΣΗ Ε.Γ ΑΠΑΛΑΓΜΕΝΟ: ΧΑΡΤΟΣΗΜΟΥ" όπως γινόταν μέχρι σήμερα.

Η διαδικασία της εγκυκλίου αυτής ισχύει από την έκδοση των τίτου μηνός Μαΐου 1986.

Ευνόητο είναι ότι για τις διαδικασίες που δεν θίγονται με την παρούσα εγκύκλιο, ισχύουν οι οδηγίες της εγκυκλίου 37310/6.2.86

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΕ

Α. Κοτοπούλης Α. Γαρδελίνος

Συνημμένα

- Υπόδειγμα Αποδεικτικού Αγοράς
- 52 πίνακες προεξόφλησης.
- Εγκύκλιος Π.Ε 441/19.5.86

ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΟ ΑΓΟΡΑΣ No

Η ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε. δηλώνει ότι εισέπραξε από
 .....
 αριθ. αστ. ταυτ..... κάτοικο..... οδός.....
 .....αριθ..... το ποσό των δραχμών..... (.....
 .....)
 για την αγορά, κατ' εντολή του, Εντόκων Γραμματίων του Ελληνικού Δη-
 οσίου έκδοσης..... όπως ειδικά αναφέρε-
 ται στον παρακάτω πίνακα.

Εξάλλου ο εντολέας - αγοραστής από 28 198..... χρονολο-
 γία έναρξης παραλαβής των τίτλων και μέχρι την 10η του επόμενου μή-
 νος έχει την υποχρέωση να επιμεληθεί για την παραλαβή των τίτλων.

Το αποδεικτικό αυτό αγοράς επιστρέφεται στην Εμπορική Τράπεζα
 μετά την παράδοση στον αγοραστή των τίτλων.

ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΑΞΙΑ	ΤΡΙΜΗΝΑ	ΕΞΑΜΗΝΑ	ΔΩΔΕΚΑΜΗΝΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΑΞΙΑ ΔΡΧ.
100.000				
200.000				
500.000				
1.000.000				
ΣΥΝΟΛΑ				
ΜΕΙΟΝ ΤΟΚΟΙ ΔΡΧ.				
ΚΑΘΑΡΗ ΠΛΗΡΩΤΕΑ ΑΞΙΑ ΔΡΧ.				

.....
 (τόπος) (ημερομηνία)

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΕ

ΜΟΝΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ & ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ****Α΄ ΤΟΜΕΑΣ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ****Αθήνα, 6 Μαρτίου 2003****Εγκύκλιος****Αριθμός : 43434****Κατηγορία: Χρεόγραφα****Αριθμός: 47**

Θέμα: Διάθεση Εντόκων Γραμματίων και Ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου με φοροαπαλλαγή σε φυσικά πρόσωπα.

Ο Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (Ο.Δ.ΔΗ.Χ) θα προβεί, σε υλοποίηση απόφασης του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, στην έκδοση Εντόκων Γραμματίων και Ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου με φοροαπαλλαγή για φυσικά πρόσωπα, με μόνιμη κατοικία στην Ευρωπαϊκή Ένωση υπό την προϋπόθεση της διακράτησης των τίτλων μέχρι τη λήξη τους, όπως το συνημμένο σημείωμα.

Η πρώτη έκδοση αφορά ομόλογα τριετούς διάρκειας σταθερού επιτοκίου με το πιο κάτω χαρακτηριστικά:

Ημερομηνία δημοπρασίας	11 Μαρτίου 2003
Ημερομηνία διακανονισμού / έκδοσης	14 Μαρτίου 2003
Ημερομηνία λήξης	21 Ιουνίου 2006
Επιτόκιο	2,75%
Ημερομηνίες λήξης τοκομεριδίων	21/6/2004, 21/6/2005 , 21/6/2006

Η διάθεση των τίτλων αυτών θα γίνεται με τους πιο κάτω τρόπους:

- Προεγγραφή που θα διαρκεί 3 ημέρες , μια μέρα πριν έως και μια μέρα μετά την δημοπρασία, στη μεσοσταθμική τιμή της δημοπρασίας και για ανώτατο ποσό εγγραφής τίτλους ονομαστικής αξίας 10.000€ ανά φυσικό πρόσωπο. Για την συγκεκριμένη έκδοση προεγγραφές θα γίνουν 7/3/2003, 11/3/2003 κα 12/3/2003.

- Διάθεση μέσω των Τραπεζών για τις πρώτες 5 εργάσιμες ημέρες από την ημερομηνία έκδοσης, στην τιμή μεταπώλησης που ορίζεται από την Τράπεζα, και σε απεριόριστα ποσά. Προϋπόθεση για την διάθεση αυτή είναι η Τράπεζα να έχει συμμετάσχει στην δημοπρασία και μπορεί να διαθέσει τίτλους από τα ίδια διαθέσιμα.

Με δεδομένο ότι η παρακολούθηση των τίτλων με φοροαπαλλαγή θα γίνεται μέσω του Κεντρικού Αποθετηρίου Αξιών (Κ.Α.Α.) και του Συστήματος Αύλων Τίτλων (Σ.Α.Τ.) για να γίνει δυνατή η απόκτηση αφορολόγητων τίτλων, από τους πελάτες, πρέπει να διαθέτουν μερίδα και λογαριασμό στο προαναφερόμενο σύστημα, όπως ίσχυσε και στην διάθεση των ΕΤΑ.

Οι τίτλοι σύμφωνα με τον νέο τρόπο διάθεσης θα εκδίδονται με δύο διαφορετικά ISIN:

- Το B-ISIN χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την παρακολούθηση των τίτλων που εμπίπτουν στις προϋποθέσεις φοροαπαλλαγής .
- Το A-ISIN χρησιμοποιείται για την παρακολούθηση των τίτλων που δεν εμπίπτουν στις προϋποθέσεις φοροαπαλλαγής.

Το συνολικό ύψος των προς διάθεση τίτλων με δημόσια εγγραφή θα ανακοινώνεται, κατά την ημέρα λήξης της δημόσιας εγγραφής. Σε περίπτωση που το συνολικό αιτούμενο ποσό υπερβαίνει την παραπάνω αξία, η κατανομή των τίτλων θα γίνεται αναλογικά.

Η ονομαστική αξία των τίτλων (μονάδα διαπραγμάτευσης) είναι 1000 Ευρώ ή και πολλαπλάσια αυτής.

Ειδικότερα:

Διάθεση τίτλων με προεγγραφές.

Η διαδικασία αλλά και οι όροι διάθεσης των αφορολόγητων τίτλων μέσω προεγγραφών είναι ή ίδια με αυτή που ίσχυσε για την διάθεση των Ειδικών (Ετήσιων) Τίτλων Αποταμίευσης όπως αναλυτικά αναφέρονται στην εγκύκλιο 43420/46/14.2.2003 της Διεύθυνσής μας με μοναδική τροποποίηση στα στοιχεία που θα καταχωρούνται στο πεδίο «ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ» του σχετικού μηνύματος «ΑΜΕΤ» . Επίσης θα χρησιμοποιηθεί το έντυπο αίτησης εγγραφής όπως το συνημμένο υπόδειγμα το οποίο θα πρέπει να αναπαραχθεί φωτοτυπικώς για τις ανάγκες των Καταστημάτων.

Για την συγκεκριμένη έκδοση κατά την μετάδοση της «ΑΜΕΤ» θα πληκτρολογούνται:

ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	1510ΜΟΛ
ΑΡ.ΜΕΤΟΧΩΝ	Τον αριθμό των μονάδων διαπραγμάτευσης (μία μονάδα=1000 €) που ζητά ο πελάτης. Το ποσό αυτό δεν πρέπει να υπερβαίνει το 10 .(10 Μονάδες διαπραγμάτευσης =10.000€)
ΕΝΔΕΙΞΗ ΕΓΓΡΑΦΟΥ	Ο κωδικός «9»
ΑΡ.ΕΓΓΡΑΦΟΥ	Ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου του επενδυτή πελάτη.
ΕΝΔ.ΘΕΣΜ.ΕΠΕΝΔ.	0 (Φυσικό Πρόσωπο)
ΑΡΙΘ.ΛΟΓ/ΣΜΟΥ	Καταχωρείται ο λογαριασμός ο οποίος θα δεσμευθεί (Ταμιευτήριο ΕΥΡΩ (μόνο 5300), Τρεχούμενος, Προνομιακός,

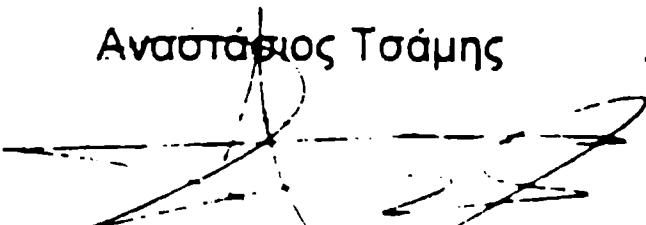
	Καταθ. Όψεως.
ΚΩΔ.ΠΕΛ.ΧΡΗΜΑΤ.	Ο Κωδικός του πελάτη στο αρχείο επενδυτών μέσω της "ΕΜΡΟ"
ΜΕΡΙΔΑ ΠΕΛ. ΣΑΤ	Καταχωρείται ο αριθμός της μερίδας του πελάτη στο Σ.Α.Τ όπως αυτός εμφανίζεται στην "ΕΜΡΟ".
ΨΗΦΙΟ ΕΛ.ΜΑΡ.ΣΑΤ	Το ψηφίο ελέγχου της προαναφερόμενης μερίδας.
ΚΩΔ.ΧΕΙΡΙΣΤΗ	Καταχωρείται ο αριθμός λογαριασμού της μερίδας Άυλων Τίτλων του πελάτη η οποία θα πιστωθεί μετά την κατανομή.
ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	Ο Κωδικός της χώρας προέλευσης του Α.Φ.Μ. που έχει καταχωρηθεί στην αίτηση του πελάτη από τον Υπεύθυνο πελατείας του Καταστήματος. Αν είναι Α.Φ.Μ. Ελλάδας καταχωρείται «GR».

Με δεδομένο ότι η τελική τιμή πώλησης των τίτλων (μεσοσταθμική τιμή της δημοπρασίας) δεν είναι εκ των προτέρων γνωστή, το σύστημα θα δεσμεύει ποσό κατά 1% μεγαλύτερο της αιτούμενης ονομαστικής αξίας των τίτλων.

Διάθεση τίτλων τις 5 πρώτες ημέρες της έκδοσης.

Επειδή δεν έχουν δοθεί ακόμη οι απαιτούμενες διευκρινίσεις από τις αρμόδιες αρχές θα επανέλθουμε με νεότερες οδηγίες εγκαίρως.

Για όποια επιπλέον διευκρίνιση / πληροφορία χρειαστεί αρμόδιος κος Κοντόπουλος τηλέφωνο 210-6505141.

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.
 Αναστάσιος Τσάμης   Αναστ. Ανάστασπουλος

 Διευθυντής   Δ/ντής Τομέα

Συνημμένα: Σημείωμα Ο.Δ.ΔΗ.Χ.
Αίτηση Εγγραφής

Ημερομηνία .....

Κατάστημα : .....Κ.Α.....

ΑΙΤΗΣΗ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΟΜΟΛΟΓΩΝ

Επώνυμο:			
Όνομα:			
Όνομα Πατέρα:			
Είδος & Αριθμός Αποδ. Ταυτότητας:			
Α.Φ.Μ.:		Δ.Ο.Υ.:	Χώρα: *
Διεύθυνση:			
Τ.Κ.:	Πόλη:	Χώρα:	
Τηλέφωνο 1:		Τηλέφωνο 2:	
Επάγγελμα: *			
Εθνικότητα:	*	Υπηκοότητα:	*

A.M. CIDB:

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΑΠΟΘΕΤΗΡΙΟΥ ΑΞΙΩΝ

ΜΕΡΙΔΑ Σ.Α.Τ.:		Ψηφίο ελέγχου:
Λογαριασμός Αξιών- Σ.Α.Τ.:		Ψηφίο ελέγχου:
Κωδικός Χειριστή: 550 ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ		
Κωδ. Πελάτη αρχείου επενδυτών (ΕΜΠΟ):		

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΕΛΑΤΗ

Λογαριασμός δέσμευσης:	Κατηγορία:	Αριθμός:
Μερίδα Άυλων τίτλων για τη φύλαξη:		

Παρακαλώ όπως με δέσμευση του προαναφερομένου λογαριασμού με εγγράψετε στο βιβλίο δικαιούχων πηρείται στο Κεντρικό Αποθετήριο Αξιών για την αγορά των πιο κάτω τίτλων.

Με την τελική αξία των δικαιουμένων - μετά την κλήρωση - αξιών θα χρεωθεί ο προαναφερόμενος λογαριασμός μου με αποδέσμευση του εναπομείναντος ποσού.

Με την παρούσα σας παρέχω ταυτόχρονα δικαίωμα χρήσης (εξουσιοδότηση χρήσης) στην πιο πάνω αναφερόμενη Μερίδα Επενδυτή και Λογαριασμό Αξιών.

Είδος Χρεογράφου	Ονομαστική Αξία	Τεμάχια	Συνολικό Ποσό
Ομόλογα	1000€		

Όροι εγγραφής:

Το ανώτατο όριο εγγραφής ανά πελάτη-επενδυτή είναι το ποσό των 10.000€ (10 τεμάχια). Σε περίπτωση που συνολικό ποσό των προεγγραφών ανά πελάτη-επενδυτή ανεξαρτήτως Τράπεζας, κατά τον έλεγχο του Κ.Α. υπερβαίνει το ποσό των 10.000€, απορρίπτονται όλες οι εγγραφές.

Σε περίπτωση μη ύπαρξης Μερίδας και Λογαριασμού Σ.Α.Τ. στο Κεντρικό Αποθετήριο η Τράπεζα δεν φέρει καμία ευθύνη για την εμπρόθεσμη ολοκλήρωση της εγγραφής.

Ο Αιτών

.....

(Υπογραφή)

Επισυνάπτεται εκτύπωση δικαιούχων (ΥΕΔΙ) της μερίδας άυλων τίτλων του πελάτη προσυπογραμμένη από τον πελάτη.

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΡΕΟΥΣ
(Ο.Δ.Δ.Η.Χ.)**

**Δ/ΝΣΗ: Ομήρου 8 • ΑΘΗΝΑ 105 64
ΤΗΛ.: 210 370 1821 • FAX: 210 370 1855**

Αθήνα, 6 Μαρτίου 2003

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

ΔΙΑΘΕΣΗ ΤΡΙΤΟΥ ΟΜΟΛΟΓΟΥ ΣΤΟ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΤΙΚΟ ΚΟΙΝΟ

Την Τρίτη 11 Μαρτίου 2003, το Ελληνικό Δημόσιο θα προκηρύξει στην έκδοση του νέου τριτούς ομολόγου σταθερού επιτοκίου 2,75% και λήξης 21 Ιουνίου 2006. Η έκδοση θα γίνει με δημοπρασία στην οποία συμμετέχουν οι Βασικοί Διαπραγματευτές των τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου. Ως ημερομηνία διακανονισμού έχει οριστεί η Παρασκευή 14 Μαρτίου 2003.

Παράλληλα με τη δημοπρασία, το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών παρέχει τη δυνατότητα σε φυσικά πρόσωπα (ιδιώτες αποταμιευτές) να προμηθευτούν τους εν λόγω τίτλους με αφορολόγητη απόδοση, υπό την προϋπόθεση ότι θα διακρατηθούν μέχρι τη λήξη τους* και θα αποκτηθούν με έναν από τους παρακάτω τρόπους:

1. Μέσω δημόσιας εγγραφής σε οποιαδήποτε Τράπεζα ή Χρηματιστηριακή εταιρία, με ανώτατο ποσό ονομαστικής αξίας για κάθε φυσικό πρόσωπο τα 10.000 ευρώ. Η τιμή διάθεσης θα είναι η μεσοσταθμική τιμή που θα προκύψει από τη δημοπρασία. Το συνολικό ποσό των τίτλων που θα διατεθούν μέσω αυτής της διαδικασίας θα ανακοινωθεί μετά την ολοκλήρωση της δημόσιας εγγραφής.

Περίοδος εγγραφών: Από Παρασκευή 7 Μαρτίου έως και Τετάρτη 12 Μαρτίου 2003.

2. Εντός πέντε εργάσιμων ημερών μετά την ημερομηνία διακανονισμού δηλαδή μέχρι και την Παρασκευή 21 Μαρτίου 2003, για απεριόριστα ποσά αλλά στην τιμή που καθορίζουν οι Τράπεζες και οι Χρηματιστηριακές Εταιρίες.

* Επειδή η διακράτηση των τίτλων θα παρακολουθείται από το Σύστημα Άλλων Τίτλων του Κεντρικού Αποθετηρίου Αξιών, απαραίτητη προϋπόθεση για την αγορά των τίτλων είναι η καταχώρηση τους σε μερίδα του Σ.Α.Τ. Η διαδικασία ανοίγματος νέας μερίδας είναι απλή και θα γίνεται μέσω των παραπάνω φορέων διάθεσης. Απαραίτητα δικαιολογητικά είναι η Αστυνομική Ταυτότητα και ο Α.Φ.Μ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΠΡΟΕΞΟΦΛΗΣΗ

Οι έμποροι πολλές φορές δίνουν εμπορεύματα στους πελάτες τους με πίστωση, δηλαδή τους δίνεται η δυνατότητα να εξοφλήσουν το ποσό της αξίας του αγαθού που αγόρασαν σε κάποιο καθορισμένο χρονικό διάστημα. Για να εξασφαλίσουν την καταβολή των χρημάτων τους από αυτούς, τους καλούν να υπογράψουν ένα πιστωτικό τίτλο ο οποίος ονομάζεται γραμμάτιο ή συναλλαγματική. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται η εξόφληση του χρέους των πελατών προς τους εμπόρους στην αναγραφόμενη στον πιστωτικό τίτλο ημερομηνία.

Οι υπηρεσίες που προσφέρουν τα γραμμάτια και οι συναλλαγματικές στην τόνωση των εμπορικών συναλλαγών και την ανάπτυξη του εμπορίου είναι μεγάλες. Για τον λόγο αυτό κυκλοφορούν ευρύτατα στην αγορά και αντικαθιστούν πολλές φορές, όταν δεν έχουν λήξει ή όταν λήγουν, το χρήμα.

Η ουσιαστική διαφορά μεταξύ γραμματίου και συναλλαγματικής¹ είναι ότι το γραμμάτιο αποτελεί υπόσχεση του οφειλέτη προς τον πιστωτή ότι θα καταβάλλει το ποσό που αναγράφεται πάνω στον πιστωτικό τίτλο και στην αναγραφόμενη ημερομηνία.

Αν ο οφειλέτης δεν εξοφλήσει το γραμμάτιο ή τη συναλλαγματική στον πιστωτή, τότε ο πιστωτής έχει το δικαίωμα να προβεί σε διαμαρτύρηση του γραμματίου ή της συναλλαγματικής και δικαστικώς να διεκδικήσει την εξόφληση αυτού του πιστωτικού τίτλου από τον οφειλέτη.

Αν και όπως προαναφέραμε, δεν υπάρχει ουσιώδης διαφορά μεταξύ των δύο τίτλων, στην πράξη χρησιμοποιούνται σχεδόν αποκλειστικά οι συναλλαγματικές και

---

¹ Γ. Κούγιας-Δ. Γεωργίου: «Χρηματοοικονομικά Μαθηματικά».

σπάνια τα γραμμάτια. Παρακάτω εμείς θα χρησιμοποιούμε τη λέξη συναλλαγματική και θα εννοούμε συναλλαγματική ή γραμμάτιο.

Η μεταβίβαση της είσπραξης μιας συναλλαγματικής από ένα πρόσωπο (φυσικό ή νομικό) μπορεί να γίνει με οπισθογράφηση στο ειδικό έντυπο που υπάρχει στο πίσω μέρος της συναλλαγματικής.

ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΙΣΜΟΙ

Σε κάθε συναλλαγματική διακρίνουμε τις παρακάτω αξίες :"

α) **Ονομαστική αξία** ενός γραμματίου ή συναλλαγματικής ονομάζεται η αξία (το χρηματικό ποσό) που αναγράφεται πάνω στο έντυπο και την οποία έχει αυτός ο πιστωτικός τίτλος στη λήξη του. Εκδότης ονομάζεται ο οφειλέτης ενός τέτοιου πιστωτικού τίτλου, ενώ πιστωτής εκείνος που θα εισπράξει το ποσό της ονομαστικής αξίας αυτού.

β) **Πραγματική αξία** ή παρούσα αξία καλείται η αξία που έχει η συναλλαγματική κάθε χρονική στιγμή πριν από την λήξη της. Η αξία αυτή συνεχώς αυξάνει καθώς πλησιάζουμε προς τη λήξη της συναλλαγματικής. Την ημέρα λήξης της συναλλαγματικής η ονομαστική αξία και η πραγματική αξία είναι ίσες.

Λήξη ενός γραμματίου ή συναλλαγματικής ονομάζεται η ημερομηνία εκείνη που αναγράφεται επάνω σε αυτό το έντυπο και είναι η ημερομηνία κατά την οποία πρέπει να γίνει η εξόφληση αυτού του πιστωτικού τίτλου, δηλαδή η πληρωμή του γραμματίου ή συναλλαγματικής.

Προεξόφληση συναλλαγματικής καλείται η ρευστοποίηση, δηλαδή η μετατροπή σε χρήμα της συναλλαγματικής πριν από την λήξη της.

Προεξόφλημα καλείται το χρηματικό ποσό, ο τόκος, που κρατάει η τράπεζα ή ο ιδιώτης κατά την προεξόφληση της συναλλαγματικής.

Χρόνος προεξόφλησης ονομάζεται το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ της ημερομηνίας προεξόφλησης και λήξης μιας συναλλαγματικής ή γραμματίου.

Επιτόκιο προεξόφλησης ονομάζεται το επιτόκιο εκείνο με το οποίο ο κάτοχος (ή κομιστής) μιας συναλλαγματικής ή γραμματίου και η τράπεζα συμφωνούν να γίνει η προεξόφλησή του.

Υπάρχουν δύο είδη προεξοφλήσεων : η εξωτερική και η εσωτερική προεξόφληση. Τις προεξοφλήσεις αυτές αναλύουμε παρακάτω.

Εξωτερική προεξόφληση καλείται η προεξόφληση κατά την οποία το προεξόφλημα υπολογίζεται με βάση την ονομαστική αξία της συναλλαγματικής.

Τόσο στην Ελλάδα, όσο και στην υπόλοιπη Ευρώπη, πλην της Αγγλίας χρησιμοποιείται η εξωτερική προεξόφληση.

ΣΥΜΒΟΛΙΣΜΟΙ

K: Ονομαστική αξία της συναλλαγματικής.

E: Εξωτερικό προεξόφλημα.

i: Επιτόκιο προεξόφλησης.

A: Πραγματική ή παρούσα αξία συναλλαγματικής

t: Αριθμός ημερών πριν από τη λήξη της συναλλαγματικής.

Μια συναλλαγματική ονομαστικής αξίας K, προεξοφλείται εξωτερικά t ημέρες πριν από τη λήξη της με επιτόκιο προεξόφλησης i. Αν το έτος είναι μικτό ή εμπορικό, τότε για το προεξόφλημα E και την πραγματική αξία αυτού του πιστωτικού τίτλου, προφανώς ισχύουν οι παρακάτω τύποι:

$$E = \frac{K t i}{360}$$

ή

$$E = \frac{K t}{\Delta},$$

$$\text{Όπου } \Delta = \frac{360}{i} \text{ και } A = K - E.$$

Παρατήρηση. Αν ο χρόνος των t ημερών είναι n έτη ή m μήνες, τότε το προεξόφλημα υπολογίζεται από τους τύπους :

$$E = K \cdot n \cdot i$$

Και

$$E = \frac{K \cdot m \cdot i}{12}$$

Παράδειγμα. Συναλλαγματική ονομαστικής αξίας 200 Ευρώ προεξοφλείται εξωτερικά σήμερα, 40 ημέρες πριν από τη λήξη της με επιτόκιο 4%. Να βρεθεί το προεξόφλημα και η πραγματική αξία αυτής. Έτος μικτό.

Έχουμε:

$$E = \frac{k \cdot t \cdot i}{360} = \frac{200 \cdot 40 \cdot 0,04}{360} = 0,89$$

Και

$$K - E = 200 - 0,89 = 199,11$$

Παράδειγμα. Συναλλαγματική προεξοφλείται εξωτερικά σήμερα, 40 ημέρες πριν από την λήξη της με επιτόκιο 4% και δίνει πραγματική αξία 198 Ευρώ. Να βρεθεί η ονομαστική αξία αυτής και το προεξόφλημα.

Έχουμε:

$$E = \frac{K \cdot t \cdot i}{360}$$

Και

$$A = K - E = K - \frac{K \cdot t \cdot i}{360}$$

Οπότε

$$198 = K - \frac{K \cdot 40 \cdot 0,04}{360}$$

ή

$$K = 198,88$$

Επιπλέον

$$E = \frac{198,88.40.0,04}{360} = 0,88$$

Παράδειγμα. Συναλλαγματική ονομαστικής αξίας 200 Ευρώ προεξοφλείται εξωτερικά 50 ημέρες πριν από την λήξη της και δίνει πραγματική αξία 197 Ευρώ. Να βρεθεί το προεξόφλημα και το επιτόκιο προεξόφλησης.

Έχουμε:

$$E = K - A = 200 - 197 = 3$$

Επίσης

$$E = \frac{K.t.i}{360}$$

ή

$$3 = \frac{200.50.i}{360}$$

ή

$$i = 0,108$$

Παρατήρηση. Αν στον τύπο:

$$E = \frac{K.t}{\Delta}$$

έχουμε :

α) $t = \Delta$, τότε $E = K$

β) $t > \Delta$, τότε $E > K$, δηλαδή το εξωτερικό προεξόφλημα μπορεί να γίνει μεγαλύτερο της ονομαστικής αξίας ή ίσο.

Εσωτερική προεξόφληση καλείται η προεξόφληση κατά την οποία το προεξόφλημα υπολογίζεται με βάση την πραγματική αξία της συναλλαγματικής.

Συμβολισμοί

K: Ονομαστική αξία.

E_1 : Εσωτερικό προεξόφλημα.

i: Επιτόκιο προεξόφλησης.

A_1 : Πραγματική αξία συναλλαγματικής.

t: Αριθμός ημερών πριν από τη λήξη της συναλλαγματικής.

Έστω ότι έχουμε μια συναλλαγματική ονομαστικής αξίας K, η οποία προεξοφλείται εσωτερικά t ημέρες πριν από τη λήξη της με επιτόκιο εσωτερικής προεξόφλησης i και δίνει πραγματική αξία A_1 . Αν το έτος είναι μικτό, τότε για το προεξόφλημα και την πραγματική αξία αυτής προφανώς ισχύουν οι τύποι:

$$E_1 = \frac{A_1 \cdot t \cdot i}{360}$$

ή

$$E_1 = \frac{A_1 \cdot t}{\Delta},$$

Όπου $\Delta = \frac{360}{i}$ και $A_1 = K - E_1$.

Παρατήρηση. Αν ο χρόνος t ημερών είναι n έτη και m μήνες, τότε το εσωτερικό προεξόφλημα υπολογίζεται από τους τύπους :

$$E_1 = A_1 \cdot n \cdot i$$

Και

$$E_1 = \frac{A_1 \cdot m \cdot i}{12}$$

Παρατήρηση. Οι τύποι που αναφέραμε για τον υπολογισμό του εσωτερικού προεξοφλήματος έχουν το μειονέκτημα ότι έχουν δύο άγνωστες ποσότητες, το A_1 και το E_1 . Για το λόγο αυτό χρειαζόμαστε ένα πιο εύχρηστο τύπο για τον υπολογισμό του εσωτερικού προεξοφλήματος από την ονομαστική αξία της συναλλαγματικής.

Έχουμε:

$$E_1 = K - A_1$$

ή

$$A_1 = K - E_1.$$

Οπότε το εσωτερικό προεξόφλημα γίνεται:

$$E_1 = \frac{A_1 \cdot i \cdot t}{360}$$

ή

$$E_1 = \frac{(K - E_1) \cdot i \cdot t}{360}$$

ή

$$E_1 = \frac{K \cdot t}{\Delta + t}.$$

Τον τύπο: $E_1 = \frac{K \cdot t}{\Delta + t}$ θα χρησιμοποιούμε από εδώ και στο εξής στη λύση των προβλημάτων για τον υπολογισμό του εσωτερικού προεξοφλήματος.

Παρατήρηση. Επειδή, πάντα ισχύει $t < t + \Delta$, έχουμε ότι $\frac{t}{t + \Delta} < 1$. Συνεπώς

$\frac{K \cdot t}{t + \Delta} < K$ και επιπλέον $E_1 < K$. Δηλαδή το εσωτερικό προεξόφλημα δεν μπορεί ποτέ να υπερβεί την ονομαστική αξία.

Παράδειγμα. Συναλλαγματική ονομαστικής αξίας 200 Ευρώ προεξοφλείται εσωτερικά 40 ημέρες πριν από τη λήξη της με επιτόκιο 8%. Να βρεθούν η πραγματική αξία αυτής και το εσωτερικό προεξόφλημα.

Έχουμε:

$$E_1 = \frac{K.t}{\Delta + t} = \frac{200.40}{\frac{360}{0,08} + 40} = 1,76$$

και

$$A_1 = K - E_1 = 200 - 1,76 = 198,24.$$

Παράδειγμα. Συναλλαγματική ονομαστικής αξίας 300 Ευρώ προεξοφλείται εσωτερικά 100 ημέρες πριν από τη λήξη της και δίνει πραγματική αξία 295 Ευρώ. Να βρεθεί το επιτόκιο προεξόφλησης.

Έχουμε:

$$E_1 = 300 - 295 = 5$$

Οπότε:

$$E_1 = \frac{K_1.t_1}{\Delta + t_1} = \frac{300.100}{\Delta + 100}$$

ή

$$5.(\Delta + 100) = 30.000$$

ή

$$\Delta = 5.900$$

ή

$$i = \frac{360}{5.900} = 0,0610.$$

Παράδειγμα. Συναλλαγματική προεξοφλείται εσωτερικά 60 ημέρες πριν από τη λήξη της με επιτόκιο προεξόφλησης 8% και δίνει πραγματική αξία 199 Ευρώ. Να βρεθεί η ονομαστική αξία αυτής και το εσωτερικό προεξόφλημα.

Έχουμε:

$$A_1 = K - E_1$$

ή

$$A_1 = K - \frac{Kt}{\Delta + t}$$

ή

$$199 = K \cdot \left(1 - \frac{60}{\frac{360}{0,08} + 60}\right)$$

ή

$$K = 201,65.$$

Οπότε:

$$E_1 = K - A_1 = 201,65 - 199 = 2,65.$$

Έστω συναλλαγματική ονομαστικής αξίας K η οποία προεξοφλείται t ημέρες πριν από τη λήξη της με επιτόκιο i . Τότε από τους τύπους των προεξοφλημάτων έχουμε:

$$E = \frac{Kt}{\Delta}$$

και

$$E_1 = \frac{Kt}{\Delta + t}.$$

Είναι προφανές ότι:

$$E > E_1$$

Οπότε:

$$\begin{aligned} E - E_1 &= \frac{K.t}{\Delta} - \frac{K.t}{\Delta + t} \\ &= \frac{K.t.(\Delta + t) - K.t.\Delta}{\Delta.(\Delta + t)} \\ &= \frac{K.t^2}{\Delta(\Delta + t)}. \end{aligned}$$

Επίσης είναι γνωστό ότι $A_1 = K - E_1$ και $A = K - E$. Είναι προφανές ότι

$$A_1 > A.$$

Οπότε:

$$A_1 - A = K - E_1 - (K - E) = E - E_1 = \frac{K.t^2}{\Delta.(\Delta + t)}.$$

Παρατήρηση. Οι τράπεζες στην πράξη χρησιμοποιούν την εξωτερική προεξόφληση όταν προεξοφλούν γραμμάτια ή συναλλαγματικές. Με τον τρόπο αυτό κρατούν περισσότερο τόκο. Συνήθως όμως η προεξόφληση γραμματίων ή συναλλαγματικών γίνεται λίγες ημέρες πριν από τη λήξη τους, οπότε η διαφορά $E - E_1$ είναι πολύ μικρή.

Παράδειγμα. Συναλλαγματική ονομαστικής αξίας 500 Ευρώ προεξοφλείται 40 ημέρες πριν από τη λήξη της με επιτόκιο 6%. Να βρεθεί η διαφορά των προεξοφλημάτων και των πραγματικών αξιών.

Έχουμε:

$$A_1 - A = E - E_1 = \frac{K.t^2}{\Delta.(\Delta + t)}$$

$$\Rightarrow 2 = \frac{K \cdot 50^2}{\frac{360}{0,09} \cdot \left(\frac{360}{0,09} + 50 \right)}$$

$$\Rightarrow K = 12.960.$$

Οι τράπεζες είναι κυρίως οι φορείς που διενεργούν τη διαδικασία της προεξόφλησης των συναλλαγματικών και των γραμματίων. Αυτές εκτός από το προεξόφλημα κρατούν και τα άλλα ποσά, για προμήθεια, χαρτόσημο² και διάφορα έξοδα τα οποία υπολογίζονται επί της ονομαστικής αξίας της συναλλαγματικής ή του γραμματίου.

Πρόβλημα. Συναλλαγματική ονομαστικής αξίας K προεξοφλείται t ημέρες πριν από τη λήξη της με επιτόκιο i . Επιπλέον κατά την προεξόφληση κρατείται προμήθεια $\pi\%$ έξοδα $\varepsilon\%$ και χαρτόσημο χ Ευρώ. Να βρεθεί η παρούσα αξία αυτής όταν η προεξόφληση είναι :α) εξωτερική και β) εσωτερική.

Λύση α) Κατά την εξωτερική προεξόφληση της συναλλαγματικής κρατούνται τα παρακάτω ποσά από την τράπεζα :

$$\text{Εξωτερικό προεξόφλημα: } E = \frac{K \cdot t}{\Delta}$$

$$\text{Προμήθεια: } \Pi = \frac{\pi \cdot K}{100}$$

$$\text{Διάφορα χαρτόσημα: } E_\delta = \frac{\varepsilon \cdot K}{100}$$

Χαρτόσημο: χ

Οπότε:

$$A = K - E - \Pi - E_\delta - \chi = K - \frac{K \cdot t}{\Delta} - \frac{\pi \cdot K}{100} - \frac{\varepsilon \cdot K}{100} - \chi.$$

β) Κατά την εσωτερική προεξόφληση της συναλλαγματικής κρατούνται τα παρακάτω ποσά από την τράπεζα:

$$\text{Εσωτερικό προεξόφλημα: } E_1 = \frac{K \cdot t}{\Delta + t}$$

² Στις μέρες μας, το χαρτόσημο έχει καταργηθεί και στη θέση του οι τράπεζες έχουν επιβάλλει τον Ειδικό Φόρο Τραπεζικών Εργασιών (Ε.Φ.Τ.Ε.). Στις δικές μας εφαρμογές, χάριν ευκολίας θα χρησιμοποιούμε τον όρο χαρτόσημο.

$$\text{Προμήθεια: } \Pi = \frac{\pi \cdot K}{100}$$

$$\text{Διάφορα έξοδα: } E_{\delta} = \frac{\varepsilon \cdot K}{100}$$

Χαρτόσημο : χ

Οπότε:

$$A_1 = K - E_1 - \Pi - E_{\delta} - \chi = K - \frac{K \cdot t}{\Delta + t} - \frac{\pi \cdot K}{100} - \frac{\varepsilon \cdot K}{100} - \chi.$$

Παράδειγμα. Συναλλαγματική ονομαστικής αξίας 1.700 Ευρώ προεξοφλείται εξωτερικά 50 ημέρες πριν από την λήξη της με επιτόκιο προεξόφλησης 4%. Επιπλέον κρατήθηκαν προμήθεια 0,5% για κάθε μήνα και ολόκληρο μήνα, έξοδα 0,25% και χαρτόσημο 1 Ευρώ για κάθε χιλιάδα και ολόκληρη χιλιάδα. Να βρεθεί η πραγματική αξία αυτής.

Έχουμε:

$$E = \frac{K \cdot t}{\Delta} = \frac{1700 \cdot 50}{\frac{360}{0,04}} = 9,44.$$

$$\Pi = 2 \cdot \frac{\pi \cdot K}{100} = 2 \cdot \frac{0,5 \cdot 1700}{100} = 17.$$

$$E_{\delta} = \frac{\varepsilon \cdot K}{100} = \frac{0,25 \cdot 1700}{100} = 4,75.$$

$$\chi = 2$$

Οπότε:

$$A = K - E - \Pi - E_{\delta} - \chi = 1.700 - 9,44 - 17 - 4,75 - 2 = 1.666,81.$$

Επισυναλλαγματική

Πολλές φορές ο οφειλέτης μιας συναλλαγματικής δεν μπορεί να πληρώσει αυτή κατά τη λήξη της. Έτσι αναγκάζεται να εκδώσει μια νέα συναλλαγματική για την κάλυψη της οφειλής της παλιάς συναλλαγματικής, η οποία έληξε και δεν πληρώθηκε. Η νέα αυτή συναλλαγματική καλείται επισυναλλαγματική και έχει πραγματική αξία την ημέρα λήξης της παλαιάς συναλλαγματικής ίση με την ονομαστική αξία αυτής.

Παράδειγμα. Συναλλαγματική ονομαστικής αξίας 400 Ευρώ λήγει σήμερα και δεν εξοφλείται. Για την κάλυψη της οφειλής αυτής εκδίδεται επισυναλλαγματική, η οποία λήγει μετά από 70 ημέρες. Να βρεθεί η ονομαστική αξία της επισυναλλαγματικής όταν το επιτόκιο εξωτερικής προεξόφλησης είναι 3%, προμήθεια 0,4% και χαρτόσημο 1,5 Ευρώ.

Έστω K η ονομαστική αξία της επισυναλλαγματικής. Τότε, έχουμε:

$$A = K - E - \Pi - \chi$$

ή

$$400 = K - \frac{K \cdot 70}{\frac{360}{0,03}} - \frac{0,4 \cdot K}{100} - 1,5$$

ή

$$401,5 = K \cdot \left(1 - \frac{70}{\frac{360}{0,03}} - \frac{0,4}{100}\right)$$

ή

$$401,5 = K \cdot 0,990166667$$

ή

$$K = 405,49$$

Είναι φανερό ότι οι τράπεζες κατά την διάρκεια της προεξόφλησης με έξοδα, με την κράτηση των επιπλέον ποσών: προμήθεια, διάφορα έξοδα και χαρτόσημο

ουσιαστικά αυξάνουν το επιτόκιο προεξόφλησης. Το επιτόκιο αυτό καλείται πραγματικό επιτόκιο προεξόφλησης. Αν έχουμε μια συναλλαγματική ονομαστικής αξίας K Ευρώ, οποία προεξοφλείται με έξοδα t ημέρες πριν από τη λήξη της και δίνει πραγματική αξία A , τότε το πραγματικό επιτόκιο j είναι εκείνο το επιτόκιο που πρέπει να τοκίσουμε το ποσό A για t ημέρες ώστε να πάρουμε τόκο το συνολικό ποσό που κρατάει η τράπεζα κατά την προεξόφληση, που είναι $K - A$.

Συνεπώς:

$$\frac{A \cdot t \cdot j}{360} = K - A$$

ή

$$j = \frac{(K - A) \cdot 360}{A \cdot t}$$

Παρατήρηση. Στην περίπτωση του πολιτικού έτους ο παραπάνω τύπος γίνεται:

$$j = \frac{(K - A) \cdot 365}{A \cdot t}$$

Παράδειγμα. Συναλλαγματική ονομαστικής αξίας 5.000 Ευρώ προεξοφλείται εξωτερικά 45 ημέρες πριν από τη λήξη της με επιτόκιο 2%. Επιπλέον κρατείται προμήθεια 0,2% για κάθε μήνα και ολόκληρο μήνα και χαρτόσημο 2 Ευρώ για κάθε χιλιάδα και ολόκληρη χιλιάδα. Να βρεθεί η πραγματική αξία της συναλλαγματικής αυτής και το πραγματικό επιτόκιο προεξόφλησης.

Κατά την προεξόφληση της συναλλαγματικής κρατούνται τα παρακάτω ποσά.

Προεξόφλημα:

$$E = \frac{K \cdot t}{\Delta} = \frac{5000 \cdot 45}{\frac{360}{0,02}} = 12,5.$$

Επειδή η προμήθεια κρατείται για κάθε μήνα και ολόκληρο μήνα, έχουμε:

$$\Pi = 2 \cdot \frac{\pi \cdot K}{100} = 2 \cdot \frac{0,2 \cdot 5000}{100} = 20$$

Τέλος, επειδή το χαρτόσημο που κρατείται είναι 2 Ευρώ για κάθε χιλιάδα και ολόκληρη χιλιάδα, έχουμε:

$$x = 5 \cdot 2 = 10.$$

Οπότε:

$$A = K - E - \Pi - x = 5000 - 12,5 - 20 - 10 = 4.957,5$$

Επίσης το πραγματικό επιτόκιο προεξόφλησης είναι :

$$j = \frac{(K - A) \cdot 360}{A \cdot t} = \frac{(5000 - 4957,5) \cdot 360}{4957,5 \cdot 45} = 0,0686$$

ή

$$6,86\%$$

Όταν ένας πιστωτής προσκομίζει στην τράπεζα συναλλαγματικές οφειλετών για προεξόφληση, τότε καταχωρούνται τα στοιχεία τους σε ένα ειδικό έντυπο το οποίο καλούμε πινάκιο προεξόφλησης. Η χρήση του πινακίου προεξόφλησης έχει αρχίσει να καταργείται διότι η συμπλήρωση του είναι χρονοβόρα και η χρήση του δύσκολη.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

20311791-3	ΤΟΠΟΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	€
Εμπορική Bank ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.			
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ 0305 ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΤΗΛ:2651027005			
ΠΛΗΡΩΣΤΕ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΤΑΓΗ ΜΟΥ ΑΥΤΗ ΣΕ ΔΙΑΤΑΓΗ			
ΕΥΡΩ			
ΜΕ ΧΡΕΩΣΗ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΜΟΥ ΜΟΥ			
ΤΟΠΟΥΛΟΣ Α ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ 45444 ΙΩΑΝΝΙΝΑ ΑΦΜ:025799840 012 305 82481109 GR04 0120 3050 0000 0008 2481 109			
			ΥΠΟΓΡΑΦΗ
ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΜΕ ΜΗ ΓΡΑΦΕΤΕ Η ΣΦΡΑΓΙΖΕΤΕ ΣΤΗ ΛΕΥΚΗ ΖΩΝΗ			

+0001<GR04020305000000002481109> <203117913+ >

06113225-0	ΤΟΠΟΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	€
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Τράπεζα Πειραιώς Α.Ε.			
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ Μαιζώνος 173 & Κανάρη, 262 22, Πάτρα - Τηλ.: 0610 346 425			
ΠΛΗΡΩΣΤΕ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΤΑΓΗ ΜΟΥ ΑΥΤΗ ΣΕ ΔΙΑΤΑΓΗ			
ΕΥΡΩ			
ΜΕ ΧΡΕΩΣΗ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΜΟΥ ΜΟΥ			
ΚΑΤΣΙΔΗΜΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ			
			ΥΠΟΓΡΑΦΗ
ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΜΕ ΜΗ ΓΡΑΦΕΤΕ Η ΣΦΡΑΓΙΖΕΤΕ ΣΤΗ ΛΕΥΚΗ ΖΩΝΗ			

017 505 550500119080 9

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΙΒΛΙΑ

- **Θ. Αποστολόπουλος, «Οικονομικά Μαθηματικά και Στοιχεία Τραπεζικών Εργασιών», Θ. Αποστολόπουλος –Χ & Κ Αποστολόπουλοι, Αθήνα 1998.**
- **Γ. Κούγιας -Δ.Γεωργίου , «Χρηματοοικονομικά Μαθηματικά», Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών, Αθήνα 2004.**
- **Γ. Οικονομόπουλου, « Οικονομικά Μαθηματικά», Γ. Οικονομόπουλος , Θεσσαλονίκη 2002**
- **Τ. Yamane- Α. Κιντή, « Μαθηματικά Οικονομικό- Διοικητικών Επιστημών» Gutenberg, Αθήνα 1995**

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

- <http://ibmportal.prod.corpnet.combank.gr>
- www.ate.gr
- www.winbank.gr
- www.eurobank.gr
- www.emporiki.gr

